

Matthias Alexander Castrén (1813–1852) was by far the most significant Finnish linguist of the 19th century. In addition to being a linguist, he was also a multidisciplinary scholar, equally versatile in the fields of ethnography, folklore, mythology, archaeology, history, and human geography. He left behind a huge corpus of field data, collected by himself during prolonged expeditions to Karelia, Lapland, Arctic Russia, and Siberia between 1838 and 1849. During the short periods of time Castrén spent in an academic environment, he had little opportunity to synthesize his collections, a situation aggravated by his rapidly progressing and ultimately fatal illness. Therefore, a major part of his scholarly heritage remained unpublished when he died.

After returning from his last expedition in February 1849, Castrén actively started making preparations for his academic future and personal life. In January 1850, he became engaged to Natalia Tengström, the youngest daughter of Johan Jacob Tengström, Professor of Philosophy at the Imperial Alexander University in Helsinki. Their wedding took place in October 1850. The present volume contains the letters exchanged between Castrén and Natalia during the period of their engagement from February to September 1850. This intensive correspondence gives new insights into the persons of Castrén and his bride, as well as the role the Tengström family played in the intellectual circles of Finland. The letters also illustrate how intimate and, occasionally, humorous the relationship between Castrén and Natalia was. Although the social background of their engagement and marriage followed a pattern that was typical of the time, the letters speak for themselves and reveal that true love was involved. In the light of these previously unpublished letters Castrén himself emerges as a somewhat different person from the one he is known as on the basis of his other, more official and less intimate writings.

ISBN 978-952-7262-27-6 (print)
ISBN 978-952-7262-28-3 (online)

MANUSCRIPTA
CASTRENIANA

M. A. Castrén

EPISTULAE 2

Edited by Juha Janhunen & Timo Salminen

MANUSCRIPTA CASTRENIANA
PERSONALIA I,2

Manuscripta Castréniana
Personalia I,2

Matthias Alexander Castrén

EPISTULAE

2

CORRESPONDENCE BETWEEN
MATTHIAS ALEXANDER CASTRÉN
AND NATALIA TENGSTRÖM

Edited by Juha Janhunen & Timo Salminen

Finno-Ugrian Society

Helsinki 2021

Matthias Alexander Castrén

*Epistulae 2
Correspondence between
Matthias Alexander Castrén
and Natalia Tengström*

*Manuscripta Castreniana
Personalia I,2*

Edited by Juha Janhunen & Timo Salminen

*Editorial comments and commentary by
Juha Janhunen (JJ) and Timo Salminen (TS)*

*Finno-Ugrian Society
Helsinki 2021*

<http://www.sgr.fi/manuscripta/>

*Editorial Board of the series Manuscripta Castreniana
Ulla-Maija Forsberg, Juha Janhunen, Ildikó Lehtinen,
Karina Lukin, Timo Salminen*

*Photograph on the cover by Carl Adolph Hårdh
(Natalia Castrén in the early 1870s),
Finnish Heritage Agency*

*Photographs on the front endpaper (Bridal ring pillows
made by Natalia Tengström in 1849 or 1850),
Collections of the Finnish National Museum,
Finnish Heritage Agency, CC by 4.0*

*Map on the back endpaper
Anna Kurvinen, Timo Salminen, Juha Janhunen
Layout and cover Anna Kurvinen
Revision of English by Writelt.fi*

*The publication of this volume has been supported
by the Alfred Kordelin Foundation.*

*© Suomalais-Ugrilainen Seura – Société Finno-Ougrienne –
Finno-Ugrian Society & the authors*

*ISBN 978-952-7262-27-6 (print)
ISBN 978-952-7262-28-3 (online)*

*Hermes
Tampere 2021*

*Bookstore Tiedekirja
Snellmaninkatu 13
FI-00170 Helsinki
p./tel. (09/+3589) 635 177
<https://www.tiedekirja.fi/>
tiedekirja@tsv.fi*

Contents

Manuscripta Castréniana: A General Preface to the Series <i>by Juha Janhunen</i>	7
Editors' Foreword <i>by Juha Janhunen and Timo Salminen</i>	10
Practical information	12
Natalia and Alexander: An Introduction <i>by Juha Janhunen</i>	13

CORRESPONDENCE BETWEEN MATTHIAS ALEXANDER CASTRÉN AND NATALIA TENGSTRÖM

1	M.A. Castrén to Natalia Tengström 17–19 February 1850	22
2	M.A. Castrén to Natalia Tengström 10/22 February 1850	32
3	Natalia Tengström to M.A. Castrén 24–26 February 1850	36
4	M.A. Castrén to Natalia Tengström 15/27 February 1850	41
5	Natalia Tengström to M.A. Castrén 1 March 1850	48
6	M.A. Castrén to Natalia Tengström 19 February/3 March 1850	53
7	M.A. Castrén to Natalia Tengström 21 February/5 March 1850	58
8	Natalia Tengström to M.A. Castrén 8 March 1850	65
9	M.A. Castrén to Natalia Tengström 24 February/8 March 1850	72
10	M.A. Castrén to Natalia Tengström 28 February/12 March 1850	78
11	Natalia Tengström to M.A. Castrén 13 March 1850	82
12	M.A. Castrén to Natalia Tengström s.d. 1850	86
13	M.A. Castrén to Natalia Tengström 28–29 June 1850	87
14	Natalia Tengström to M.A. Castrén 30 June 1850	91
15	M.A. Castrén to Natalia Tengström s.d. [1 July 1850]	94
16	Natalia Tengström to M.A. Castrén 2 July 1850	96
17	M.A. Castrén to Natalia Tengström 2 July 1850	102
18	Natalia Tengström to M.A. Castrén s.d. [3 July 1850?]	106

19	Natalia Tengström to M.A. Castrén s.d. [20 August 1850]	108
20	M.A. Castrén to Natalia Tengström 21 August 1850	110
21	M.A. Castrén to Natalia Tengström s.d. [16 September 1850?]	114
22	Natalia Tengström to M.A. Castrén 17 September 1850	118
23	M.A. Castrén to Natalia Tengström 19 September 1850	121
24	M.A. Castrén to Natalia Tengström s.d. [23 September 1850]	125
25	Natalia Tengström to M.A. Castrén 24 September 1850	128
26	M.A. Castrén to Natalia Tengström s.d. [26 September 1850?]	131
27	Natalia Tengström to M.A. Castrén 26 September 1850	135
28	Natalia Tengström to M.A. Castrén s.d. [27 September 1850]	137
	Sources and Literature	139
	Indexes	145

Manuscripta Castréniana: A General Preface to the Series

Matthias Alexander Castrén (1813–1852) was by far the most significant Finnish linguist of the 19th century. When he died at the young age of 38, he left behind a huge corpus of field data, collected by himself during prolonged expeditions to Karelia, Lapland, Arctic Russia and Siberia from 1838 to 1849. In the short periods of time he spent in an academic environment, he was largely occupied by university teaching and social activities and had little opportunity to synthesize his collections, a situation aggravated by his rapidly progressing and ultimately fatal illness. Therefore, and in spite of his active production of specialized articles, reviews and travel reports during his lifetime, a major part of his scholarly heritage remained unpublished when he died. Ever since, the fate of this legacy has stood in the focus of Finnish linguistics.

In Castrén's lifetime it was said that he had "written the grammars of fourteen languages", but the actual number of separate idioms documented by him is much larger, coming close to thirty. Moreover, although his main focus was the Samoyedic branch of Uralic, he also recorded several Finno-Ugrian idioms, including varieties of Finnic, Saamic, Mari, Komi and Khanty, as well as languages and dialects belonging to the Turkic, Mongolic, Tungusic and Yeniseic families. With most of these languages, he was the first to collect any kind of coherent grammatical information, which, moreover, was complemented by lexical collections of varying sizes. Not surprisingly, he is today regarded as the founder of not only Uralic, but also Altaic and Palaeosiberian linguistics. An important feature of his approach was that he worked in the framework of a consistent linguistic theory, close to what is today known as "basic grammar".

It has to be added, however, that Castrén was not only a linguist, but a multidisciplinary scholar equally versatile in the fields of ethnography, folklore, mythology, archaeology, history and human geography. Although he had both predecessors and successors, he is with good reason honoured as the pioneer and foremost representative of the Finnish school of linguistic anthropology, a tradition that was formed several decades before the international breakthrough of the field. Using a more modern term, his way of looking into languages in their overall extra-linguistic context, would correspond to the concept of "rich grammar". Considering his work on mythology, especially the study of shamanism, he was also the founding figure of the so-called "Northern Paradigm" of mythological studies, a branch of comparative religion whose significance has only recently been fully understood.

Folklore and mythology were discussed by Castrén in a number of public lectures he gave at the Imperial Alexander University in Helsinki. Linguistic topics were treated by him in a series of academic dissertations, presented between 1839 and 1850. In addition, he authored grammatical sketches with vocabularies on Izhma Komi and Hill Mari, published in Latin in 1844 and 1845, respectively. After his last expedition he started working on a new series of German-language academic grammars to which he gave the general title *Nordische Reisen und Forschungen*. The series was authorized and financed by the Russian Imperial Academy of Sciences in St Petersburg, and the first volume, on Khanty, appeared in 1849. In his remaining two years, Castrén managed to complete the manuscript for a second volume, on Samoyedic.

With Castrén's death, however, the future of his grammars was in danger, and the series would have been discontinued had it not been taken up by his colleague Anton Schiefner (1817–1879). From 1852 to 1861, Schiefner rapidly completed the project by editing and publishing, not only the Samoyedic volume, but also five other volumes of Castrén's linguistic field data, as well as a reissue of the Khanty volume. To these, he added the German editions of five volumes of Castrén's lectures and earlier publications, including letters and travelogues, which were also being made available in parallel Swedish versions under the name *Nordiska resor och forskningar*, published between 1852 and 1870. This 12-volume international series immediately consolidated Castrén's reputation and has been used as a basic tool of reference ever since—even for languages for which more extensive descriptions have subsequently become available.

In spite of the extremely valuable contribution made by Schiefner to Castrén's legacy, it was almost immediately realized that even more needed to be done. For one thing, there remained important parts of Castrén's materials that were not included in the series published by Schiefner. Moreover, Schiefner, who was not a field linguist, occasionally made mistakes when reading and interpreting Castrén's handwritten materials, which were not always in an accessible format. The idea of republishing Castrén's data in a more complete and correct form was first suggested as early as the 19th century, and this became one of the long-term objectives of the Finno-Ugrian Society, which was founded in Helsinki in 1883 with the specific goal of continuing Castrén's work in the field of Uralic and Altaic linguistics and ethnography.

During the almost 140 years of its existence (as of 2021), the Finno-Ugrian Society has, indeed, cultivated Castrén's legacy by both financing new field work by many generations of scholars and by publishing the results of their work. However, the full publication of Castrén's manuscript materials has not been realized until now. After the idea had once again been mentioned in connection with the 110th anniversary of the

Society in 1993, the plan of opening a new series of publications under the name *Manuscripta Castreniana* gradually ripened. This series is scheduled to contain a critical edition of all relevant parts of Castrén's manuscripts, including both linguistic descriptions and non-linguistic materials. The series will consist of both printed volumes and digital materials available on the website of the project.

In accordance with the original agreement with the Russian Imperial Academy of Sciences, Castrén's manuscripts were placed in the library of the Imperial Alexander University of Helsinki, where Schiefner sent them after completing his work on them. For unknown reasons, however, a small part of the materials remained in the archives of the Academy in St Petersburg. The academy also received Castrén's important ethnographic collections from Siberia. The materials kept in Helsinki have been bound into 33 mainly folio-sized volumes, which, over the years, have been preliminarily catalogued and microfilmed. Unfortunately, the work has never been professionally completed, which is why the volumes still offer surprises to those delving into them.

For the new series of publications, the Finno-Ugrian Society has mobilized a representative team of experts. The volumes, published in a free order, are divided into three sections: *Linguistica*, *Realia* and *Personalia*. The *Linguistica* section will contain Castrén's grammatical and lexical data on all the languages he documented. The *Realia* section will contain his notes on extralinguistic realities, including ethnography, folklore, mythology, archaeology, history and geography. Finally, the *Personalia* section will contain his letters and travelogues, as well as a biography with a full bibliography of his works. The contents of all the volumes are annotated on the basis of today's level of scholarship. In this connection, it may be recalled that large parts of Castrén's materials, including, in particular, those dealing with subsequently extinct languages, are the only extant documents on the topics they deal with.

English was chosen as the language of this series in order to give Castrén's oeuvre the visibility it deserves among the international and Anglo-Saxon readership for whom English is the first language of scholarly communication. The Swedish and German editions, published in the 19th century, will, of course, retain their historical value, but they are inevitably losing their relevance as sources of primary data. For practical reasons, though perhaps unfortunate for some readers, certain parts of the primary material in our new series are made available only in the original languages, that is, mainly Swedish. This is particularly the case with Castrén's letters and travelogues. Even so, the present series will provide a basis for the future translation of these materials into other languages, including English.

Juha Janhunen

Editors' Foreword

This volume of *Manuscripta Castréniana* contains the letters exchanged between Matthias Alexander Castrén and his fiancée Natalia (Nattu) Tengström (1830–1881) during the seven-month period extending from 17 February to 27 September 1850. Unlike the much larger, but only incompletely preserved collection of Castrén's letters to his relatives, friends, and colleagues, sent especially during the years of his absence from his homeland, and published as a separate volume in the present series (*Epistulae* 1, *Personalia* II,1), the correspondence with Natalia forms a complete set of messages written between the two individuals during a short period of intensive correspondence. Also, while Castrén's other letters, many of which were published at the time, often involve official or semi-official matters, including scholarly disputes as well as discoveries reported from remote field sites, the letters exchanged with Natalia are of a very personal kind. Probably for this reason, and because they have been in the private possession of his descendants, these letters have not been published earlier, though brief excerpts from them have occasionally been included in biographical sketches written about Castrén.

Of the 28 letters in this collection, 12 are written by Natalia and 16 by Castrén himself. During the course of this correspondence, Castrén and Natalia also had many opportunities to communicate in person, which is why the letters cover only those periods when they were separated. The first such period (letters Nos. 1 to 11) was from February to March 1850, when Castrén was visiting St Petersburg in order to clarify his status at the Imperial Academy of Sciences, and also to check some of his field notes with the Samoyeds (western Tundra Nenets) who were brought to the capital for the winter season. During this period Natalia was staying at her family's city house in Kronohagen (Kruununhaka), Helsinki. The rest of the letters (Nos. 12 to 28) were exchanged between Helsinki and the Botby manor, the summer residence of Natalia's family, located in the countryside a dozen kilometres north-east of the city. In spite of the relative closeness of the two locations, the distance was too long and the travel conditions too difficult to allow direct daily contacts, which is why their mutual communication had to be maintained by letters. The letters were transmitted in both directions by servants and occasional visitors who had to travel to and from the city for other reasons. In terms of their content, these letters often deal with both partners' daily activities, but also with the clarification of occasional misunderstandings between them. The letters offer an interesting source from which to obtain an understanding of the social life and personal networks characteristic of the Finnish capital of the time.

After Castrén's death, the originals of these letters were kept by Natalia, from whom they were inherited by their son Robert Castrén (1851–1883) and the latter's son Gunnar Castrén (1878–1959). At the time when the present project on Castrén's manuscripts was initiated, the letters, together with a considerable amount of additional material pertaining to the personal history of M.A. Castrén and his family, were still in the possession of Gunnar Castrén's daughter Martina Castrén (1920–2014), who asked Juha Janhunen to compile a preliminary inventory of the material. In 2011 Martina Castrén and her children donated the material to the Swedish Literature Society in Finland (*Svenska Litteratursällskapet i Finland*), where it was added to the Castrén family collection, which previously already comprised the archives of Gunnar Castrén (SLSA 1185). Soon after the donation, the letters were transcribed for the Swedish Literature Society by Elin Björkman, who had previously worked on Castrén's other letters. The project was then taken over by Timo Salminen, who photographed the letters and initiated the work on the notes and references. The final checking of the details was done jointly by both editors.

Like the previously edited collection of Castrén's letters, the present publication has been produced with the benign financial support of the Finnish Cultural Foundation (*Suomen Kulttuurirahasto*) and the Alfred Kordelin Foundation (*Alfred Kordelinin Säätiö*). The editors wish to express their sincere thanks to both of these foundations, as well as to the Swedish Literature Society in Finland, which originally financed the transcribing of the letters and has permitted their publication in the series *Manuscripta Castreniana*. It is hoped that this collection opens fresh perspectives into the minds and personal life of Matthias Alexander Castrén and his wife Natalia, née Tengström.

Helsinki and Riihimäki, 30 November 2020

The editors

Practical information

The coordinates

Because of the overlapping of Castrén's letters and travel descriptions, the coordinates of the places mentioned in the letters are given here only if they are not to be found in the travel reports and diaries (*Manuscripta Castreniana, Personalia II, Itineraria*). The coordinates of all identified and localized places are given with latitude and longitude according to the ETRS89 geographical coordinates ~WGS84. In addition, Finnish places have been localized in MML karttapaikka (<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>) according to the ETRS-TM35FIN system.

Explanation of technical signs

< >	an unclear or illegible word or expression; the length of the illegible word or part thereof is shown with <---->
[ ]	parts of words abbreviated by Castrén
<i>italics</i> 1.	(in the notes), the final version, followed by the outstruck version(s) – In cases of expressions consisting of more than one word, the note number referring to text-critical notes is mostly given after the first word, but if the first word is provided with a commentary, it can be found after the last word of the expression.
~	an unaltered part of the sentence or expression

Transliteration

In the editorial and commentary notes, names and words in Cyrillic script have been transliterated according to the scholarly standard.

Natalia and Alexander: An Introduction

Juha Janhunen

For the greater part of his adult life, Matthias Alexander Castrén was a single man. In his letters to friends and colleagues he occasionally mentions that some day he would like to settle down and get married, but he does not seem to have regarded this as a serious possibility. For instance, in a letter to Adolf Edvard Arppe, written in Helsinki on 25 December 1844 (No. 93 in the volume *Epistulae* 1), when he was making preparations for his second field expedition, he notes:

When I return, I hope that many things will have changed, for Snellman and the young generation must finally be able to activate people to some extent. In the worst case one can even marry – it is said to be good medicine against sadness and boredom.¹

Such thoughts also came to Castrén's mind during the moments of loneliness and frustration that he often experienced in the remote field sites in Arctic Russia and Siberia. In his letter to Frans Johan Rabbe, sent from Enisejsk on 1/13 April 1847 (No. 160 in *Epistulae* 1), he writes:

Concerning my other plans for the future, I have to say honestly that any planning is obnoxious for me. Most of all I would like to live as a private man in some pleasant location in the countryside, to get married and write; but to marry when you suffer from the disease of consumption, to buy property without capital – it is nonsense. Maybe I will become a new edition of the *Eternal Jew* and will spend my whole life on the road.²

Castrén was, however, not immune to the idea of marriage, and when the opportunity finally appeared, he was quick to grasp it. It was a rather natural choice that the woman who came to be his fiancée and wife was Lovisa Natalia Tengström, the youngest daughter of Johan Jakob Tengström (1787–1858) and Sofia Magdalena, née af Tengström (1803–1832). Natalia's parents were cousins and members of the same Tengström clan, whose most eminent representative had been Natalia's maternal grandfather

1 Wid min återkomst hoppas jag redan mycket wara förändradt, ty Snellman och de unga måste väl flutligen ändock kunna något ruska på menkligheten. I nödfall går det äfven an att gifta sig – detta fåges wara en god lækedom emot ledsnaden.

This and other translations by JJ.

2 Beträffande mina öfriga planer för framtiden måste jag ärligt tillstå, att allt planerande är mig odrägligt. Hellst skulle jag lefva såsom privat man på en angenäm landsort, gifta mig och författa; men att gifta sig med lungsot, att köpa en egendom utan kapitaler – det är ju en galimatias. Kanske blir jag en ny upplaga af den ewiga Juden och tillbringar hela mitt lif på landswägen.

- 3 Natalia's mother, Sofia Magdalena af Tengström, who was also the mother of all her siblings, died in her seventh childbirth when Natalia was only two years old. The children then grew up with their stepmother, to whom Natalia referred in her letters as "mother" (*Mamma*).
- 4 For a detailed analysis of the role of the Tengström family in the social and academic circles of Helsinki, Finland, and Russia, see Eiranen 2019.
- 5 Tengström 1834. As was common at the time, the dissertations were written by professors and defended by their students, the principal objective being to practise and check the latter's fluency of Latin. This particular dissertation was defended by Castrén in his capacity of the recipient of what was called the Ekestubbe grant. Castrén's first defence had involved a medical dissertation written by Immanuel Ilmoni. Ilmoni 1833.
- 6 Det ligger mig blytungt om hjertat, att jag tvertemot tusende föresattser ej kommit mig till att fända en rad till Prof[essor] J.J. Tengström. Esomoftast minnes jag den vördade mannen och sörjer öfver den olycka, som drabbat Honom på Hans åldersdags dagar. Men att utsäga detta, dertill faknas mig courage, ty jag befarar att mitt deltagande, få varmt och innerligt det äfven är, kan synas otidigt och åtminstone likgiltigt för en i lifvets vexlande skiftet så bepröfvad man. Anmäl dock min wördnadsbetygelse för denne man, som jag alltid älskat och ärat högst bland de academiska fäderne.

Jakob Tengström (1755–1832), a professor of theology at the Åbo Academy and the first Archbishop of Finland. After the death of his first wife, J.J. Tengström married Johanna Carolina Bergbom, née Tengström (1803–1885), another cousin of his and the widowed daughter of his uncle Carl Fredrik Tengström (1762–1824).³ The Tengström family was among the most influential among the intellectual circles of Finland at the time, and they were widely known for their engagement in the Finnish patriotic movement. At the same time, they were loyal to the Russian rule of Finland, without, however, gaining the negative label of "Russophiles".

For a newcomer to the Finnish capital the Tengström family offered both an intellectual environment and social connections that helped advancement in the academic and political circles of both Finland and Russia.⁴ At the time when Castrén arrived in Helsinki to study at the Imperial Alexander University, J.J. Tengström held the chair of theoretical and practical philosophy. It happened that Castrén's second public defence took place as respondent to a dissertation titled *Aphorismi* and written by this very same Professor Tengström.⁵ Ever since that first encounter Castrén apparently felt sympathy towards the person of J.J. Tengström, and in spite of his generally critical opinion of the university authorities and bureaucracy he never lost his respect for him. He also became a good friend of, and mentor to, J.J. Tengström's son Robert (1824–1847), who, representing a generation younger than Castrén himself, was in some respects more radical in his views. After Robert Tengström's sudden death Castrén writes in a letter sent to Frans Johan Rabbe from Čita on 3/15 July 1848 (No. 185 in *Epistulae* 1):

With a leaden heart I regret that, despite a thousand intentions, I have not sent a line to Professor J.J. Tengström. I often remember that honourable man and feel so sorry for the misfortune that has struck him in his elderly days. But I do not have the courage to approach him in this matter, for I fear that my condolences, even though they would be so warm and heartfelt, could be conceived of as disrespectful and at least meaningless by a man who has so much experience of the changing vicissitudes of life. Please nevertheless convey my respects to this man, whom I have always loved and honoured highest among the academic fathers.⁶

Another connection with the Tengström family was offered by the poet Johan Ludvig Runeberg (1804–1877) and his wife Fredrika, née Tengström (1807–1879), a sister of J.J. Tengström's second wife.

Johan Ludvig Runeberg with his family and relatives on the stairs of his summer house in Kroksnäs in Porvoo/Borgå on 10 June 1863. Sitting on the stairs from the left, J.L. Runeberg, his wife Fredrika Runeberg, her sister Carolina Tengström, Natalia Castrén, and Eufrosyne Sofia Nordström (b. Ottelin, 1823–1887). Behind them Sofi Kellgren and the Runebergs' son Johan Wilhelm (1843–1918). The children sitting in the front row are (from the left) Paavo and Helene Tikkanen's daughter Johanna (later Schybergson, 1856–1936), the Runebergs' son Fredrik Carl (1850–1884), and the Tikkanens' son Johan Jakob (1857–1930), with Robert Castrén standing behind him. Photograph by Alfred Ottelin. Finnish Heritage Agency/Hiistorical picture archives. CC by 4.o.

As a student in the early 1830s Castrén had lived for a couple of years as a lodger with the Runebergs, who rented a large house in Kronohagen (Kruunuhaka), Helsinki. Runeberg and Fredrika had married in 1831, and apart from Castrén they also offered housing to a number of other students, including Zacharias Topelius.⁷ One of the frequent guests at the Runebergs whom Castrén also came to know while still a student was Fredrik Tengström (1799–1871), a brother of Fredrika Runeberg and Carolina Tengström and a

7 According to Topelius, the Runebergs, who had no children at the time, rented a house with eight rooms, of which five were let further to lodgers. The rent was low because the house had functioned as a hospital during the cholera epidemic in 1831. Topelius 1922: 44–47.

- 8 Kellgren and Tikkanen were more actively engaged than Castrén in the practical promotion of the Finnish language, and they had common interests and investments in the book printing and bookselling business. See Gunnar Castrén 1945: esp. 316–347.
- 9 On Sjögren and his significance for Castrén’s career see, most recently, Laine 2020: esp. 121–151, 181–183.
- 10 Tengström 1822. Tengström’s Greek grammar, though based on foreign models, has been considered an important achievement. He was also otherwise active in the field of classical and philological studies and published, in Latin, several works on Roman and Greek literature. Aalto 1980: 18–19.

cousin of J.J. Tengström, an exceptionally versatile cultural and industrial figure later referred to as the “Mine Inspector” (*Bergmästaren*) in Natalia’s and Castrén’s correspondence.

Under such circumstances, Natalia was no new acquaintance to Castrén, for he had known her since her earliest childhood and followed her growing up from a distance. At the time of their engagement in January 1850 Castrén had completed 36 years of his life and Natalia 19. Although still young, Castrén was seventeen years older than his bride, a situation which, however, was not rare in the academic circles of the time. Among Castrén’s older friends and supporters, Johan Vilhelm Snellman (1806–1881) had married at the age of 39 in 1845, while Elias Lönnrot (1802–1884) had been 47 when he married in 1849, and in both of these cases the bride had been over twenty years younger than the bridegroom.

It was also a typical arrangement that a successful young scholar would marry the daughter of one of his professors. For this, the family of J.J. Tengström offered good opportunities, for at the end of the 1840s he had three marriageable daughters: Anna Sofia (1826–1906), Helena Maria (1829–1857), and Natalia. The eldest daughter, Anna Sofia, became the wife of the linguist and Orientalist Herman Kellgren (1822–1856) in 1849, while the middle daughter, Helena Maria, married the journalist and national activist Paavo Tikkanen (1823–1873) in 1850, only shortly before Natalia’s marriage to Castrén, which took place on 30 October 1850. Both Herman Kellgren and Paavo Tikkanen were younger than Castrén, and, rather untypically of the time, of more or less the same age as their brides. For various reasons, the mutual relationships between the three sons-in-law, although correct on the surface, were at times somewhat strained. This was especially true of the attitude of the other two towards Castrén.⁸

One may ask to what extent J.J. Tengström was Castrén’s teacher. Since Castrén came to be the first professor of Finnish, he had no actual “teacher” in Helsinki, and his education at the university had been of a rather general type, suitable, for instance, for a priestly career. As far as his career as a linguist was concerned, his principal mentor was Anders Johan Sjögren (1794–1855), who was based in St Petersburg.⁹ Tengström, of course, was not a linguist, but neither was he “just” a philosopher. As a matter of fact, he was more active in the field of history and philology than philosophy. As a product of the “old school” he was well trained in the classical languages. Among other things, he was the competent author of a textbook of Classical Greek that had already been published in 1822.¹⁰ Obviously, he was one of the professors at the university who were able to understand what Castrén was doing.

For Castrén it was a natural choice to marry and start a family after his long and difficult journeys in the north and east. Although still worried about his health, he felt more or less restored after finally returning to Helsinki in February 1849. His improved health was also noticed by others. Snellman wrote later in his obituary of Castrén:

He was now in the full vigour of his manhood: his health had again stabilized. The slim figure of a young man had become more sturdy, and only the hardly noticeable tilt of his body signalled that his chest was more pressed than that of persons with fully healthy lungs. His entire behaviour testified to the quiet satisfaction which, he felt, had rescued him in a safe haven from the storms he had had to endure in the past.¹¹

Before his return from his last expedition, Castrén had never maintained direct contact with Natalia, nor had he ever maintained a personal correspondence with Natalia's father. The relationship with Natalia, however, emerged and deepened rapidly during the spring and summer of 1849. Castrén had regular contacts with the Tengström family, and in June of the same year he was already planning to stay for some time at the Botby manor, where the Tengströms used to spend their summers. In his letter to Sjögren, dated in Helsinki on 10 June 1849, Castrén writes in reference to his still problematic health condition (No. 200 in *Epistulae* 1):

My health has recently been somewhat unstable, for which reason the doctors have ordered for me a treatment with mineral waters in July. I will probably have to accept it, though against my will, in the hope that I then will be able to take care of my work with increased vigour and energy. The doctors recommend that I take the treatment in the city, but I would rather prefer to drink the waters at the Botby manor, located just ten versts from Helsinki. There I would be able to spend the sad time of water drinking in pleasant company, for Botby is the place where Professor Tengström and his family are also spending the summer months. By the way, he is preparing the wedding of his oldest daughter, who, they say, will be married to magister Kellgrén.¹²

- 11 Han var nu i sin mannaålders fulla kraft: hans helsa hade åter stadgat sig. Den smärta ynglingagestalten hade vunnit fasthet, och endast en föga märkbar lutning tillkännagaf, att bröst-korgen var mera intryckt, än hos personer med fullt friska lungor. Hela hans uppträdande vittnade om den stilla tillfredsställelse, hvarmed han kände sig från de uthärdade stormarne bergad i lugn hamn. Snellman 1870: L–LI. Also quoted in *Estlander* 1928: 166.
- 12 Min helsa har på fednare tider varit något ostadig, och läkarne hafva derföre ordinerat för mig en lindrig brunnskur under Julii månad. Emot min wilja nödgas jag wäl gå in derpå, i hopp att fedan kunna fköta mina arbeten med få mycket flörre kraft och ihärdighet. Mediçi önska att jag måtte underkafta mig brunnskuren i fjelfva staden, men det wore enligare med mina egna önskningar att få fköta wattudrickningen på Botby gård, belägen på ett afstånd af 10 werst från Helsingfors. Här skulle jag kunna tillbringa den forgliga watten-tiden i ett angenämt fällskap, ty på Botby uppehåller sig äfven under fommarmånaderna Prof[essor] J. J. Tengström med sin hela familj. Han håller annars på att rufta till ett bröllop för sin älsta dotter, som skall blifva gift med Mag[ister] Kellgrén.

- 13 Note that this citation is in Finnish, Lönnrot's mother tongue, although Castrén and Lönnrot otherwise communicated in Swedish. Also, Castrén here quotes the Finnish form *Matti* of his first Christian name *Matthias*, a name which he otherwise used only rarely when referring to himself. See note 18 below.
- 14 Ehuru mina fingrar äro trötta af brefskrifning, kan jag dock ej underlåta att helsa på Dig med några rader och betacka mig för Ditt fednaste bref. Egentliga afsigten med min påhellsning är dock att wänfkapligen underätta Dig om min för några dagar sedan timade förlofning med yngsta dottern till Prof[essor] J. J. Tengström. Du menar wäl: "jo nyt meni Matti hirteen". Kanske har jag i sjelfva werket begått en dumhet, men någon ånger och ruelse har jag ännu hitintills icke erfarit; och jag hoppas med full tillförsigt att Gud skall flyra allt till det bästa. Min fästmo känner Du wäl af gammalt, så att jag ej behöfwer bekrifva henne för Dig, och jag underlåter detta få mycket hellre, som jag befarar att min bekrifning tilläfventyrs kunde blifwa partifk.
- 15 Gunnar Castrén, quoted in Estlander 1928: 174.
- 16 Gunnar Castrén 1945: 320.

As if to anticipate subsequent developments, Castrén mentions in this connection the forthcoming marriage of Sofia Tengström to Herman Kellgren. Half a year later he announced his own engagement to Natalia in a letter to Lönnrot, dated 20 January 1850 (No. 207 in Epistulae 1):

Although my fingers are tired of writing letters, I cannot neglect greeting you with a few lines and thank you for your latest letter. The actual reason for this greeting of mine is, however, that I wish to inform you in a friendly way that a few days ago I got engaged to the youngest daughter of Professor J.J. Tengström. You may think: "This time Matti has gone to the gallows."¹³ It is indeed possible that I have done a stupid thing, but so far I have not experienced any feelings of regret or remorse; and I hope in full confidence that God will steer everything in the best way. You already know my fiancée well from before, and so I have no need to describe her to you, and I leave this undone the more so as I am afraid that my description might become biased.¹⁴

Soon after this announcement, which rapidly became known in the educated circles of Helsinki and Finland, Castrén left for a few weeks to St Petersburg, a period of separation that marked the beginning of his correspondence with Natalia. The letters speak for themselves, but, importantly, they reveal that, in spite of what one might think in view of the circumstances, Castrén and Natalia were not getting married out of convenience, but true love was involved. As it was, both partners respected and tolerated each other's idiosyncrasies. Natalia was known as a lively, joyful, and talented young lady with many interests, who "in spite of her young age fully realized the deep and wide aspects of [Castrén's] endeavours".¹⁵ These were certainly features that attracted Castrén, who was considered by many to have "a heavy character" with "tendencies to cynicism and strict judgements over people and their works".¹⁶

On closer inspection, Castrén and Natalia were very similar characters, and the period of their engagement, as well as, later, the brief period of their married life, seems to have been a source of happiness for both. Although liable to occasional hot-tempered reactions, Natalia was surprisingly mature for her age and emotionally fully on Castrén's level. The only dark cloud was Castrén's treacherous illness, which, though seemingly absent at the

time of their engagement and wedding, nevertheless forced him to constantly feel the weight of the responsibility he had taken on with regard to Natalia and their future family. Even so, he had made his choice and Natalia came to occupy the most prominent place in his hierarchy of values. In September 1850, a month before their wedding, he writes to her (No. 26 in this volume):

There is much in this world that gives delight to the human heart, but there are actually only three things in which I place the happiness of my life, and they are called: Natalia, motherland, science. For them I will live and die, and fight, struggle, and suffer for them. As far as it is within the limits of my powers I will also try to act in the interest of friends and relatives, but I will not consider it the goal of my life, nor will my happiness rely on them. If only you love me I will be happy and satisfied with my fate.¹⁷

The letters also illustrate how intimate and, occasionally, humorous the relationship between Castrén and Natalia was. With some variations, Castrén typically addresses his recipient with words such as “Min egen goda, snälla Natalia” [My own good, kind Natalia] or “Min egen älskade Natalia” [My own beloved Natalia], while she signs her letters “Din Natalia” [Your Natalia] or “Din egen Natalia” [Your own Natalia]. More interestingly, Castrén systematically uses his second Christian name, Alexander, in this correspondence and signs his letters “Din Alexander” [Your Alexander] or also “Din innerligt tillgifne Alexander” [Your sincerely affectionate Alexander], while Natalia addresses him as “Min egen Alexander” [My own Alexander] or “Min allra raraste Alexander” [My cutest-of-all Alexander].¹⁸ At one stage, however, apparently for the sake of humorous play, they start using Castrén’s surname, after which Natalia addresses her letters to “Min egen snälla Castrén” [My own kind Castrén] or “Min egen allra raraste Castrén” [My own cutest-of-all Castrén], while Castrén signs his letters “Din egen Castrén” [your own Castrén] or, even more officially, “Din egen M. A. Castrén” [Your own M. A. Castrén].

Altogether, the correspondence between Natalia and Castrén gives important insights into their minds, and especially Castrén himself emerges as a somewhat different person from what he is known as on the basis of his other, more official and less intimate writings.

17 Det gifwes mångt och mycket här i werlden, fom gläder mennifkans hjerta, men det är egentligen blott i tre ting, jag fätter mitt lifs fällhet, och dessa heta: Natalia, fosterland, wetenskap. För dem will jag lefwa och dö, kämpa, ftrida och lida för dem. Så widt mina krafter det medgifva, fkall jag bjuda till att verka äfven för wänner och fränder, men jag fätter icke deri mitt lifs uppgift, lika litet fom min fällhet af dem beror. Blott Du älfkar mig, så är jag lycklig och nöjd med mitt öde.

18 It may be noted that although Matthias (Mathias, Matias) is commonly thought to have been Castrén’s preferred Christian name, he seems to have favoured his second name, Alexander, whenever possible. This name, which he had received in honour of the Russian Czar Alexander I, was naturally also the one he used in Russia. For instance, his series *Nordische Reisen und Forschungen* was published under the author’s name of M. Alexander Castrén.

The leather pouch in which Castrén's and Natalia's letters were donated to the archives of the SLS. No doubt Castrén brought the pouch with him from the east in the 1840s. An Oriental gentleman holding a long stick with a clock in his hand is depicted on one of its

surfaces and a Central Asian woman with a pipe on the other. The pictures are surrounded with a Rococo-style frame with European faces and plant ornaments. There is the Russian double eagle above the woman. Photographs by Timo Salminen.

1 This letter was written at three
different locations – Siltakylä,
Nisalahti, and Viipuri/Viborg –
where Castrén stopped dur-
ing his journey from Helsin-
ki to St Petersburg in Febru-
ary 1850. During the journey,
which was made in several sec-
tions by horse sledge, he stayed
overnight at local inns (see note
4 below), but also at friends’
houses when these were avail-
able. He stayed in St Petersburg
for approximately six weeks,
returning to Finland around the
Easter holidays. (JJ)

2 WIBORG 20 in another uniden-
tified handwriting.

3 Professor J.J. Tengström and
his family lived at Mariegatan
(Mariankatu) 9. Klinge & al.
1989: 175; see also Suometar
25/1858 (25 June 1858). (TS)

4 On every important road there
were *gästgivare* inns, kept by
local peasants, where a travel-
ler could stay overnight and get
horses to the next one. The first
inns of this type were founded
in the Middle Ages, but it was
only in the 17th century that
a common traveller was given
a right to use them. Siltakylä
is situated in Pyhtää (Pyttis)
on the Siltakylänjoki River,
N6766016 E484589 (N60°29’43”
E26°43’10”). There had been
an inn there for travellers since
the 17th century. Nenonen –
Teerijoki 1998: 228; Oksanen
1991: 123–125, 175. (TS)

Correspondence between Matthias Alexander Castrén and Natalia Tengström

**1 Siltakylä, Nisalahti and Viipuri, 17–19 February 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström¹**

SLSA 1185.7

Written on the envelope in an unidentified hand:

Den 24 WIBORG 20²
Mademoiselle Natalia Tengström
Helsingfors
Aflemnas i Profesfor J. J. Tengströms gård
i Kronohagen³

Broby gästgifveri⁴ d. 17 Febr[uarii] 1850.

Min egen goda, fnälla Natalia!

Uttröttad af flera natters wakande war jag, fåsom Du wäl minnes, wid vårt afsked mindre mäktig mina känslor, än jag både bordt och önfkat. Det gör mig ondt ännu i denna stund att jag, hwars pligt det hade warit att intala Dig mod och styrka, sjelf kände mig ängslig, nedtryckt och modfälld. Mig föreswäfwade då den tanke, att stafwen haftigt kunde wara bruten öfwer mig, att vårt första afsked lätt kunde

blifva det fiſta. Gudskelof har denna tanke hvarken förr eller fednare oroat mig, den kom och for med ögonblicket. Jag tror och har alltid trott, att Gud ſkall wälſigna vårt förbund och låta äfven för mig en fällhet blomſtra upp på jorden. Wid åtankan af de mödor, jag fått uthärda i lifwet räknar jag med full tillförsigt derpå, att en rättwis förſyn ej ſkall låta lönen för deſa mödor uteblifva. Tro mig, goda Natalia, att jag icke ſmickrat Dig, då jag ſagdt Ditt warma hjerta wara den lön, hwarmed jag tror att förſynen welat godtgöra mina pröfningar. Sjelfmant fade mig Runeberg⁵ i natt detsamma, och jag blef ſå glad i mitt hjerta, då jag hörde honom högtidligt förſäkra, hvad jag äfven fjelf få innerligt tror, att Du ſkall få wid min fida trofaſt hela lifvet igenom och med gladt hjerta emottaga, ehvad ödet mände oss befkära. Vår lott blir fannolikt icke den att dansa på roſor, att lefwa blott för våra nöjen och leka bort vårt lif i glädtig yra, utan wi måſte göra oss beredda på att genomgå mången fvar och allwarſam pröfning i lifvet. Tingens ordning är en gång fädan, att hvarje allvarligt ſträfvande kräfwet uppoffring och förſakelfe af ett eller annat ſlag. Du wet att äfven jag fatt ett mål för mitt lifs werkfamhet, och att jag ej ſviker detta mål för något pris i werlden, icke ens för Din fällhet. Du har ſagdt mig att Du icke fordrar ett fädant offer ifrån min fida, att Du hellre lider med mig det wärfta, än Du twingar mig att förråda wetenſkapens och foſterlandets ſak. Jag tror Dig häruti få mycket mera, fom äfwen Runeberg fade ſig känna uti Dig den qwinna, fom hos mannen förſtår akta den känſla, hvilken bjuder honom att lefwa och lida för en idé.

- 5 Johan Ludvig Runeberg (1804–1877), docent of eloquentia, teacher in the secondary school of Porvoo (Borgå), but known above all as “the” national poet of Finland. Mrs. Fredrika Runeberg (1807–1879), a notable writer herself, was a sister of Natalia Tengström’s stepmother Carolina Tengström. As can be seen from Natalia’s letter of 24 February (No. 3 in the present collection), she had accompanied Castrén to Porvoo, where the Runebergs obviously commented positively on the young couple’s mutual relationship. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13687>; Klinge 1997, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/2846>. (TS – JJ)

Broby gästgifwen d. 14 Febr. 1850.

Min älskade, Präma Natalia!

Utrötad af flera nätter wakande war jag, såsom du väl minnes, vid vårt afsked med ore maktig mina kärlor, än jag både bodt och gäfskat. Det gäs mig andt ännu i denna stund att jag, hwars pligt det hade varit att intala sig mod och styrka, sjelf kände mig ångslig, nedtryckt och modfärd. Mig förerwäfwade då den tanke, att stafven hastigt kunde wara bruten öfver mig, att vårt första afsked lätt kunde blifwa det sista. Gudskelef har denna tanke hwarken förr eller sednare oröat mig, den kom och för med ögonblicket. Jag tror och har alltid troat, att Gud skall väl signa vårt förbund och låta afrens för mig en salighet blomstra upp på jorden. Wäl ä tankan af de mödos, jag fått uthärdat i lifet

Jag är både stolt och glad att uti Dig hafva funnit en fådan qvinna, och wid Din fida blickar jag med gladt mod framtiden till möte. Låt oss altså hålla troget tillfamman hela lifvet igenom och ej knota, huru äfven ödets lotter falla.

Jag lemnar desfa allwarfamma betraktelser, för att nämna några ord om min refa. Jag har i eftermiddag tillryggalagt vid pass 75 verft och derunder blott på stationerna varit waken. Min mening war att färdas i det klara månskenet något in på natten och förft i Fredricshamn⁶ göra ett uppehåll, men på Broby funnos inga häftar och jag nödgades af fådan anledning stadna här öfver natten. Efter att på hela dagen ej hafva förtärt något vidare än Moster Runebergs lilla thekopp med buljong har jag nu låtit servera mig med the och en fmörgås. Detta har få uppfriskat mig, att jag ej känner till någon trötthet, fastän klockan är nära tolf om natten. För att emellertid göra Dig till wiljes, ärnar jag nu gå till fängs och försöka att få mig en blund. God natt!

Din Alexander.

- 6 Fi. Hamina, a fortified town at N6714880 E510840 (N60°34'11" E27°11'52"), just east of the River Kymijoki and the border between Sweden and Russia from 1743 until 1809. (TS)

- 7 Nisalahti, near today's Čulko-
vo on the main road from Hel-
sinki to Viipuri/Viborg and
further to St Petersburg in the
south-eastern corner of Säkki-
järvi (present-day Kondrat'evo),
N60°39'51" E28°22'52". In the
1870s there were three inns in
Säkkijärvi. Säkkijärvi kautta ai-
kojen 1952: 265; karttaliite (ap-
pendix map). Note that Cast-
rén uses the form Nisä- (Nisä-
laks) instead of the official Nisa-
(Nisalahti). (TS – JJ)
- 8 Lars Isak Ahlstubbe (1804–
1870), Town physician in Ha-
mina. YOM 1640–1852, [https://
ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/
henkilo.php?id=13688](https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13688). (TS)
- 9 *hemtat* || f<to>tt [fötö?]
- 10 In the Bible, 2 Kings 2:11, the
prophet Elijah went up to heav-
en in a whirlwind. Bible (New
International Version), [http://
www.biblestudytools.com](http://www.biblestudytools.com). (TS)
- 11 *denna* || henne

Nisälaks gästgifveri (22 verst bortom Wiborg)⁷
den 18 Febr[uarii]

Då jag i dag uppvaknade, lyste solen redan
in genom mitt fönster och wärdinnan stod
nigande med en kaffebricka wid min hufvud-
gård. Hon bad mig så innerligt om ursäkt för
det grufliga buller, som de resande åstadkom-
mit under natten i rummet nästintill; men jag
tröftade henne med den försäkran, att detta
buller icke nått mina öron. Så godt hade jag
lofvit efter fyra natters wakande. – Alldeles
uppfriskad anträdde jag kl[ockan] 9 min refa
och anlände middagstiden till Fredriçshamn.
Här åkte jag in till Ahlstubbe⁸, men då han
ej war hemma, lät jag skjutfa mig till gäst-
gifvaregården, åt der en portion ofärdig bul-
jong och afreste kl. 1 på dagen. Efter 9 tim-
mars oafbruten resa anlände jag kl. 10 till
detta gästgifveri, der jag beflöt att hvila öfver
natten och fortsätta mitt bref. Både i det ena
och det andra har jag emellertid blifvit störd
af en gammal, pratsjuk käring, som öfverfallit
mig med de mest befynnerliga frågor. Bland
annat wille hon weta afståndet emellan jord
och himmel; men då jag, ehuru philosophiæ
Doctor, ej kunde upplysa henne derom, åbe-
ropade hon en klockares auctoritet, som skall
hafva angifvit detta afstånd till endast en
post-station. Denna wishet skall klockaren
hafva hemtat⁹ ur fjelfva bibeln, som ej förmä-
ler att Elias under sin himlafärd bytt om häs-
tar på vägen.¹⁰ – Hafvets djup, sandkornens
tal, fåglarnas språk o.f.v. hade gumman jem-
väl reda på [på] sina fem fingrar, och hwem
vet hvad jag ej hade kunnat lära af denna¹¹

Sibylla¹², få framt fönnen och mitt bref ej tvingat mig att önska henne god natt.

Under min refa har jag i dag gjort mig många förebråelser för min hårdhet att lemna Dig till pris åt ensliga, wemodsfulla tankar. Men jag har ej kunnat annorlunda, mitt litterära samvete har jagat mig ut på landswägen, och jag skulle icke hafva fått någon ro derhemma, om jag åsidosatt denna refa. Då jag fålunda handlat icke af nyck, utan af öfvertygelse, få hoppas jag att Du likfom jag med förnöjdt finne offrar Din enskildta glädje för ett större ändamål, för wetenskapens fordringar.¹³ Jag icke blott hoppas, jag wet, jag är innerligen öfvertygad derom, att Du är redo till wida större offer än detta; men det gör mig ändock ondt att nödgas låta pröfningen drabba Ditt unga, glada hjerta. Jag kan ej fåga Dig huru forgsen jag blef till finnes, då jag wid vår skilsmesfa fåg Ditt hjerta bedröfvadt, fåg Dina tårar rinna. Då runno äfven mina tårar, de runno icke för min egen, utan för Din skull. Jag älfkar Dig få ömt, så innerligt, att jag icke skulle wilja låta den minsta fläkt af sorg oroa Ditt hjerta, och jag lider kanfke mera än Du wid tanken på den smärta jag tillfogat Dig. Må wi dock ömsesidigt tröfta oss dermed att vår kärleks fol, sedan hon någon tid warit undanskymd af moln, skall lysa desto klarare, då wi åter få omfamna hvarandra.

Midnatten är redan förliden och jag måfte tänka på min hvila, för att i morgon med friska krafter kunna fortsätta min refa. Det är min afsigt att i morgon äta frukost hos Ståhlberg¹⁴ i Wiborg och qvällsward hos Pastor Schröder i Walkiasaari¹⁵, få framt desfa herrar

- 12 Here Castrén refers to the well-known ancient concept of female oracles. The Sibyllae were ecstatic prophetesses in ancient Greece and Rome. Castrén, P. – Pietilä-Castrén 2000: 522. (JJ – TS)
- 13 This trip to St Petersburg was potentially very important for Castrén. Above all, he wished to meet colleagues and obtain clarity concerning his future status at the Imperial Academy of Sciences. He also planned to collect some new language material from Samoyeds (western Tundra Nenets) who had been brought to the capital for the winter season. Both of these objectives were achieved, though not quite up to Castrén's expectations. (JJ)
- 14 Carl Henrik Ståhlberg (1799–1878), a teacher at the *Helsingfors Lyceum*, later director of the secondary school in Viipuri/Viborg, thereafter vicar in Piela-*vesi*. He had been Castrén's predecessor as the secretary of the Finnish Literature Society in 1839–1840 and was also later an active promoter of the Finnish language. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13328>; Sorvali 2007/2016, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4612>; Pikkanen 2004a: 38–39. (TS)
- 15 Konstantin Schroeder (1808–1868), vicar in Valkeasaari, journalist and poet. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14287>. Valkeasaari (present-day Belostrov) is situated at N60°08'47" E30°00'55". (TS)

denna lätbylla, så framt samner och mitt bref
ej tvingat mig att önska henne god natt.

Under min resa har jag i dag gjort mig
många förebåelser för min hårdhet att
lämna Dig till pris åt enoliga, vemsorfulla
tankar. Men jag har ej kunnat annorlunda, mitt
häråra samvete har jagat mig ut på länd
vägar, och jag skulle inte hafva fått nå-
gon ro derhemma, om jag åsidosatt denna
resa. Då jag färlunda handlat icke af nyck,
utan af öfvertygelse, så hoppas jag att Du
likfom jag med förnöjet finne under offras
Din enskilda glädje för ett större ändamål,
för vetenskapens fordringar. Jag inte blot hoppas,
jag vet, jag är innerligen öfvertygad derom,
att Du är redo till vida större offer än
dessa; men det gör mig ändå ont att nöd-
gar låta pröfnings drabba Din unga, glada
hjärta. Jag kan ej säga Dig hur sorgsen jag
blif till jmnst, då jag vid vår skilsmä-
sa såg Din hjärta bedröfvadt, jag Dina
tårar rinna. Då runno öfver mina tårar
de runno inte för min egen, utan för Din
skull. Jag älskar Dig så ont, så innerligt, att
jag icke skulle vilja låta den minsta

fläkt af sorg ooa ditt hjerta, och jag lider
hvarke mera än du ulla tanken på den mästa
jag tillfogat dig. Men vi dock ömselidigt trö-
sta oss dermed att vår kärleks fol, sedan
hon någon tid varit undanskymd af moln,
skall lysa desto klarare, då vi åter få em-
passa hvarandra.

Måndagen är redan förliden och jag måtte tänka
på min hustru, för att i morgon med friska
krafter kunna fortsätta min resa. Det är mis-
sprängt att i morgon äta frukost hos Släkt-
benz i Årberg och gällurward hos Pastor
Schroder i Waltha saari, så framt dessa
herrar kunna träffas hemma. Ursäktu
mig för detta gästgivar-bref, som man
i jänning är oförsvarligt till ^{att vara distinkt} ~~den första~~
första besöket ifrån det älskande hjerta. Så framt
jag g ännu med karven, så afgår detta
bref i morgon ifrån Årberg. Det nästa för
du ifrån Årberg. Hella dina föräldrar och
glöm g
Din Alexander.

- 16 *att [...] af* || det första brefvet
ifrån
- 17 Anna Sofia, b. Wenell (1822–
1908). YOM 1640–1852, [https://
ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/
henkilo.php?id=13328](https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13328). (TS)
- 18 Karl Vilhelm Ahrenberg (1807–
1880), teacher of Latin at the Vii-
puri/Viborg secondary school,
later director of the same
school. YOM 1640–1852, [https://
ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/
henkilo.php?id=14129](https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14129). (TS)
- 19 Meaning Natalia's father Jo-
han Jakob Tengström (1787–
1858), a professor of philosophy
but known above all as a histo-
rian. He is considered to have
imported Hegelian philosophy
into Finland and was one of the
most important Fennomans of
his generation. YOM 1640–1852,
[https://ylioppilasmatrikkeli.hel-
sinki.fi/henkilo.php?id=11688](https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=11688);
Luukkanen 1999, [https://kansal-
lisbiografia.fi/kansallisbiografia/
henkilo/3659](https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3659).

With his engagement and later marriage to Natalia Tengström Castrén joined a family of intellectual traditions and networks, deeply engaged in the questions of the day and, especially as far as the younger generation was concerned, sharing the Fennoman ideology. However, the future sons-in-law of the Tengströms, Castrén, Herman Kellgren (see note 38 below), and Paavo Tikkanen (see note 41 below), knew each other from earlier times, and Professor Tengström was one of their academic teachers. Thus, the marriages created a new tie between people who already knew each other and

kunna träffas hemma. – Ursäkta mig för detta
gästgivare-bref, fom i fanning är oförsvarligt
till att¹⁶ vara diäteradt af ett älfkande hjerta.
Så framt jag ej ångrar mitt flarfveri, få afgår
detta bref i morgon ifrån Wiborg. Det nästa
får Du ifrån P[eters]burg. Helfa Dina föräld-
rar och glöm ej

Din Alexander.

Wiborg d. 19 Febr[uarii]

P.S. Det förskräckliga owädet i fista natt har få förderfwat wägen, att jag först middags-tiden anlände till Wiborg. Fru Ståhlberg¹⁷ arrangerade om en förträfflig middag för mig, fin man och Lector Ahrenberg¹⁸, hwarwid äfwen din fkål proponerades och dracks ut i botten. Jag är anmodad att genom Dig framföra en hjertlig hellsning till Farbror¹⁹ ifrån Ståhlberg och Ahrenberg. Siftnämnde herrar lofva följa med mig till [Helsingfors]²⁰ under Påskveckan. Säg detta åt Snellman²¹, då Du träffar honom, och erinra honom derom, att han natten före min afresa gaf mig i uppdrag att med tjenliga medel befordra gamla wänner till H[elsing]fors wid min återkomst ifrån P[eters]burg.

Klockan är 3 på eftermiddagen, hästen ftår förespänd och jag måste i ögonblicket fortsätta min refa. Till Walkiasaari hinner jag ej i afton.

strengthened their relationship. Eiranen 2019: 15, 24, 28–29, 49, 51, 54, 62. (TS)

20 Mscr: Petersburg

21 Johan Vilhelm Snellman (1806–1881), director of the secondary school in Kuopio in 1843–1849, journalist, Professor of Philosophy at the Imperial Alexander University in 1856–1863, senator, and the head of the first department of the Expedition of Finances in 1863–1868. Editor of *Saima* in 1844–1846 and *Litteraturbladet* in 1847 and 1855–1863. Strongly influenced by Hegelian philosophy, he published a large number of works on the national question and social order with the idea of a civil society as a basis. As a senator he concentrated on developing the economy of Finland and thus reforming the Grand Duchy. Chancery Councillor in 1859, raised to the nobility in 1866. Member of the Diets of 1872 and 1877–1878. Although his academic and political rise took place only in the years after Castrén's death, Snellman was probably the most influential of his friends and supporters in Finland. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13700>; Klinge 1997/2015, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3639>. (TS – JJ)

- 22 The River Rajajoki, also known as the Siestarjoki (Swe. Systerbäck, Ru. Сестра-пека), marked the south-eastern border of the Grand Duchy of Finland with Russia. The border station and customs office were located at the settlement of Siestarjoki (Ru. Сестропецк), opposite Valkeasaari on the Russian side (see note 15 above). From 1617 until 1721, this had also been the location of the border between Sweden and Russia. (JJ)
- 23 Castrén had asked his friend Frans Johan Rabbe to send Miguel de Cervantes Saavedra's (1547–1616) novel *Don Quixote* while he was in Siberia in 1846, and thereafter he repeatedly referred to its characters in his letters. See esp. Castrén's letter to Rabbe on 11/23 Jan. 1847 (No. 151 in the volume *Epistulae* 1 of this series). (TS)
- 24 att [...] äfven || att [...] dag
- 25 äfven skulle || skulle
- 26 Franz Anton Schiefner (1817–1879), lecturer in St Petersburg, an extraordinary academician in the Imperial Academy of Sciences from 1852, later an Active State Councillor. Schiefner edited and published the German-language edition of M.A. Castrén's works, *Nordische Reisen und Forschungen*, in 1853–1862 and several other works on the Finno-Ugric and Mongolic languages. DBE 8: 846. (TS)
- 27 Schiefner [...] till || Schiefner till
- 28 Otto von Böhtlingk (1815–1904) was an Indologist and scholar of Sanskrit, later an academician at the Imperial Academy of Sciences. DBE 1: 780; Castrén 2019: 974. (TS)

2 St Petersburg, 10/22 February 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

St Petersburg den $10\frac{1}{22}$ Febr[uarii] 1850.

Goda, fnälla Natalia!

Kärleken talar hellst ett och samma språk, den älskar mest en och samma ton. Dess språk är wanligen wemodsfyllt, dess ton är i moll. Jag är just ingen vän af det sentimentala, jag tycker icke mycket om pjunk och bedröfwelse; men nu är äfwen jag gripen af en wemodsfyll stämning, som jag förjäfwes föker bekämpa. Utan att egentligen grubbla öfver någon ting, känner jag mig dock bäst hemmastadd i ensamheten med mina forgsna och vemodiga tankar. Det är fkillsmesfan ifrån Dig, goda Natalia, som gjort mig så wek och forgsen till finnes. Men för att icke ewigt bedröfwa Dig med mina forgsna utgjutelser, will jag försöka att i detta bref wara få episk, som det är mig möjligt.

Om min resa från Borgå till Wiborg redogjorde jag korteligen i mitt förra bref till Dig. Wid den lilla återstoden af färden vill jag nu icke mycket uppehålla mig. Det wigtigaste, som derunder tilldrog sig, war kappsäcks-visitationen i Raja-joki tullkammare, som wanligen är en pröfvo-ften för resande från Finland.²² Jag flog mig lyckligt igenom de tullnärers stämplingar med tillhjälp af min Ryska språk-kunskap och det besparade innehållet af en Xeres-flaska. Huru

jag pratade med tullförvaltaren, blefvo wi få goda wänner, att han tecknade fig till minnes både mitt och min faders namn, samt till på köpet lät en bagare wid namn Zacharias Malachias Tallqvist på min recommendation passera gränsen, ehuru på den Ryska sidan af passet saknades bagarens namn. – Tätt inwid tullkammaren ligger den af mig förr omnämnda Walkiasaari-prestgård. Sinnad att här intaga min middag hade jag afsigtligen uraktlåtit att frukostera på morgonen, i den fulla öfvertygelse att Prest-herrskapet nog skulle mätta min mage, wore den äfven flörre än Sancho Panzas.²³ Men olyckligtvis var Schröder bortrest, och jag nödgades utan middag fortsätta min resa i det värfta owäder. Hungrig, frusen och wåt anlände jag fent på Onsdags-aftonen till Petersburg. Ödet hade få beslutit att²⁴ jag denna dag äfven²⁵ skulle gå förlustig qvällswarden, ty vännen Schiefner²⁶, hos hvilken jag tog logis, hade endast thé och ett ftycke franskt bröd att bjuda på. Efter att hafva intagit denna frukost-middags-qväll[s]ward begaf jag mig jemte Schiefner²⁷ kl[ockan] ½ 10 till Böhrling²⁸, der wi funno en talrik famling af herrar och damer. Här bestod man mig gratulationer utan all ända, men ingen supé.

I går arbetade jag hela förmiddagen i min anletes fvett, gjorde derpå ett besök hos Sjögren²⁹ och hamnade slutligen i ett Samojed-tält på Newan³⁰, der jag händelsewis stötte tillsammans med Krusenstern³¹, som gjorde sitt inflytande gällande för att förmå Samojedhöfdingen (som är hans egen Commissionär i Mesen³²) att till min disposition aflåta en Samojed på 2–3 timmar³³ hvarje dag. Sedan denna affär war uppgjord, åt jag min middag och tillbragte

- 29 Anders Johan Sjögren (1794–1855), Adjunct in the Imperial Academy of Sciences in 1829–1831, extraordinary academician in 1831–1844, ordinary academician of Finno-Ugric and Caucasian linguistics and ethnography in 1844–1855. Court Councillor in 1833, Collegiate Councillor in 1838, Councillor of State in 1845. Sjögren made expeditions to different parts of the Russian Empire, including Finnish and Russian Lapland, the Volga region, and the Caucasus. He published the results of his travels in a large number of scholarly works. Married from 1832 to Gustava Sophia Laurell (1805–1880). Sjögren was the principal mentor of Castrén in Russia, and it was thanks to his involvement that Castrén was appointed to the service of the Imperial Academy of Sciences. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12677>; Branch 2002, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3634>; Sjögren 1955; Lai-
ne 2020. (TS – JJ)
- 30 Samoyeds were repeatedly exhibited according to the convention of “human zoos” and ethnographic exhibitions in St Petersburg during the 19th century. Лескинён 2019: 64–. (TS)
- 31 Paul Theodor (Pavel Ivanovič) von Krusenstern (1809–1881), Vice-Admiral and explorer who had made two round-the-world trips but also explored the seas around the Kamčatka and Čukotka Peninsulas. Wikipedia: https://de.wikipedia.org/wiki/Paul_Theodor_von_Krusenstern. (TS)

- 32 The village of Mezen' is situated at N65°50'39" E44°14'47". Castrén had visited it in December 1842. Mezen' was the administrative centre of some of the westernmost Samoyeds, who spoke western dialects of Tundra Nenets. Castrén 2019: 60. (TS – JJ)
- 33 *timmar [...] dag. || timmar.*
- 34 Berta Sofia Sjögren (1832–1902). Branch 2002, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3634>. (TS)
- 35 Prince Platon Aleksandrovič Širinskij-Šixmatov (1790–1853), Member of the Imperial Academy of Sciences from 1828, Minister of Public Education of Russia in 1850–1853. As a minister he attempted to prevent the spread of revolutionary ideas to Russia from western Europe by, for instance, closing the chairs of philosophy in all the universities in Russia except Dorpat and restricting the number and social diversity of university students. Širinskij-Šixmatov has been characterized as a religious person, an able administrator but lacking in independence. Miller 1983. (TS)
- 36 Maria Margareta Lovisa Sirén (b. Enckell, 1807–1866), the wife of Karl Vilhelm Sirén (1795–1866), the vicar of the Finnish Lutheran parish in St Petersburg. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12978>. (TS)

aftonen hos Sjögrén i fällskap med Schiefner och några andra wänner. Här taltes mycket om vår förlofning, Fru Sjögrén yttrade sin fynnerliga fågnad deröfver och önskade, att wi för all del skulle bofätta oss i P[eters]burg. Hon trodde att wi skulle trifvas här mycket wäl, i fynnerhet då Du och hennes Sofie³⁴ woro få goda wänner.

I dag ärnade jag uppwakta Furfst Schirinfki-Schichmatow³⁵, men Samojeden, min läromeztare, lät wänta på sig få länge, att Furfstens uppwaktningstid war förbi, förrän mina två timmar med Samojeden förlidit. Förfst kl[ockan] 2 på dagen kom jag mig ut i rörelse och styrde nu mina steg till Fru Siren³⁶. Under wägen plågades jag af en art hjertängslan och kände en wiss ovilja för besöket, men wid åtankan på den utomordentliga wälwilja, Fru Sirén alltid wifatt mig, trodde jag mig ej kunna underlåta att göra henne en wifitt. Jag bemannade mig fåledes och steg oförfräckt in i falongen; men huru stor blef icke min förwåning, då den trinda Pastorfkan i sin dotters närwaro började på ett handgripligt fått förebrå mig, att jag ej friat till den bländande skönhetsfolen Olga. Hennes briftande finkänslighet fårade mig till den grad, att jag alldrig wet mig hafva utstått en värre tortyr än denna, som räckte i nära två timmars tid. Fru Siréns förebråelfer skulle wisserligen föreställa ett fåkämt, men gumman erkände sjelf, hvilket äfwen tydligen märktes, att hon hade stor lust till att gråta. Och dock är det min fulla öfvertygelse, att Fru Sirén alldrig önskat en förening emellan mig och sin bortfåmda dotter. Det är endast den fårade fåfången, gråmelfen att se sin dotter förbigången, som presfar fram hennes tårar. Det wårfta i denna historia är, att jag, utan

att någonfin älfka Olga, tillförene likwäl talat ett och annat rätt hjertligt ord med henne. Jag tilltror wisst icke Olga förmågan att innerligen kunna älfka hvarken mig eller någon annan, men jag gör mig dock förebråelfer öfver att med förtrolighet hafva nalkats henne. Ty det har alltid varit min princip i lifvet att uti mitt beteende mot unga damer undvika till och med skenet af förtrolighet, då jag ej kunnat hafva några afsigter på deras hjerta. Denna princip har jag öfverträdt i mitt förhållande till Olga, och jag anser³⁷ derföre Fru Siréns bett vara ett välförtjent straff för mig.

Nu är kl. 9 på aftonen och jag måste i ögonblicket begifva mig ut på en soiree till Böhntlingk. Helfa föräldrarne och glöm ej att skriva några rader till

Din Alexander.

- 38 Abraham Herman August Kellgren (1822–1856), later Professor of Oriental Literature at the Imperial Alexander University; one of the leaders of the Fennoman student youth in Helsinki, also known as a poet, and his wife from 1849 Anna Sofia, b. Tengström (1826–1906), sister to Natalia. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=15590>; Karttunen 2000, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3502>. (TS)
- 39 *detta* || denna tanke
- 40 Carolina Tengström, ex Bergbom, b. Tengström (1803–1885), Professor J.J. Tengström’s second wife from 1835 and the widow of Professor Fredrik Bergbom (1785–1830). Eiranen 2019: 53. (TS)
- 41 Helena Maria (Helene) Tengström (1829–1857) was the middle daughter of J.J. Tengström’s family. In 1851 she married Paul/Paavo Tikkanen (1823–1873), editor-in-chief of the newspaper *Suometar* in 1847–1850 and 1856–1864, as well as a lessee of the Finnish Literature Society printing company and attorney. Pikkanen 2004b; Eiranen 2019: 15, 69. Eiranen 2019: 84 has pointed out that Tikkanen himself did not spell the Finnish, or actually Savonian, form of his name ‘Paavo’ but ‘Poavo’. (TS)

3 S. 1., 24, 26 February 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Den 24 Febr: 1850.

Min egen Alexander.

Hjertlig tack för Ditt fnälla kära bref, fom jag ej tröttnat att läfa, och läfa, och återigen läfa, få jag nu kan det utantill, nästan ord för ord; det war få roligt att se hur fnäll och god Du är mot ”Lilla Nattu”. Ja fnäll, det har Du i fanning varit, juft en riktig ”Hederspafcha”; jag wäntade ej bref förrän från Petersburg, men fick ändå, ren från Wiborg; det war få roligt, få alldeles oväntadt. Det war Kellgren³⁸ fom under hemfärden från litterära Soiréen i fredags beredde mig denna surprise. Och jag, jag blef få glad, få genomförtjuft, det war ju det bäfta, det kärafte jag kunnat få! Jag hade welat flyga hem, (i månfkenet *kunde* jag ej läfa) men den ftygga långa vägen, den war bestämmdt dubbelt längre än annars, och wille aldrig ta slut. Men slut tog den ändå och mitt bref, det läfte jag ej en men många, många gånger. Jag war få lycklig, få nöjd; ja nästan glad att Du reft, ty det war ju få obefkrifligt roligt att ha ett riktigt fkriftligt bewis på att Du håller af mig, det war fom hade jag nu förft wetat det med full wiſshet.

Dock alltför god tanke får Du ej ha om mig, jag kan nog wara ftygg och obefkedlig emellanåt, jag ock! Har Du nu alltför god tanke om mig, huru fcall Du fen kunna hålla af mig alls? Jag

blef juft helt ängslig till mods, då detta³⁹ föll mig i sinnet. Bra roligt war det ändå att Morbror Runeberg berömt mig, och fäkert är att jag på fullt allvare ärnar bjuda till att göra mig förtjent deraf. Juft detta Edert beröm skall, hoppas jag, för mig bli en driffjäder till det som godt och rätt är. Gud gifve att jag blott kunde, få som jag vill!

Litet mycket ledfamt har jag haft sen Du reffe, det kändes få tomt, få underligt i mitt lilla hjerta, såsom jag ej på länge känt det; de första dagarna ifynnerhet. Wist woro Runebergs föta och fnälla, Mamma⁴⁰ och Helene⁴¹ likafå, men, jag wet ej, det wille ej rätt gå att wara glad och de der leda, flygga tårarne woro jemnt tillhands. Tro dock ingalunda att jag ett ögonblick undrat eller warit ledfen öfver att Du lemnade mig. Huru skulle något fånt ens kunna komma i fråga, huru skulle jag väl wara nog barnslig, nog Egoist för att ens kunna önska att Du för min skull hade underlåtit något, som till och med jag måste infä wara det bästa och rätta. Jag gret ej öfver att Du reffe, jag gret emedan det war få ledfamt då Du reffe, och blef juft som litet stött öfver att Du ens kunnat misstänka något annat. Dessutom få, för att tala med Willebrand⁴², Kohta kuluu kuusi viikkoja⁴³, och då få vi Dig ju hem åter. Mitt hjerta riktigt klappar af glädje då jag tänker derpå, och wist blir det då om möjligt ännu roligare och kärare, än att nu få Dina bref!

Från Willebrand kan jag hjälpa Dig; jag träffade honom hos Trappens⁴⁴, på balen. Han såg sig ha tomt och ledfamt efter Dig, han ock; rådde mig för öfrigt att ta min myndiga mine på mig och underrätta Dig om, att det nu kunde bli tid på, att laga sig hem. Ja, på balen woro vi verkliga. Vi reffe, såsom sagt war onsdagen

- 42 Knut Felix von Willebrand (1814–1893), Doctor of Medicine and Surgery, Adjunct of Medicine at the Imperial Alexander University in 1843–1852, Professor of General Pathology in 1856–1874, Director-General of the Board of Medicine in 1863–1890. Councillor of State in 1867, Active State Councillor in 1874, Baron in 1889. Member of the Diets of 1863–1864, 1867, 1872, 1877–1878, 1882, 1885, and 1888. Carried out several reforms in the network of hospitals in Finland and reformed Finnish medicine on the basis of international innovations. A member of several learned societies in Finland and abroad. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14889>; Savolainen 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3689>. (TS)
- 43 The grammatically correct form of the Finnish phrase would actually have been *kuusi viikkoja*, suggesting that Natalia was not fully fluent in Finnish. (JJ)
- 44 Most probably at the family of Carl Wilhelm Trapp (1801–1856), Councillor of State, Chairman of the Board of the Bank of Finland (1841–1853) and Deputy Head of the Finances Expedition of the Imperial Senate of Finland (1845–1853), later Head of the Finances Expedition (1853–1855). YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13014>. (TS)

- 45 Most probably meaning Berndt Lennart Forstén (1817–1886), artist, lieutenant at the Finnish Administration for Road and Water Construction, later Lieutenant-Colonel and Chief Engineer. Reitala 2004, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3365>. (TS)
- 46 Erik Alexander Ingman (1810–1858), Professor of Obstetrics and Paediatrics at the Imperial Alexander University, and his second wife Eva Vilhelmina (b. Perander, 1827–1853). YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14374>. (TS)
- 47 The Kellgrens left for Kuopio, where Herman Kellgren was born, to acquaint Sofi Kellgren with her husband's relatives. Castrén, G., 1945 *passim*, esp. 317; Eiranen 2019: 65–66. (TS)

från Borgå, der wi naturligtwis funno ofs oändeligt wäl. Roligt war det likwisst att få komma hem igen, ty ute bra, men hemma bäft, och Pappa war ju defsutom få aldeles enfam. Klockan 9 om aftonen kom[m]o wi fram; då fatt Du wäl redan i godan ro hos Schieffner, drack thé och talte om Skön Rofa m:m:m:m: få hade åtminstone jag funderat ut det.

Här blef jag afbruten af en Forstén⁴⁵ wifit; wifst puttrade jag emot och wille ej in, men Mamma fade: "Det går ej an", och få fick jag lof att ta skeden i wackra hand och bjuda till att wara ämabel. Forstén hade hört fågas att "De unga damerna följt Doktor Castrén till Borgå, men att gamla herfkäpet stadt hemma["]; war för reften på knotttrigt humeur och lofvade aldrig mer ställa sig i spetsen för någon tillställning, få mycken förtret hade han haft. En hade tyckt si, en annan få, de flesta att det blef för dyrt. (6 Rub[el] 76 K[opek]) Ingmans⁴⁶ hade mellertid warit hos *honom* på wifit, och fe, det fmickrade, må Du tro.

Knappt hade Forstén gått, få kom Willebrand, på sjukbefök. Men patienten war frisk, ingen Doktor behöfdes, och få fatte han sig ner att prata en stund om Dig och mycket annat dertill. Jag hälfade och berättade att jag haft bref och fick af honom de hjertligaste hälsningar tillbaka, till Dig nemligen.

Från "Kellgrens" kan jag äfven hälfa, de refte i går middagstiden.⁴⁷ Wi äro således nu bra enfamma hemma och få wäl allt litet ledfamst efter dem ockfå, kan jag tänka, få "hoppades" åtminstone Sofi. Till Påfken få wi wäl wänta dem hem, då komma ju ochfå Runebergs en familie, och då wäntar jag ännu någon annan, hvem, det må Du fjelf gisfa. Men roligt blir det, och nog ämnar jag

då få riklig erfättning för att wi nu äro som tomtar, få enfamman. Refer nu och få Bergmästarn⁴⁸ få som ämnat är, endera dan till Åbo, då är det ja för fatalt. – Mina Helg och Högtidsdagar äro nu de som hämta mig brev, från – – – – kan Du gisfa. Få se, hur fnäll Du är, d[et] v[i]ll[f[äga]⁴⁹ när jag härnäst får bli få der riktigt innerligen glad och lycklig, få se, få se. Nå, nu ser jag ju i Almanachan, att det i dag är Din namnsdag, det hade jag ej wetat annars. Att jag af innersta och varmaste hjerta önskar Dig allt godt och gladt, det wet Du nog, men bra gerna hade jag sagt Dig det muntligen, det hade då kunnat ske litet bättre än med penna i hand.

Mamma, Pappa och Helene hälsa hjertinnerligen genom Din Natalia.

När jag nu läste igenom mitt brev, så fann jag ordet: tanke hela tre gånger i samma mening. Förlåt!!!

Den 26te Februarii

Juist nu erhöill jag Ditt fednare brev, det första från Petersburg. Det var ej så alldeles oväntadt, ty jag hade nog räknat ut att jag nu kunde ha brev, men kärt och hjertinnerligen välkommet var det, så jag ej kan afhålla mig från, att ännu bifoga några rader till de förra. Det första blir en varm och hjertlig tackfägel för den fröjd Du och få i dag beredt mig, och skulle det ej se alltför underligt ut, så hade jag bra god lust att tacka Dig, för att Du haft hellst litet, litet ledsamt efter mig. Uff en fån egoist jag är, men inte är det ändå så illa ment, nog unnar jag Dig ja af hjertat gerna att ha till och med "rysligt roligt" endast Du emellanåt kommer ihog att i Helfingfors finnes någon som ständigt tänker på och har ledsamt

48 Fredrik Tengström (1799–1871), MA, Mine Inspector, also known as the founder of the first lithographic printing house in Finland, J.J. Tengström's cousin and Carolina Tengström's brother. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13140>; Eiranen 2019: 53. (TS)

49 Mscr: d:v:f:

efter Dig. Dock Du kommer ju fnart hem igen,
och till deſs få får jag allt emellanåt fåna här små
kära rara bref, fom ge mig få mycket att tänka
och fundera på för hela långa tiden.

Men fe få, nu är ju poſttimmen inne och jag
måſte fluta, få att detta ej nu genom mitt förvål-
lande måtte fördröjas, fåfom det redan blifvit det,
utan all ſkuld från min ſida. Jag hade ernat affän-
da det ren i måndags, men poſten gick ej den dan
och hvad ſtod fåledes att göra.

Uſch den Fru Sirén kan hon ha haft något,
ens det allra minſta allvare med hvad hon hade?
Så är hon ju ej det allra ringaſte fåfång. Hålla Sofi
Sjögrén efter wi äro få goda wänner från

Din

Natalia

Skrif fnart.

4 St Petersburg, 15/27 February 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

The envelope⁵⁰ has been sealed with red sealing wax and a seal that is not Castrén's. It depicts three men in a boat and a man on the shore, as well as a heart and a cross between them. On the picture there is a partly illegible text <С Н- И- БОГО>. There is a note '87.' on the front of the envelope [meaning postage rate?] and an '8' in ink and a '2' in pencil on the back, as well as "Castrén Alexand.", written in ink. The letter is addressed to:

Ея Благородію
Госп. Наталіѣ Ивановнѣ Тенгстрѣмъ
Въ Гельсингфорсъ.
Mademoiselle Natalia Tengström
Helsingfors
Aflemnas i Profesfor J. J. Tengströms gård i
Kronohagen.

A postmark on the back:

С.ПБУРГЪ <---->
18 ФЕВ. 15

See also the previous letter to Natalia.

- 50 In September 2019, the letter of 10/22 Feb. 1850 was kept in this envelope.
- 51 Spanish fly (*Lytta vesicatoria*) was used to cure a wide range of different diseases, including fevers, mainly because of its cantharidin content. Forsius 2004, <http://www.saunalahti.fi/arnoldus/1800alku.html>; Medical insects irritate, <http://www2.linnaeus.uu.se/online/pharm/insekt.html>. (TS)
- 52 Mustard batter was used to excite the patient's skin in order to cure different diseases, either in mustard plasters or without them. Tietosanakirja VIII: 1968 [Sinappilaastari, Sinappitaikina]. (TS)

Goda, älskade Natalia!

Detta bref nödgas jag börja med den forgliga underrättelse, att jag nu i runda tre dygn varit plågad af en tandwerk, som hvarken natt eller dag lemnat mig någon ro. I går afton tog det onda till den grad öfverhand, att jag nödgades tillkalla en läkare, som plågade mig till halfva natten med spanska flugor⁵¹, fenaps-degar⁵²,

87.

Ex Traropodiro

Toen. Hamarini Ubanobun Menempäus

Br. Tengströmer.

Mademoiselle Natalia Tengström

Helsingfors.

Afleimmas i Professor J. J. Tengströms gård i

Kronohagen.

Front of the envelope and the postmark and the seal on the back. Photographs by Timo Salminen.

fotbad och många olideliga fmörjeller. Efter denna fyndabot har det onda få till wida gifvit fig, att jag nu åtminstone kunnat lemna min bädd, fom jag under hela det fista dygnet måste blifva trogen. De nästföregående dagarna har jag om morgnarna fysfelfatt mig en stund med Samojederne, men den återstående delen af dygnet legat till fängs. Mitt onda härrör af förkylning och sträcker fig icke blott till tänderna, utan har derjemte angripit öron, ögon och hela hufvudet. D[octo]r Græfe⁵³, fom är min läkare, påstår min sjukdom wara af rheumatisk natur. Hwad den ock må kallas, få har den pinat mig mera, än jag haft tålamod att med lugn uthärda. I hela två dygn war jag icke i stånd att få en blund i mina ögon, utan wred och qualde mig, lik en osäll ande, på min bädd. Gud gifwe att det onda nu ändteligen wore öfwerståndet.

Under min jemmer och tandagnisslan har det warit en stor tröst för mig, att jag af Samojederne erhållit många för mina wetenskapliga arbeten högst wigtiga upplysningar. Utomdess har jag inhemtat mycket under⁵⁴ mina samtal med Böhrling, fom dagligen beföker mig. Det är en man, på hvilken jag fätter ett utomordentligt högt värde både såsom menniska och wetenskapsidkare. Å sin sida tyckes äfven han känna en viss attraction till min person, ty han föker med all makt öfvertala mig att åtminstone på ett par år bosätta mig i P[eters]burg. Jag har naturligtwis ingen ting lofwat, men det wisfa är att umgänget med Böhrling wore det enda, fom kunde locka mig till Petersburg.

Det har annars blifvit lagdt mig mycket till last härstädes, att jag ej låtit föreslå mig till Adjunct wid Academien. Till och med

- 53 The physician Graefe was the brother of the academician Graefe. Laine 2020: 159. (TS)
- 54 under || genom

den nuwarande Ministern Furft Schirinski-Schichmatow fkall hafwa yttrat, att mitt engagerande wid Academien i egenfkap af Adjunct icke fkulle hafwa mött några fvarigheter, då deremot den föreslagna extraordinära befattningen medför många oredor i afseende å rang och pension, hvilka man med bästa wilja ej kunnat i haft undanrödja. Man har dock i Ministeren lofwat med det snaraste göra ett slag i faken, och blir jag en gång frisk igen, få fkall jag wäl icke underlåta att i egen person uppvakta Ministern och mana på fakens snara afgörande. Det är upprörande för min känsla att nödgas tigga främlingen om mitt bröd, men hvad får att göra? Det mått af andlig förmåga, som Gud beskärt mig, har jag redligen anwändt till wetenskapens fromma. Jag har hyt och hyser i grunden ännu den förtröstan till menniskornas rättwisa, att de förr eller sednare fkola åtminstone få wida erkänna mina sträfvanden, att jag i och genom dem anses hafwa förtjent mitt dagliga bröd. Men det oaktadt finner jag tydligt, att jag på länge icke kommer till målet, utan att sjelf föra fram min talan. Detta kan jag underkafta mig i Ryssland, men i Finland vore det mig omöjligt. – Urfäkta mig, att jag få länge uppehållit mig wid detta, för Dig ointresfanta kapitel.

I nyhetswäg har jag ingen ting att meddela, som för Dig kunde wara af något intresfe. I förbigående will jag dock nämna, att man i de academiska cirkelarna nu för tiden endast behandlar ett ämne, som rör sig omkring fem fästmän och en fästmö, boende under samma tak som jag, och alla tillhörande academiens egen person. Det akademiska squallret går

så långt, att menniskorna här känna Din person på sina fem fingrar. Till och med i Reval⁵⁵ tyckes man intresfera sig för vår förlofning, ty i går erhöll Schiefner derifrån ett bref, hvori denna fråga utförligen behandlades – naturligtvis till vår fördel och med anmärkning, att Du var "ein junges, hübsches Mädchen". Om Grot⁵⁶ och hans fästmö har jag intet vidare hört, än att hon skall vara ända till fvärmeri förtjust i honom. Hon säges icke vara wacker, men "sehr geistreich", och dertill ännu, hvad som i Ryssland är en hufvudsak, ganska förmoden. Hennes fader skall äga ett gods, som årligen skänker honom en inkomst af 2000 Rub[el] S[ilfve]r.⁵⁷ Jag är dock öfvertygad, att Grot såsom en man af heder icke friat till penningarna, utan till flickan.

Commissionerna från Mamma har jag för min sjukdoms skull ännu ej kunnat uträtta. Så mycket har jag dock erfarit, att Damerna här ej bära mårdskinnskragor, utan i brift på äkta foblar och blå räfvar, något som Tyskarna benämna: "nachgemachte Zobel- und Fuchskragen". Priset på dem har jag ännu icke erfarit, men jag önskade dock weta, om fästnämnda flags kragor kunna köpas, få fram det pris ej öfverstiger 20 Rub. S^r. Priset på mårdskinnskragor skall vara 50–60 Rub. B[an]co. Om muffar kan jag ännu ej gifva något annat besked, än att de af Schinschilla numera icke äro rätt moderna. Hvad Stearin-ljus beträffar, få följas de i vanlig handel till 25 Kop[ek] S^r marken, men det skall dock gifvas af dem både dyrare och billigare forter. De till 25 Kop. innehålla fyra på marken, de brinna mycket väl, men äro icke alabasterhvita.⁵⁸

- 55 At that time the capital of the Estonian Governorate, today's Tallinn.
- 56 Jakov Karlovič Grot (1812–1893), Professor of Russian Language, Literature, History, and Statistics at the Imperial Alexander University in 1841–1853. He had a wide network of acquaintances in the Finnish scholarly and cultural community. Klinge 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3199>. (TS)
- 57 In Russia, both silver and paper roubles were used. One silver rouble was equivalent to 3.50 paper roubles (Bank Assignations). Salminen 2019: 29. (TS)
- 58 As is evident from the letter, Natalia's relatives, including her stepmother, had asked Castrén to acquire for them some fashionable articles of clothing, perhaps especially furs, in St Petersburg. Stearin candles were another modern luxury article, not necessarily available in Helsinki. About demonstrating one's social status with clothing, see Ijäs 2015: 185–199. (JJ – TS)

59 *mig, [...] att || mig, att*
 60 Immanuel Ilmoni (1797–1856),
 Doctor of Medicine, subse-
 quently professor in differ-
 ent fields of medicine. He was
 also known as a poet and be-
 longed among the founders of
 the Finnish Literature Society.
 YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12699>; Heinricius 1912;
 Railo 2004/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3490>; Pikkanen
 2004a: 35–36. (TS)

Och medgif nu, goda Natalia, att jag fkrifvit ett rätt torrt och tråkigt bref till Dig. Men medgif ockfå, att man efter tre dygns ihållande tandwerk rimligtvis icke kan göra något med besked. Du fer åtminstone af detta bref, att jag hvarken fjuk eller frisk glömmmer Dig, utan städse har min Natalia uti en kär åtanka. Jag är wiss på att Du icke heller glömt mig, men det har dock gjort mig sorg, att jag med sednaste post icke fått något bref ifrån Dig. En aning läger mig att Du ändock fkrifvit till mig, fastän brevet ännu ej kommit mig tillhanda. Skulle min aning denna gång hafva bedragit mig,⁵⁹ så är jag dock fäker att min Natalias goda hjerta icke fkall tillåta henne att länge lefwa i owisshet om hvad i detta hjerta föregår. Af wetande har jag i denna stad mer än nog, men ett hjertligt ord – det är här lika fällsynt, som ”de feta stekarne” för fkomakaren i Ilmonis⁶⁰ wifa. En sak, goda Natalia! – När Du fkrifver till mig, lägg alldrig något band på Ditt hjerta, utan war öfwertygad derom att jag förstår hålla i helgd hwarje känsla, som dykat upp ur djupet ur Ditt hjerta. Låt derföre ingen falsk blygsamhet hindra Dig att yppa för mig hwad Du i Ditt innersta erfärit – må det wara gladt eller sorgligt, stort eller smått. Jag försäkrar Dig på min heder, att denna bön icke har sin grund i någon nyfikenhet å min fida, utan härrör af ett varmt, innerligt kärleksfullt deltagande för Dig och Dina öden.

Nu är det kanske tid att sluta. Hellsa Pappa och Mamma, Kellgrens och Helene rätt hjertligt ifrån

Din fästman.

St Petersburg d. ¹⁵/₂₇ Febr[uarii] 1850.

P.S. Skulle jag nu på åtta dagar ej hinna skriva till Dig, få bör Du ej göra Dig några bekymmer angående mitt hellso-tillstånd, utan anse min tystnad fåsom bewis på hellsa och god arbetskraft.

P.S. Just nu erfar jag, att mårdkrakor och muffar kommit ur bruk, emedan de i längden ej bibehålla sin färg, utan efterhand blifva rödaktiga. Äfven Schinschilla-muffar skola wara owaraktiga. Deremot få amerikanfka kanin-fkinn i stort anseende, emedan de alltid blifva oförändrade. De begagnas både till kragor och muffar. Äro de kända i H[elsing]fors? Här äga de ungefär samma pris som mårdskinn.

61 A hole has been cut in the page, also cutting out some words with it, but the piece of paper is preserved between the pages.

62 Natalia Tengström was generally known as a joyful young woman, a reason why Castrén was attracted to her. However, in her letters to Castrén she often mentions having moments of sadness and loneliness. While these were certainly caused by the separation from her beloved fiancé, they also reflected the spirit of the time. Melancholy was already known in ancient Greek philosophy and medicine, but it became especially fashionable in the Romantic era. The philosopher Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831) wrote about *unhappy consciousness* (unglückliches Bewusstsein), and it was also conceived as a worried malaise. Another concept used almost synonymously with *melancholy*, especially in the 18th century, was *hypochondria*. According to François René de Chateaubriand (1768–1848), a modern consciousness was not able to live *here and now* but wanted always to be elsewhere and in different conditions, which brought about a tension between the reality and a person's wishes and goals. It was a part of modern subjectivity. Lambrecht 1996: 12, 17–36, 61–63, 84–90, 120–121. (TS – JJ)

5 S. I., 1 March 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Den 1^{sta} Martii 1850.

Min egen⁶¹ älfkade Alexander.

Sjuk, och få långt borta, hvad det kostar på mig, och gern[a] gåfve jag nu bra mycket för att helst en liten stund, ett enda litet ögonblick få ha Dig här, få pyßla och paja litet om Dig. För att åtminstone få visa Dig hur kär Du är mig, hur innerligt och varmt jag deltar för Dig, och Dina tänder. När man är sjuk tycker man om att se deltagande och välvilja ikring sig; kanfke fkulle det nu göra Dig godt att se hur ängflig jag är, hur tårarna äro mig i ögonen, och som oftast till och med våga sig ännu längre. Om jag blott wiste huru Du nu mår! Ufch den leda, stygga tandvärken; tomt och ledfam hade jag ju förut ren. Jag blef få lycklig, få glad åt Ditt bref, det fnälla, rara, det tredje inom denna vecka (förra fredagen kl[ockan] 9. fick jag Ditt första bref Ditt tredje i dag kl: 4. på eft[er]m[iddagen]) men Din obefkedliga tandvärk unnade mig ej, att till fullo njuta deraf, den har gjort mig helt ängflig och bedröfvad. Det kom en fån ängflan öfver mig, jag måste gråta, och gråta och ändå blir det ej bättre, m[ed] ett ord sagt, jag är melankolisk! Lilla Nattu melankolisk! Ja det låter verkligen bra märkvärdigt, och ännu för ett år fen inträffade

det aldrig; nu är det ej mera få alldeles ovanligt.⁶² Men hvaraf kommer fig väl detta? Är det kanfke, emedan jag nu blifvit nitton år, ett helt år äldre, eller för att jag nu fått mera att tänka på, och lärt mig infe att lifvet äfven⁶³ för mig har en allvarlig fida; eller är det derföre, att jag nu lärt mig att hålla af, få der riktigt hjertligt, innerligt, fåfom jag ej förr gjort det; man fägar ju att kärlek och melankoli gå hand i hand. Jag vet det ej, och när inte jag kan ta reda på mitt eget hjerta, huru fkall väl då någon annan kunna det. Kanfke är det⁶⁴ ochfå bäft, att låta det lefva, få der i fred och ro, sitt eget lilla lif för fig, utan att låtsa om det alls.

Det war Din Jungfru⁶⁵ fom i dag hämtade mig brefvet; hon hade tagit det af Vaktmästarn, ty hon hade alla nätter drömt få grufligt om Doktorn, och war nu få otålig att få höra hvilken olycka händt Dig. Endaft jag har ingenting drömt, det juft kan förtreta mig.

Jag är i afton alldeles enfam hemma, Mamma och Helene äro på kaffedoria hos Estlanders⁶⁶, dit ochfå jag ärnade mig, men fick, fen Ditt bref kom, en längtan att fkrifva, få jag beflöt att bli hemma för att kunna affända detta med morgondagsposten. Jag har ju ochfå nu näftan hela två bref att befvara, det förra han[n] jag ju jemnt och knappt tacka för, sednaft. Så roligt, att Din refa aflopp få lyckligt, men nog tycker jag Böhrtlingk kunnat bestå Dig ordentlig souper.⁶⁷ Roligt war ochfå att Samojederna verkligen funnos till, och det bästa af allt, att Du kan dra nytta af dem. Hvad fom innerligen roat mig är, att Sofi Sjögrén och jag äro få goda vänner; det är då en wänfkap fom jag åtminstone ej wetat af, ty på bra kall och fremmande fot woro wi med

- 63 äfven [...] har || äfven har
 64 det [...] bäft || det bäft
 65 Castrén's personal female servant, probably the one called Gustafva, whom Natalia later mentions in a letter in 1864. Eiranen 2019: 147. (TS)
 66 Probably the family of Gustaf Adolf Estlander (1797–1865), archivist at the Imperial Finnish Senate, practically the only Estlander in Helsinki at that time. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12939>. (TS)
 67 See Castrén's letter to Natalia, 10/22 February 1850 (No. 2 in this volume).
 68 The point of comparison seems to be missing here. It is unclear whether Natalia meant herself or someone else. (JJ)
 69 Miss Geddner cannot be identified. She may have been a German-speaking governess who had stayed with the Tengström family, or a teacher of the German language elsewhere. (JJ – TS)

- 70 Galvanism was the term used for medical treatment by electric pulses. It was applied at the time especially to treat depression and psychic illnesses. Saxén 1910; Taskinen 1917. (JJ)
- 71 Henrik Edvard Arnell (1811–1853), Dr. Med. and Court Physician [*Slottsläkare*] in Helsinki. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14664>. (TS)
- 72 Natalia means the composer and organist Fredrik August Ehrström (1801–1850). He died on 19 March. The wives meant in the letter were Johanna Lovisa (Jeanette) Snellman (b. Wennberg, 1828–1857) and Emilia Augusta Ehrström (b. Mattheiszen, 1820–1905). Lappalainen 2000, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/5961>; Klinge 1997/2015, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3639>. (TS)
- 73 Wilhelm Gabriel Lagus (1786–1859), until 1852 Professor of General Jurisprudence, in 1852–1858 of Civil and Roman Law at the Imperial Alexander University, was married to Hedvig Maria af Tengström (1795–1859), a sister of Sofia Magdalena af Tengström (1803–1832), J.J. Tengström's first wife and the mother of his children. The Laguses were critically minded towards Fenomania, and their relationship with the Tengströms was often tense. Väisänen 2005, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3520>; Väisänen 1998, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3519>; Luukkanen 1999,

hvarann, och defsutom få alldeles olika; jag tror wi ej fympatiferade i ett enda fall. – Men ufch den Fru Sirén, inte har jag juft numera fynnerligen god tanke om henne. Var det endast raillerie, få war det ett dumt och opafsligt, låg der allware under, få war det ju rent af oförlåtligt; hvad fader den arma Olga dertill? [J]ag hade ej för guld och gröna skogar welat wara i hennes ställe. Du måste härnäst berätta mig något om henne; jag wille få gerna weta om hon är lika wacker än, till exempel [ ]⁶⁸. Hvad tycker *Du* om att ta emot få der mycket gratulationer? – Wi ha denna tid warit ute mest alla dagar och gratulationer har äfven jag fått ta emot från höger och wenster, det är allt litet génant, men roligt tillika, ty alla äro få wänliga och hjertliga emot mig, få det juft käns helt godt i hjertat. Bra gerna wille jag weta hvem som i Reval wet, att jag är ”ein junges hübsches Mädchen”. Det kan ej gerna ha kommit från någon annan än Mamfells Geddn⁶⁹, min fnälla, goda, rara lärarinna, som jag håller få hjertligt, innerligt af, och som jag på få länge ej hört med ett enda ord omtalas. Det vore mer än roligt, att än en gång i werlden få höra huru hon lefwer och bergar sig, hon som alltid war få fnäll, få god emot mig.

Tack för krag och muffnotiferna. Derpå kan jag likväl ännu ingenting fvara emedan wi ej någon förstå oss på de der ”nachgemachte” kragorna och således förft få lof att tala vid någon Bundtmakare derom.

Men fäg mig nu innan jag slutar, hvarför kallar Du Ditt bref torrt och tråkigt, och hvarföre kallar Du Dina wetenskapliga angelägenheter, ett för mig ointressant Kapitel? Kan Du verkligen tro det, då har Du ej få färdeles god

tanke om mig! Jag tror, och jag hoppas, att Du ej mente det få alldeles på allware, ty då skulle Du ej tro mig om att hålla af Dig, få som jag gör det. Den man verkligt håller af, den intresferar man ju sig för, äfven i det minsta; huru mycket mera då i en sak, som för Dig är af så stor vikt och betydenhet, och hvad Du skref till mig var ju alldeles begripligt, och ingen Samojediska alls. – Hvarföre skulle Du inte till mig skriva allt hvad som rör Dig, och jag begriper; nog wet Du ju att det då intresferar mig. Roligaft vore likväl, att nästa gång höra Dig vara alldeles frisk och rak åter! Hvar dag Du är sjuk i Petersburg fördröjer väl Din hemkomst? Jag hade god luft att skicka till Dig Willebrand med sin Galvanism⁷⁰, han, som är så fnäll, skulle nog laga Dig frisk åter. – Från Ehrström kan jag berätta att han är betydligt på bättringen, så Arnell⁷¹ nu ger *fäkert* hopp om hans förbättring. Snellman var hos honom en förmiddag medan deras båda Fruar woro ut att åka och af honom har jag denna notis, dock lär Ehrström ha varit litet fämare nu åter.⁷²

Din bortawaro ha vi begagnat till att göra visiter och ärna göra unnan nu allt hvad göras kan, så vi sen äro lediga att sitta hemma och ta emot. Hos Lagufes⁷³, Tengströms⁷⁴, Ingmans och Snellmans ha vi redan varit, men fortsättning följer ännu. Det är juft ej synnerligen roligt att få der vara ute alla dar, mais que faire! Fremmande ha vi defutom haft när vi varit hemma; bland dem Lilla Qvanten⁷⁵, som var så föt och vänlig, Charlotte Trapp⁷⁶ likafå.

Men tänk [då]⁷⁷, hvart vi i morgon äro bjudna; joo till Wirzéns⁷⁸ på stor supe! Jag har ingen luft dit alls, och får jag, så wist blir jag hemma, till som jag tror att Du hellre fer det,

<https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3659>; Eiranen 2019: 265–266. (TS)

- 74 Either at the home of Fredrik Tengström (see note 48 above), although he was unmarried, or perhaps rather at the home of Johan Magnus af Tengström (1793–1856), J.J. Tengström's cousin, and his wife Hedvig Gustava Charlotta (b. Prytz, d. 1878). J.M. af Tengström was a former Professor of Zoology and Botany at the Imperial Alexander University in 1841–1847. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12340>. (TS)
- 75 This probably female Qvanten cannot be identified.
- 76 Anna Charlotta Trapp (1830–1912), a daughter of Carl Wilhelm Trapp (see note 44 above) and his wife Katarina Charlotta (b. Hollming, 1802–1852). (TS – JJ)
- 77 In the original: <d>ås.
- 78 The family of Johan Ernst Adhemar Wirzén (1812–1857), Adjunct in Medicine and Demonstrator in Botany at the Imperial Alexander University, married to Sofia Lovisa (Sofie Louise) Forstén (1819–1888) YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14253>. (TS)
- 79 Emelie Charlotte Forstén (1827–?), August Abraham Forstén's (Master of Laws with court training, 1805–1869) daughter from Kuopio. Snellman, Kootut teokset: Perhe-elämä syventää vakaumusta, <http://snellman.kootutteokset.fi/fi/luvut/perhe-elämä-syventää-vakaumusta>; YOM 1640–1852, <https://>

ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13746. (TS)

- 80 Most probably meaning Lennart Forstén again. His father was *Kammarråd* Carl Gabriel Forstén (1781–1847), which makes Lennart a cousin of Emelie Forstén's father. Reitala 2004, https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3365;YOM_1640-1852,https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13746 (August Abraham F.); YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=10464> (Gustaf Ernst F.); Sibelius-demo 20181107: Forstén, Carl Gabriel, <http://www.saunalahti.fi/pekval8/pp1/f/o/dezb823066641a392cfbbb689of.html>. (TS)

- 81 Fredrik Cygnaeus (1807–1881), then director of the Helsinki Trivial School and Docent of History at the Imperial Alexander University, later Professor of Aesthetics and Modern Literature there, a well-known and influential historian, writer, and poet. YOM 1640–1852, https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13858;Klinge_2003/2016,https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3175. (TS)

- 82 Jakov Karlovič Grot (see note 56 above) had married Natal'ja Petrovna Semënova (1824–1899), also known as an author, on 24 February 1850 (Old Style). Грот (Семенова) Наталья Петровна (1824–1899), Литературная карта Липецкой области <http://map.lib48.ru/index.php/personalii/urozhentsy-lipetskogo-kraya/105-grot-n-p>. (JJ)

men Pappa och Mamma tycker att det allt är bra oartigt mot Emelie Forstén⁷⁹, som refande, få att få fe, få fe! Inte skulle jag juft ha nån fynnerlig luft, att få der med pura fliten utfätta mig för Monsieur Lennarts⁸⁰ tråkigheter.

Och nu: God natt, det kan väl småningom bli tid att fluta nu, om jag ej alldeles skall trötta ut både Dig och mig med, ty klockan är allt bra mycket ren och jag är juft ej någon Nattfogel heller. Således farväl, skrif snart och glöm ej

Din Natalia.

De hjertligaste hälsningar från Mamma, Pappa och Helene. Snellman, Ingman och Cygnaeus⁸¹ äfven.

Måtte Du snart bli frisk, annars är det bra ledfam!

Jag längtar efter nästa bref med underrättelse derom.

Så luftigt att fem fästmän bo i samma hus, det kan man kalla ett riktigt: Fästmanskotteri. Schieffner och Du äro väl två af dem, Grot kanfke den tredje. När blir det hans bröllopp?⁸²

6 St Petersburg, 19 February/3 March 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

An excerpt from this letter is also kept in SKSA KK33: 327 b).

The envelope⁸³ has been sealed with red sealing wax with the initials AS, an anchor, and Asclepius's staff (similarly to Nos. 7 and 10 below). It bears an unclear postmark and different notes on the back. There is "100" written on the front. The letter is addressed to:

Ея Благородію
Милостивой Государинѣ
Госпожѣ Наталіѣ Ивановнѣ
Тенгстрёмъ
Въ Гельсингфорсѣ
Mademoiselle Natalia Tengström
Helsingfors.
Aflemnas i H^r Profesfor J. J. Tengströms gård
i Kronohagen.

83 This envelope probably belongs together with this letter. In September 2019, the letter of 21 Feb./5 March 1850 was stored in it.

St Petersburg d. 3 Mars 1850.

Min egen fnälla Natalia!

Redan i många, långa dagar har jag med otålig-
het väntat på någon rad ifrån Dig, men med be-
dröfvelse fett mina förhoppningar fwikna. I går
fick jag ändteligen af Sjögrén den underrättelse,
att en postiljon wifat sig hos honom och sagt sig
äga ett bref till mig, men blifvit dermed försänd
till Schiefner. Upplifvad af denna underrättelse
fatt jag i går hemma hela dagen och väntade
på postiljonen, men fe han kom icke. Förft i dag
f[ör]m[iddag] fick jag ändteligen Ditt hjertligt

84 *milda* || war
 85 *fvallar* || kok[ar]
 86 *då* || <nu>

wälkomna bref i händerna. Det war ett honungs-
 ljuft bref, en verklig balsam för mitt af sjuk-
 dom, ansträngning och leda visiter uttröttade
 finne. Jag har nu för hela den återstående delen
 af dagen befriat mig ifrån min otrefliga Samo-
 jed och lefwat i tankarna hos min fnälla Natalia.
 Jag fkulle önska att kunna göra Dig ens hälften
 få lycklig genom desfa rader, som Du gjort mig
 genom de Dina. Jag känner mig nu få lätt om
 hjertat; all den masfa af små obehagligheter och
 förtretligheter, som jag alldagligen fått uppbära,
 har likfom ett mörkt moln försvunnit ur min
 fynkrets, sedan Din kärleks milda⁸⁴ låga åter fått
 värma och belysa mitt hjerta. Du äger uti "Ditt
 lilla hjerta" den stora förmågan att jaga bort for-
 gen och bekymren ifrån mitt finne. Jag har också
 förut älskat och warit älskad, men tro mig Nata-
 lia, att jag icke talar fåwitsk wishet, då jag fåger
 att Du är den första flicka, hvars kärlek gör mig
 lycklig. Du kan wara wiss på, att jag djupt kän-
 ner och erkänner min lycka, fast jag icke mycket
 talar derom. Jag talar i allmänhet icke mycket om
 mina känflor, ty jag har lefwat större delen af mitt
 lif med mennifkor, hvilka dels ej welat, dels ej
 kunnat förstå mig, och jag har på detta wis blifvit
 wan att gömma, hvad jag warmaft känner, i djup-
 et af mitt hjerta. Ofta då jag fynes som kallast,
 fvallar⁸⁵ blodet som warmaft i mina ådror. Jag
 har welat fåga Dig detta icke till mitt fjelfberöm,
 utan för att Du ej må missförstå mig och tro min
 kärlek wara mindre warm än Du önskade. Jag
 har ännu icke warit i tillfälle att i handling wisa,
 huru warmt jag älfkar Dig; men jag fkulle dock
 önska att Du wisste hvad jag tänkt och känt,
 då⁸⁶ jag ströfwat allena omkring i denna öken,
 eller då jag stått i kretsen af Ryska Embetsmän

och wäntat på audiens i ett Ministerförmak. Att Du i sådana ögonblick warit min enda tröst i lifvet, derom kan Du wara fullt förwisdad.

Men det är redan tid, att jag kommer till den prosaifka delen af min person. Dagen efter det jag fkref det fista brefvet till Dig, började jag mina uppvaktningar, hvilka nu i det närmaste äro till ända. Jag har besökt Furft Schirinski-Schichmatow, Grefve Armfelt⁸⁷, Excellenserna Fuss⁸⁸, Frähn⁸⁹, Græfe⁹⁰, Köppen⁹¹ m.m. m.m. Alla hafva warit utomordentligt wänliga emot mig, till och med Miniſtern Schirinskij, hvilken bland annat complimenterade mig för min Ryska tal-färdighet och gaf mig goda förhoppningar om understöd. Han påstod likwäl att min sak ännu i haft ej kan afgöras, och då jag anmälte detta för H[er]r[a]r Academi, ärnade de wid nästa session wäcka fråga om att för det första, nu tilländalupna året gifva mig ett extra-understöd ifrån Academiens egen kasfa. Jag befarar dock att denna proposition ej går igenom. – Många bland Akademikerna och till och med Miniſtern hafwa yttrat den önfkan, att jag måtte⁹² nu genast låta engagera mig fåsom Adjunct wid Academi, och Schirinski sjelf har för Fuss högtidligen förklarat, att härwid inga hinder komma att möta; men jag har bestämdt afsagt mig detta förtroende. Ännu i dag fökte gamla Frähn förmå mig att antaga Adjuncturen, men mitt beslut är oåterkalleligen fattadt. Jag har måhända kaftat min lefnads lycka ifrån mig, men det skall dock lända mig till tröst i nödens och bekymrens stunder, att jag gjort detta för fosterlandet. Icke fåsom skulle jag tro att Finland icke kan umbära min person; men jag kan icke hysa aktning för mig sjelf, om jag för det yttre goda fwiker den fana, hvarunder jag hitintills

- 87 Count Alexander Armfelt (1794–1875 [Old Style]/1876 [New Style]), Minister State Secretary of Finland in St Petersburg in 1841–1876. Councillor of State in 1833, Active State Councillor in 1835, Privy Councillor in 1843, Active Privy Councillor and a member of the Higher Privy Council of Russia in 1856. Savolainen 2001/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3119>. (TS)
- 88 The mathematician Paul Heinrich von Fuss (1798–1855), permanent secretary of the Imperial Academy of Sciences. He had been Castrén's principal contact person concerning practical and financial matters during Castrén's Siberian expedition. Модзалевский 1908: 7; Бобынинъ 1902. (TS – JJ)
- 89 Christian Martin Joachim Frähn (1782–1851), Orientalist and numismatist, academician at the Imperial Academy of Sciences in St Petersburg. DBE 3: 430. (TS)
- 90 Christian Friedrich Gräfe (1780–1851), scholar of Greek and Roman antiquities, academician at the Imperial Academy of Sciences. Wes 1992: 121–125. (TS)
- 91 Peter von Köppen (1793–1864), statistician and ethnographer, academician at the Imperial Academy of Sciences. Ригер 2009. (TS)
- 92 *mätte [...] låta* || måtte låta

- 93 There is a modified quotation of these words in an unknown person's hand in SKSA Ahlqvist 33:327b: [foster]ländska litteraturens vänner, liksom åter dess fiender skulle fröjda sig att de representanterna för denna litteratur sälja sig i fremmande tjenst. Hvad helst än må blifva min lott, så är jag för min del alltid lugn och förnöjd, så länge jag förblir trogen min vetenskap och mitt fosterland.
- 94 Count Alexander Armfelt.
- 95 Reviewing the Baltic German scientist and explorer Alexander Gustav Schrenk's (1816–1876) work *Reise durch den Tundren der Samojeden* for the Demidov Prize. Castrén 2019: 678–691; Salminen 2019: 29. (TS)

trofaßt kämpat. Sannolikt skulle mitt "affall" också verka moraliskt nedflående på den unga, fosterländska litteraturens vänner, liksom åter dess fiender skulle fröjda sig att se representanterna för denna litteratur följa mig i främmande tjenst. Låt oss därför goda Natalia! af aktning för oss fjelfva och vårt fattiga fosterland afsäga oss våra jordiska egodelar, och hoppas, att Han som vårdar mig om liljorna på marken, äfven skall draga försorg om vår framtid. Men skulle äfven jemmer och elände blifva vår lott, få är jag för min del ändå alltid lugn och förnöjd, få länge jag förblir trogen min vetenskap, mitt fosterland och Dig, goda Natalia.⁹³

Märkwärdigt är det emellertid att den Ryska Cultus-Ministern Fürst Schirinski-Schichmatow opåmint började tala om mina vetenskapliga planer, min samhälls-ställning, min ekonomiska belägenhet m.m, hvilket allt han kände på sin[a] fem fingrar, då deremot vår Finska Minister⁹⁴ icke visade det ringaste deltagande för min person, ehuru audiensen hos honom varade i 1½ timmes tid. Och dock tycker jag mig hafva gjort mig mera förtjent af den Finska än den Ryska Ministerns uppmärksamhet.

Bland de Academiska excellenserna hafva alla varit utmärkt nådiga emot mig. Fuss talte till och med om vår förlofning; Köppen ville att jag skulle skriva några ord i hans minnesbok; Frähn och Græfe bjödo mig på middag m.m. Men all denna artighet har lemnat mig föga uppbyggelse, en kyss ifrån Dina läppar wore mig tusende gånger mera värd. Jag arbetar utan uppehåll för att ju förr dess hellre hinna tillbaka till Dig. Med Schrenk⁹⁵ blir jag redan i denna vecka färdig, och om tio dagar refa Samojederna härifrån. Du

kan fåledes wara wiss på, att jag ännu före Påsk återwänder, men nogare kan jag icke⁹⁶ bestämma tiden för min återkomst. Säkert är dock att jag ännu hinner afvakta ett fvar på detta bref, förut-satt att Du fvarar med första post. Hellsa hjertligt Pappa, Mamma och Helene ifrån

Din Alexander.

P.S. Schiefner väntar alla ögonblick på sin brud, fom ärnar öfverraska honom likfom tjufven om natten. Sannolikt har hon redan långt för[e] detta lemnat Warschau. En tvillingsbroder till Schiefner wißas för det närwarande här och ärnar också fira bröllop om några dagar i Moskwa. En märkwärdig fympathie bröderna emellan.⁹⁷ Om Grot och hans bröllop har jag ingen ting hört. Kanfke är han redan tillbaka.⁹⁸ – Hellfa wännen Willebrand och urfäkt min brådska.

96 *icke* || ännu ~

97 The original family name of Franz Anton Schiefner's fiancée and later wife Rosa (1821–1903) is not known. The other Schiefner was his twin brother, who continued their father's commercial enterprise. Brückner – Zeller (Hrsg.) 2007: 305; Find a grave, <https://www.findagrave.com/memorial/150122080/franz-anton-schiefner>. (TS)

98 Concerning the marriage of Grot, see note 82 above.

- 99 In September 2019, the letter of 19 Feb./3 March 1850 was stored in this envelope.

7 **St Petersburg, 21 February/5 March 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström**

SLSA 1185.7

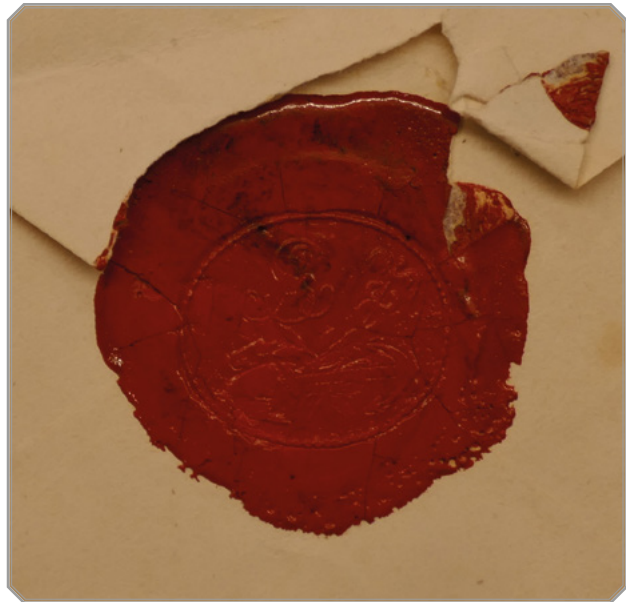
The envelope⁹⁹ has been sealed with red sealing wax and an intact seal, illustrated with Asclepius's staff, an anchor, and the initials AS (similarly to No. 6 above and No. 10 below).

The letter is addressed to:

Mademoifelle Natalia *Tengström*
Helsingfors.
Въ Г. Гельсингфорсъ,
Aflemnas i H^r Profesforen J. J.
Tengströms gård i Kronohagen.
2.20

A postmark:

С.ПЕТЕРБУРГЪ.
22 ФЕВР. 1850

The seal on the back of the envelope. Photograph by Timo Salminen.

Min egen älskade Natalia!

Så fnäll Du war, fom genaßt beswarade mitt bref, men jag har hela denna morgon haft ftora¹⁰⁰ förebråelser för min obeskedlighet att för en småsak göra Dig forgsen och bedröfwad. Man fägar att wi männer äro egoister alla, och det är wisst att jag handlat mycket egoistiskt, då jag i känslan af min egen blott physiska smärta ej tagit i betraktande, hvad Du i andelig mon kunde komma att lida wid underrättelsen om min krasslighet. Då jag fkref till Dig, ansåg jag faken redan passerad och tänkte derföre icke på att lugna Dig med några tröstande ord. Nu har Du wäl redan fått mitt fiösta bref, hvarur Du tyd- ligen finner att jag åter befinner mig i högönske- lig wälmåga. Jag är till och med i dag owanligt glad i sinnet, ty allt har gått mig få oförmodadt wäl i handen under loppet af hela denna dag. På morgonen flutade jag min recension öfwer Schrenk¹⁰¹, och knappt var den färdig, få kom postiljonen med Ditt kära, wackra bref. Jag läste det med ens twenne gånger igenom och spat- serade fedan på mitt kammargolf, öfwerfäll af förtjusning. I detsamma hörde jag den redli- ge wännen Böhrtlingks röst i tambouren. Han kom ifrån Academiens Vice-President, fom han hade besökt i afsigt att fkaffa mig ett extra- underftöd för det första året. Vice-presidenten Furfst Dondukow-Korsakow¹⁰² hade härtill gif- vit fitt famtycke, och faken kommer i morgon att föredragas wid Academiens fesfion, der den otwifvelaktigt går igenom. Jag har fålunda ett fåkert hopp att om några weckor få lyfta 700 Rub[el] Silfver, och dermed lefwer man ju redan ett år framåt. Inom detta år blir naturligtwis

100 *ftora* || <t-->ga

101 Castrén 2019: 678–691.

102 Prince Mixail Aleksandrovič Dondukov-Korsakov (1794–1869) was the Vice-President of the Academy of Sciences in 1842–1852. Шумков 2007: 263. (TS)

- 103 bekymmer || få ~
 104 utan || att
 105 wille || ~ ju

också min sak i Ministeren afgjord, och jag hoppas med wisshet att derifrån åter få ett underföd för 2–3 år. Längre bort i tiden bryr jag mig icke om att tänka, och troligen icke heller Du, hjertans Natalia. Wisst är att Gud hjälper oss, när wi redligt uppfylla våra pligter. Jag håller det för en af mina högsta pligter att icke för någon yttre fördel förråda min wetenskap och mitt fosterland. Det är möjligt att tider skola komma då denna pligt blir svår att uppfylla, då armod och nöd stå klappande på dörren; men det goda samwetet – öfvertygelsen att till fäst andedräkten hafva troget och redligen kämpat för famma, stora mål – är för mig mera wärd än hela werldens skatter. Mina skönaste ögonblick i lifvet äro de, då jag misskänd, smädd och förtalad, kämpande med fattigdom och elände suttit wid min nattliga lampa och arbetat efter min bästa förmåga för sanning och rätt. I sådana ögonblick har äfven min inspiration varit mäktigast, och jag har ofta i upprymda stunder önskat fitta fångslad, i hopp att min ande då skulle wara ännu mera verksam. Det ges med ett ord intet yttre hinder, som skulle kunna krossa mitt mod. För Din skull har jag väl gjort mig bekymmer¹⁰³ för framtiden, men fanningen att fåga, stora hafva dessa bekymmer icke varit. Jag wet att mitt arbete är redligt och allwarligt, men skulle det ej erkännas, få vet jag också att Natalia icke tillwitar mig skulden därför, utan¹⁰⁴ ser deri en Förfynens skickelse.

Dock hvarifrån komma dessa allwarfamma betraktelser i mitt nu få glada sinne? Jag wille¹⁰⁵ i detta bref endast yttra mina fröjdfulla känslor, som Du i wäsendtlig mon framkallat genom Ditt ömma, deltagande bref. Men mina

tankar hafva ej hållit ftreck, jag har kommit på en annan kosa, och måste ty värr här afbryta för att syssla med Samojeden och sedan med uttråkadt finne fortsätta mitt¹⁰⁶ bref. — — —

Samojeden är nu borta, men här larmas omkring mig, få att jag med möda kan hålla tankarna tillfamman. Medan detta owäsende fortfar, will jag nämna för Dig ett och annat, som ej fordrar någon eftertanka. Hwad först *kragen* beträffar, få har jag ändock ämnat besluta mig för en af mårdfkinn. De Amerikanfka kaninerna äro alltför simpla, "nachgemachte" zoblar och räfwär afskyr jag likfom allt "nachgemachtes" öfwerhufwud, men mårds skinnen äro åtminstone äkta och rätt wackra, ehuru de här ej äro i mode. De bäfta kragor af mårds skinn kosta här 18 Rub[el] S[ilfve]r, af färgade¹⁰⁷ zoblar och räfwär fås de till 15 Rub. Om muffar wet jag ännu ej något besked. Af Stearin-ljus fcola, fåsom jag nyligen erfarit, äfven de bäfta kunna fås till 25 Kop[ek] S^t marken, men det torde ej duga att nu köpa dem¹⁰⁸ för näfta vinter, emedan de fågas hafva för egenskap att gulna med tiden.

Fru Sirén och hennes familj besökte jag för några dagar sedan på en aftonstund. Den pratsjuka Damen började åter bry Olga för mig, men jag drog mig genaßt i gamla herrens kammare och blef der sittande hela aftonen. Häraf blef Madame¹⁰⁹ Sirén få wred, att hon wid afskedet knappt såg på mig och alldeles icke talte om vidare besök. Olga höll emellertid god mine denna gång, ehuru hon wid mitt första besök helt och hållet råkade ifrån concepterna. Hon har annars mycket förlorat sig få wäl till sitt utseende, som till hjertat. Den öppna, oskuldsfulla, hjertliga glädjen är borta, och allt hennes

106 mitt || b[refvet]
 107 färgade zoblar || zoblar
 108 dem [...] vinter, || dem
 109 Madame Sirén || hon

- 110 *Er* || *h*
 111 Alexander Theodor von Middendorff (1815–1894), a zoologist and geographer who led the expedition to Siberia and the Far East in 1843–1845, from 1850 academician at the Imperial Academy of Sciences. Cast-rén's expedition of 1845–1849 was also formally subordinated to Middendorff's. He married Hedwig Elisabeth Hippus (1825–1868) in 1850. Сухова – Таммиксаар 2005; Cast-rén 2019: 835; Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften: Livland II: 908–909. (TS)
 112 Karl von Lingen (1817–1896), Dr. Med. of Baltic German birth, physician at the Peter and Paul Hospital in St Petersburg. His wife from 1850 was Karl Marie Juliane von Baer (1828–1900), Academician Karl Ernst von Baer's daughter. Karl Ernst Ritter von Baer Edler von Huthorn (1792–1876) was a Baltic German biologist and academician at the Imperial Academy of Sciences in St Petersburg. Wikipedia: Karl von Lingen, https://de.wikipedia.org/wiki/Karl_von_Lingen; Tammiksaar 2009. (TS)
 113 Sofie Wahlström cannot be identified. (TS)
 114 *att* || *wid*
 115 *embets-/machiner*
 116 *tärt* || *fört[ärt]*

tal går ut på malice. Du får troligen i näfta fommar göra hennes bekantskap, ty hon ämnar sig med sin moder till promotionen, och jag har fått i uppdrag att ”till pligt för min trolöshet” (!) fkaffa henne en billett till balen. Modren har lofvat fwärta mig för Dig, men jag å min fida har hotat att icke tillåta någon bekantskap Er¹¹⁰ emellan. Äro wi icke artiga emot hvarandra – Fru Sirén och jag?

De fem fästmännerna, om hvilka jag förut fkrifvit till Dig, äro bröderna Schiefner och jag, Middendorff¹¹¹ och D[octo]r Lingen, hvartill ännu kommer den fißtämndas brud Mamfell Baer¹¹². Wi bo alla under samma tak, men veta icke mycket af hvarandra. Middendorff och Lingen har jag hitintills icke ens hunnit besöka. Grot icke heller. Om den af Dig efterfrågade Mamsell Geddner har jag ingen ting kunnat erfara. Underrättelserna om Dig hafva genom Sofie Wahlström¹¹³ kommit till Schiefners bekanta i Reval och derifrån efterhand avancerat till Petersburg. – Att Du icke fynnerligen håller af Sofie Sjögrén, det wet jag; men jag tror att hon har Dig så kär, fom mennifkorna här i allmänhet äro wana wid. Någon fynnerlig wänfkap och uppriktighet kommer i Petersburg alldrig i fråga; de kallas wänner, fom ftundom besöka hvarandra. Man wänjer sig ifrån barndomen att¹¹⁴ lefwa ett blott yttre, praktiskt lif, fom qwäfver hjertats vekare känflor. Männerna äro derföre blott embetsmachiner¹¹⁵ och damerna etikettsdockor. Sophie Sjögrén hör wäl icke till antalet af de fißtämnda, men det tyckes fåsom fkulle åter bokmalen hafwa tärt¹¹⁶ på hennes hjerteblad. I hvarje fall håller jag dock henne för bättre än de flesta andra, härwarande Damer. Får

fe, om icke Crusell¹¹⁷ och hon blifva ett par. Åtminstone berättade Sjögrén för mig härom dagen, att Crusell under¹¹⁸ ett besök yttrat för honom, att han före midsommaren ärnade¹¹⁹ wara förlofvad och skulle göra anbud åt höger och venster, tills det skulle lyckas honom att få ett *ja*. Sjögrén yttrade dock mycken motvilja för detta flags frieri och tycktes ej wara angelägen att få Crusell till måg. Det är annars en Mamsel Brosset¹²⁰, för hvilken Crusell figurerar, men ryktet fäger att hans bemödanden på detta håll skola misslyckas. Han skall annars leva i mycket dåliga omständigheter och bete sig som en stor slarf.

Klockan är redan långt öfver midnatten och jag är alldeles uttröttad af "Visitmachereien". Sednast har jag suttit hos Sjögrén och är äfwen i morgon bjuden till honom på middag – för aftonen har jag dessutom twenne bjudningar. Gud gifve att jag snart skulle slippa detta språng och bråk med formalitets-visiter. De tråka ut mitt sinne och beröfwa mig tiden från viktigare fysikföreläsningar. All den tid, som jag anser mig kunna disponera för egen räkning, skulle jag hellst vilja tillbringa i sällskap med Dig, snälla Natalia. Utom vetenskapen är Ditt hjerta hela den värld, hvarmed jag nu vill äga något umgänge. Åtminstone kan jag ej finna mig tillfreds med härvarande människors tankar och känslor, utan längtar bort ifrån detta öken hem till den älskade fosterbygden och framför allt till min unga brud. Hvilka glada stunder skola icke vänta oss, då vi efter denna, om äfven korta skilsmässa återse¹²¹ hvarandra. En sålig känsla genomströmmar mitt hjerta vid blotta tanken på min återkomst. Kanske är jag redan efter tio

117 Most probably Gustaf Samuel Crusell (1810–1858), MA and Dr. Med., who founded an electrolytical medical establishment in Moscow in 1845 and in St Petersburg in 1849, later an official at the Medical Department of the Ministry of the Interior of Russia, Collegiate Councillor. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14599>. (TS)

118 under || nyli[gen]

119 ärnade || ~ åtminstone

120 Academician Marie-Félicité Brosset's (1802–1880) daughter. Academician Brosset was a French-born orientalist, a specialist in the Georgian and Armenian languages at the Imperial Academy of Sciences. Marouis 1956; see also Castrén 2019: 974, 978, 1540. (TS)

121 återse || skola återfå

dagar färdig att lemna Petersburg. Med wisshet kan jag ännu ingen ting bestämma, men med nästa post hoppas jag kunna meddela Dig en närmare underrättelse om tiden för min afresa härifrån. Skulle Du med Lördagens post hinna skriva till mig, få är jag wiss på, att åtminstone detta bref kommer mig tillhanda. Anmäl min hellsning hos de hemmavarande och glöm ej att emellanåt tänka på

Din *Alexander*.

P[eters]burg d. 5 Mars 1850.

PS. Ursäkta att jag skriver till Dig på maçulatur. Jag hade för ögonblicket ej bättre papper tillhands.

8   Helsinki, 8 March 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Helsingfors d: 8: Martii 1850.

Min egen Alexander

Detta är nu fåledes det fifta brefvet jag
fkrifver till Dig, ack få roligt; få grufligt roligt
att få Dig hem nu åter, och att sen få berätta och
tala om allt, allt från det största till det minsta.
Det är ändå helt annat än det der omständliga
fkrifvandet! Tack emellertid, hjertlig tack för
alla Dina kära rara bref, hvilka nu, under Din
bortavaro, utgjort min enda, min bästa fröjd.
O, hur jag längtat, och längtat efter dem, och
fedan, hur glad, hur lycklig har jag ej blifvit!
tack, tack! Mest ändå för det sednaste, efter Du
få snällt lofvar komma hem nu. Se, det blir då
först roligt! Och hög tid är det, att tänka på
hemfärd nu, ty här har denna tid varit alldeles
ovanligt blidt, snön smälter allt hvad den hin-
ner och rätt nu är föret "kaputt". Jag har juft
varit litet bekymrad deröfver, och är i mitt sin-
ne riktigt innerligen tacksam mot de der snälla
Samojederna som få väl förstodo att göra mig
till villjes och bege sig åstad, ren förrän äm-
nat var. Låt nu se *när* Du kommer, snart, icke
fannst?

Men huru går det väl med min krage
och muff nu, äro de köpta ren, eller skall Du
ännu ha tid, att tänka på komissioner? Kanin-

- 122 Concerning the purchase “commissions” Castrén had received from Natalia and her stepmother, see note 58 above.
- 123 Jakob Johan (later Johan Jakob) Nordström (1801–1874), professor of international and state law and political economy, later State Archivist of Sweden in Stockholm. Nordström was well known as an oppositional actor in Finland against the Russian administration and his relationship with the Governor-General, A.A. Thesleff, was especially strained. His departure for Sweden was criticized in the national circles. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13220>; Tarkiainen 1998, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3573>. (TS)

fkinnskragor kunna alls ej komma i fråga, de äro få allmänna här, och ingalunda väl anfedda. Ej heller äro de der Råffkinnskragorna mig fynnerligen i fmaken; få tjocka och lurfviga de äro, fkulle min lilla perfon visst alls ej taga sig väl ut med en fådan. Återstå fåledes endaft ”nachgemachte[”] Zobel eller Mårdfkin[n]skragor, af hvilka Du ville vara god och köpa mig en, den bästa och vackrafte Du kan få för 20. Rubel Silf[ver.] Ja, välj och pruta nu efter bästa förmåga, och hemta mig fedan en riktigt, riktigt präktig och vacker krage, men mörk bör den vara, ty de der ljusa äro ej mera i fmaken. Båft vore om en muff å 10. R: S: kunde fås af samma forts fkinn; men är detta alldeles omöjligt, få tag då en muff af den fortens fkinn, som till utfeendet mest liknar kragens, ty vackraft är alltid att ha muff och krage i samma smak. För resten få förlitar jag mig fullkomligt på Dig och Din goda smak och lofvar på förhand att vara belåten med allt.¹²² – Och *nu*, förlåt att jag befvärrar Dig, när Du kommer hem med väl förrättadt ärendede, *då* fkall jag tacka Dig.

Hvad jag ändå ej kan underlåta att nu riktigt hjertinnerligen tacka Dig för, är att Du affade Dig den der Adjunkten. Visst hade det väl, för Dig, varit större heder och ära, kan jag förftå, men Du hade ju då måstat flytta till Petersburg, måstat öfverge Finland, likfom Professor Nordström¹²³! Och säkert hade man då om Dig, likfom nu om honom, sagt att det var oförlåtligt, att för egna fördelar, öfverge sitt eget land. Och fe, det hade koftat bra mycket på mig. Hvad hade väl då Studenterna sagt, de som alltid anfett Dig som en af Finlands och Finfkans

ifrigafte Sakförare, och, hvad hade väl Snellman dertill menat, han som fjelf få trottfigt stadnat kvar här, ehuru allting gått honom emot. Äfven Pappa tycker, att Du häri handlat alldeles rätt, och som Du borde; desutom få skall man visst ej heller här lemna Dig utan tjenst, menar Pappa. Och att vara Profesör i Helfingfors kan ju nog alltid, tycker jag, vara likafå bra, som att vara fast Statsråd i Petersburg, der Du fäkert ej hade trivvats, få skiljd från vänner [och] bekanta. Finland är ju ändå alltid Finland och "Oma maa"¹²⁴ öfverger man ej gerna, åtminstone inte den, som få länge arbetat och streat derför. – Detta är ändå det allra fnällaste af allt hvad Du gjort. Tack för det!

Medan jag nu kommer ihog skall jag likväl icke underlåta att hälfa från Fru Woldstedt¹²⁵, hon bad mig få, att "ingalunda glömma det". Hon är få fnäll, hjertlig och vänlig emot mig och hade i går bjudit mig till sig för hela dagen; jag infann mig likvisst icke der, förrän understidigt på eftermiddagen. Nog är Frun föt och bra, hon, men usch den Woldstedt, en fån trumf han är! Mera trefligt hade jag ändå; Mamma och Helene afhemtade mig fenare på aftonen[.] Mellertid hade Snellmans fökt ofå, få ledfam, att vi ej voro hemma. – Ochfå från Kellgréns kan jag hälfa; vi hade nyligen bref, och Sofi bad mig enkom, att "hälfa Castrén". Hon har få roligt i Kuopio, är få nöjd, lycklig och belåten både med sin refa och alla fina nya flägtingar.¹²⁶ De komma väl hem efter par veckor, de ochfå. Tänk om ni då skulle fammanträffa i Borgå; det vore ju mera lustigt! Runebergs får Du ej ännu med Dig, de komma fört till Påfk.

124 The intentional use of the Finnish phrase "*Oma maa*" '[our] own country' illustrates the role of Finnish as the symbolic language of national identity, although the actual language of communication in urban and educated circles, like the language of these letters, was Swedish. (JJ)

125 Probably Gustava Georgina Lovisa Woldstedt (b. Struve, 1818–1887), wife of Fredrik Woldstedt (1813–1861), Professor of Astronomy at the Imperial Alexander University in 1846–1861. Mrs Woldstedt's father was the Baltic German astronomer Friedrich Georg Wilhelm von Struve (1793–1864), at that time director of the Pulkovo observatory of the Academy of Sciences in St Petersburg. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14626>. DBE 9: 797. (TS)

126 Herman Kellgren's father Johan August Kellgren (1792–1850) was a pharmacist in Kuopio. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=15590>; Toivanen 2000: 89, 295–304. See also note 45 above. (TS)

- 127 Johan Gabriel von Bonsdorff (1795–1873), former treasurer in the financial affairs department of the Imperial Senate of Finland. Councillor of State from 1844. Tommila 1960. (TS)
- 128 Anna Charlotta Trapp, see note 76 above.
- 129 It is not certain whom Natalia means here, but possibly Karl Salomon Sundman (1815–1867), Master of Laws with court training and a customs officer in Porvoo from 1849, was supposedly still living in Helsinki in the winter of 1850. K.S. Sundman was married to Henriette Wideman (1821–1915). YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14964>. (TS)
- 130 Lennart Forstén (see note 45 above) was Mrs Sofia Lovisa (Sofie Louise) Wirzén's brother. Bergholm 1901: 464 (Taulu 6), see also 465 (Taulu 10). (TS)
- 131 Axel Adolf Laurell (1801–1852), philosopher, Professor of Dogmatics and Ethics, the first important representative of Hegelian philosophy at the Imperial Alexander University. He lectured at the "literary soirées" of the university in March 1850 about the spiritual differences between men and women. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13135>; Luukkanen 2010/2018, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3523>; Eiranen 2019: 135; Helsingfors Tidningar 9 March 1850; Litterära Soirée [...] 1850. (TS)
- 132 Edvard Jonas Wilhelm af Brunér (1816–1871) was then Adjunct, and from 1851 Professor of

Charlotte Trapp har jag ej stort fett till
 fen Du reffe, ehuru hon då lofvade "hänga hos
 mig alla dagar". Par gånger har jag varit der,
 hon likafå här, men hvad skulle hon ha tid
 med mig nu, hon, som bara dansar och roar sig
 ena dagen ut och andra in. I afton är återigen
 stor bal hos Statsrådet Bonsdorffs¹²⁷. Se, den
 gick Du ju miste om. Min egen lilla fnälla rara
 Charlotte är hon ändå alltid; lika föt vänlig och
 god emot mig nu, som förr, och inte glömmer
 jag henne få lätt, om än hela världen ramlade
 öfver ända, jag som hållit af henne, sen jag var
 ett litet barn.¹²⁸ Här i vårt goda Helfingfors
 roar man sig nu för tiden alldeles förtvifladt
 med: Baler, Spektakler, Concerter och Soirées,
 ofta fyra fem på en afton; och hjertinnerligen
 beklagar jag nu dem, som *måste* vara med om
 all denna härlighet. Mig åtminstone, förefaller
 det bra tungt och ängfligt om det någon
 gång gäller, att laga sig i ordning för fådana
 der stor-ftåtligheter, kanfke kommer det sig af
 ovana! Vi bli snart bjudna på stor, stor bal till
 Sundmans¹²⁹, men till des ärnar jag bli alldeles
 fasligt hes. Få se om det lyckas. Hos Wirzéns
 var jag ej, men väl par dagar efteråt på
 förmiddagsvifit, då ingen Lennart¹³⁰ var hemma.
 Jag är nu återigen ensam hemma; Mamma
 och Helene äro på Laurells¹³¹ et Brunér¹³²
 föreläsning, men det fula vädret hindrade
 mig, som mera krämpig, att vara med om faken.
 Nästa gång läsa Törnegrén¹³³ och Schultén¹³⁴,
 Woldstedt har affagt sig hela faken och
 det är visst det allra bästa.¹³⁵ Till nästa gång
 lär Du väl redan vara hemkommen. Äfven
 Berndtfons¹³⁶ föreläsningar äro nu i full gång,
 men ej färdeles besökta. Han läser ej juft få

alldeles bra, fäger man, mera låjt och enformigt, fåfom på Litterära Soiréen. Äfven Pappa är i dag hemma från föredraget, ty Pappa har ej mått få alldeles bra, har haft fjuk fot nu i några dagar och får äfven i morgon gå midte om Sawolakfarnes nationskalas. Man hade ärnat bjuda Dig ochfå, och har här hos Pappa frågat efter Dig.

Nu komma Mamma och Helene hem, få fe hvad de må ha att förtälja.

Mycket, ja fasligt mycket hade de att förtälja, ty de hemtade mig bref från Petersburg, från min egen, allra fön kärafte Castrén; det bästa, det intresfantaft de, till och med efter en Litterär Soirée, kunnat ha med fig för min räkning. Nog tycktes de äfven vara medvetna deraf, ty till och med Stenberg¹³⁷, fåg helt ftolt och triumpherande ut, då han räckte mig: "Det ftora och tjocka brefvet". – Mamma återigen bad hälfa och fåga, att Du "ändå är mera fnäll" och fe, det är Du äfven, ty Du gjorde mig ju nu åter, få lycklig, få öfverfäll; få yr, fön Mamma fåger. Tack, tack och tufen gånger tack, ty det kan ett få långt, fnällt och rart bref allt väl förtjena! Så roligt att Du nu är alldeles frisk åter, och få roligt med de der 700 Rublarna; men fåg mig Du, huru fins det väl i Petersburg få mycket fnälla mennifkor; den der Böhtlingk tycks ju vara en riktig Hedersman. Men tro mig, ännu allrig har det fallit mig in, att vara bekymrad för framtiden, hvarken för Din eller någon annans, ty den fön hela fitt lif igenom arbetat endaft för det rätta och fanna huru fkulle väl den kunna få belönas? Åh nej, det går nog allt lyckligt och bra ännu fkall Du få fe, ty: "Medgång är föränderlig, och motgång

Roman Literature. He lectured about the ancient Romans' social life. Väisänen 2000/2016, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3156>; Helsingfors Tidningar 9 March 1850. (TS)

- 133 Carl Wilhelm Törnégren (1817–1860), acting Professor of the History of Learning and librarian at the University Library. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14820>. (TS)
- 134 Nathanael Gerhard af Schultén (1794–1860), Professor of Mathematics at the Imperial Alexander University. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12860>. (TS)
- 135 Here Natalia is referring to the series of public lectures organized at the university in the 1849–1850 academic year under the name of "litterära soirées", 'literary soirées'. Brunér's lecture was indeed on 8 March 1850, the date of Natalia's letter. Actually, it was not Törnégren and Schultén who lectured in the following soirée. See *Helsingfors Tidningar* 6 April 1850. Castrén had also given a lecture in this series on 9 November 1849. The proceedings of the soirées were published in two collective volumes in 1849 and 1850. *Litterära Soirées...* 1849; *Litterära Soirées...* 1850. (JJ – TS)
- 136 Fredrik Berndtson (1820–1881), extra amanuensis in the University Library, later Secretary of State in the Governor-General's Office, also a journalist and poet. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=16052>;

Landgrén 2002/2009, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3137>; Tommila 1988: 143, 145. (TS)

- 137 Stenberg is probably a servant of the Tengströms.
- 138 She might mean the daughter of Adolf Vilhelm Dammert (1800–1858), District Medical Officer in Lappeenranta. Dammert founded a Finnish-language theatre in Lappeenranta and was a leading cultural figure in the town. Suomela 2007, <https://www.ts.fi/mielipiteet/aliot/1074249166/Lappeenrannan+unohdettu+suomenkielinen+teatteri>. (TS)
- 139 Professor J.J. Nordström was married to Anna Synnerberg (1805–1889) and they had two daughters and a son. Tarkiainen 1998, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3573>. (TS)

fnart förvandler fig” heter det i en af de Pfalmer jag meft tycker om. Pappa ber hälfa och gratulera Dig till Dina nu, få lyfande utfigter, och deri infämmer jag ochfå, riktigt af hjertans grund, ty nog blir allt ännu en gång godt och bra igen!

Om muff och krage har jag ju fvarat ren förut; mig är det ganz einerlei om den blir af Mård eller Zobel, endast den blir vacker och ej af de der ljufa. Muffen ville jag gerna ha få lik kragen som möjligt. Få fe, huru det låter fig göra, kanfke kunde den bli af färgade Mårdfkinn, de äro väl billigare. Så mycket bråk och befvär jag gör Dig! Förlåt.

Nå fe, det blir då roligt att i fommar få göra den nu få mycket omtalade Olga Siréns bekantfkap. Jag är juft litet nyfiken, och Fruns förtal, det ärnar jag alls ej bry mig om; ty inte lär det juft bli af fvårafte fort, tycker jag på laget. Kan hon prata, få visst kan ju jag ochfå, den konften i grund.

I fommar kommer ju äfven Mamfell Dam[m]ert¹³⁸ hit; det blir få lyftert i Helsingfors, den der Promotionstiden! De blifvande Magiftrarna ha fåledes allt fkäl att vara i hög grad fmickrade deröfver, till som Nordströms, Profesforn fjelf undantagen, ärna fig hit.¹³⁹

När Du träffar, få hälfa Sofi Sjögrén från mig; det vore ju roligt att få höra henne vara förlofvad, men är Crufell en flarf, få unnar jag henne ej åt honom, ehuru jag alltid tyckte henne vara få der, mera fantaftik.

Och nu farväl, ett långt farväl, ty nu hinner jag ju ej mera fkrifva, nästa gång jag fäger Dig något, få blir det muntligen. Ack få roligt,

jag kan numera knappt tänka på något annat,
ty det blir få roligt.

Till defs många hjertliga hälsningar från
Pappa och Helene. Mamma ber skildt hälsa och
tacka Dig, för att Du varit så snäll och flitig att
skriva, jag har ju nu fått brev två dar å rad.
Tack, tack.

Efter en eller par veckor högt, är Du
väl hemma men innan defs ärnar jag ännu få
åtminstone ett brev, och tackar Dig ren på för-
hand derför.

Glöm nu blott ej att snart komma hem till
Din Natalia

140 att [...] utsätta || att utsätta
 141 öfverfulla || <----ma>
 142 Du || om

9 St Petersburg, 24 February/8 March 1850,
 Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

Petersburg d. 8 Mars 1850.

Min egen snälla Natalia,

I mitt fednaste bref lofwade jag med nästa post d.ä. i morgon fkrifwa till Dig och meddela Dig underrättelse om tiden för min afresa ifrån Petersburg. Omständigheter hafwa inträffat, som hindra mig att¹⁴⁰ ännu utsätta en rese-termin, men mitt löfte att fkrifwa will jag dock uppfylla, icke blott af aktning för ordets helgd, utan på uppmaning af mitt öfverfulla¹⁴¹ hjerta. Det är för mig stundom ett lika stort behof att fkrifwa till Dig, som det är att andas. Detta behof har jag icke ens welat motarbeta, utan städse gifwit ett fritt lopp åt mina känslor, sådana de för stunden varit. Efteråt har jag väl mången gång råkat i ånger deröfwer, att jag kanfke bedröfwat "lilla Nattu" med mina wemodiga utgjutelser, men jag har ej kunnat annorlunda. Du wet det af egen erfarenhet att man icke kan wara diplomat, då man älskar, och hvad mig beträffar, få har jag alldrig plägat öfwerwäga följerna af mina handlingar. I alla mina företag har jag blott följt impulsen af mitt hjerta och låtit Gud förja för resten. Jag är också öfvertygad derom att Du¹⁴², om också stundom bedröfwad genom mitt förwällande, likwäl alltid fkall wara tillfreds dermed, att jag talar med Dig mitt hjertas innersta språk.

143 *man alldagligen* || menniskorna
 144 *nedtryckt* || markerad

Jag will derföre icke dölja för Dig, att jag nu är mått på Petersburg och längtar bort härifrån. Jag känner inom mig en riktig wantrefnad, som i synnerhet angriper mig, då jag pligtskyldigast måste löpa omkring på visiter. Menniskorna tro sig göra mig en "Gefallen" genom sina bjudningar till dineer och soireer, men jag lider omåttligt under den börda af små artigheter och "gefälligheter", hwarmed man¹⁴³ alldagligen plågar mig. Min natur är nu en gång sådan att jag ej trifwes annorstädes, än der jag fritt får uttala min hjertas mening och wet den vara förstådd; men i härwarande förhållanden kommer sådant alldrig i fråga. Jag känner här icke twenne personer, som skulle hafva fullt förtroende för hvarandra, och det kan derföre icke blifva fråga om något förtroligare umgänge, utan menniskorna underhålla sig wanligen med lärda famtal, nyhetskrämerier och witsmakerier. I stället för att upplifvas känner jag mig nedtryckt¹⁴⁴ af den kyliga atmosfär, som råder i härwarande fällskaps-kretsar. Jag fitter derföre, när sig göra låter, helt stum på min stol, låter menniskorna skratta i fred och ro åt sina bagateller, och lefwer i mina tankar hos Dig. Mycket gladare kan väl icke heller Ditt lif för det närwarande vara. Du är wisserligen hemma, bemötes der med ömhet och deltagande, men jag har dock i *mitt* arbete en bättre afledning för ängsliga tankar än Du. Må wi dock i vår ömsesidiga bedröfwelse trösta oss dermed, att min landsflykt snart ändas, att wi innan kort få omfamna hvarandra. Beklagligtvis lærer det dock ej kunna ske så hastigt, som jag i mitt förra bref förmodade. Orsaken härtill är följande. I akademiens fiösta session förekom frågan om mitt

145 nu || af
146 dröjer || <--->

underftöd och det beflöts, att jag ifrån Egyptiska Musei-fonden skulle förskottswis få uppbära förfta årets arfode, utgörande 700 Rub[el] Silfver. Skulle likwäl Hans Majestät stadfästa Academiens förslag och ifrån 1849 års början tilldela mig ett färskildt underftöd för tre år, få skola de nu¹⁴⁵ ifrån Egyptiska fonden upptagna medlen framdeles återbetalas med det Kejserliga understödet. I motsatt fall får jag behålla den för mig nu bestämda summa. Så blef saken wid sessionen afgjord, men protokollet är ännu icke justeradt och peningarna få lagenligen icke lyftas, förrän efter tre veckor. Emellertid skulle jag icke wilja refa härifrån utan att hafva medlen i handen, och jag har derföre wändt mig till mina härwarande wänner och beskyddare, med anhållan att de af särfkildta considerationer måtte bringa protokollet i ordning innom loppet af nästa wecka. Huruwida det låter göra sig wet jag ännu icke, men wisst är att jag gerna dröjer¹⁴⁶ några dagar längre för att drifwa faken till flut och få mina peningar om händer. Är jag en gång borta härifrån, få bekymrar sig ingen mera om min affär, som derigenom åter kan komma på flarf och möjligen helt och hållet förfuskas. Äfwen Böhrtlingk gaf mig det wänfkapliga råd att ej resa härifrån, förrän jag inhändigat mina medel, emedan man här i penning-affairer alldrig kan vara nog försiktig. I alla fall är det mitt beslut att ej wänta längre på mina peningar än till flutet af nästa eller början på derpå följande wecka.

Du ser, Natalia, att jag, allt tråk och bråk oaktadt, ändock har skäl att vara nöjd med min refa till P[eters]burg. Först och främst har jag derigenom kommit i fäker besittning af 700

Rub. Silfwer. För det andra har jag hos Furft Schirinski få bedrifwit frågan om mitt treåriga underföd, att den¹⁴⁷ härigenom fnarare än annars torde blifva afgjord, hvartill (i förbigående sagdt) äfwen Armfeldt och åtfkilliga Akademiker lofwat bidraga. Härtill kommer ännu, att jag af Samojederne erhållit mycken wisdom, samt dessutom äfwen haft gagn af härwarande Philologer, i synnerhet Böhrtlingk. För öfrigt har jag redan på förhand bragt å bane frågan om det Dimidoffska priset, till hwars con[c]urrerande alla uppmanat mig, fedan jag fått min Samojediska Grammatik färdig.¹⁴⁸ – Allt detta är nu wißerligen endast affairer, men det ländar ju till människans lycka och trefnad att hafva dem på redig fot. Det är öfvertygelsen härom, fom gjort min wißelse i P[eters]burg, om icke angenäm, likwäl dräglig. Och jag är öfvertygad, att äfwen Du skall finna fmärtan af vår fkillsmesfa lättare, när Du wet att mina förhafvanden härftädes krönt med framgång. Och skulle ”lilla Nattu” nu också wara litet ”melancholisk”, få hoppas jag att hon, likfom jag, deretter skall blifva så mycket gladare, ty den arma mennisko-naturen är ju¹⁴⁹ så beskaffad, att forgen är ett nödwändigt wilkor för glädjen, att man först måfte resignera, för att fedan kunna i fullt mått njuta af sin fällhet. Derföre att jag i åtta år fört ett kärlekslöst lif i Lapplands och Sibiriens ödemarker, kan jag fätta få mycket större värde på Natalias kärlek och älfka Dig af¹⁵⁰ själ och hjerta, likasom åter Du å Din fida helt wißt håller mig wida kärare, för att Du lefwat hela nitton år utan att älska. Och¹⁵¹ fastän wi nu endast komma att lefwa några weckor fkillda ifrån hvarandra, få wet jag dock med wis[s]het, att de

- 147 den [...] fnarare || den fnarare
 148 As it happened, Castrén was only able to finish the manuscript of his comparative Samoyed grammar shortly before his death in the spring of 1852. The German translation of the grammar was published in 1854 by Anton Schiefner as No. 7 in Castrén's series *Nordische Reisen und Forschungen*. Castrén 1854. (JJ)
 149 ju så beskaffad || nu en gång fädan
 150 af || med lif
 151 Och || Också

- 152 *wårt lif*|| hela ~
 153 The rumour about the death of the Russian revolutionary Mixail Vasilevič Butaševič-Petraševskij (1821–1866) was not true. He had been imprisoned in 1849 and condemned to death, because he and his supporters aimed to abolish serfdom in Russia, even making Russia a republic, but he was expelled to Siberia instead. Vahros 1963. (TS)
- 154 *i [...] af*|| efter
 155 Karl Sederholm (1789–1867), the pastor of the German parishes in the Moscow region in 1825–1850. He had already been dismissed because of his heretical ideas in 1820, when he was serving as a pastor in Xarkiv. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12089>. (TS)
- 156 *i*|| ryk[tbara]
 157 Baron Gustaf Wilhelm Hjerta (1802–1853) had served in Prince Volkonskij's infantry regiment in Russia in the early 1840s, but thereafter he had served in Finland and had retired as a *stabskapten* ("lower captain", a military rank in the Russian Imperial Army between those of a lieutenant and a captain, used from 1798 onwards) in 1846. Wasastjerna 1879: 588. (TS)
- 158 As Castrén mentions on multiple occasions in his letters, Otto von Böhlingk (see note 28 above) had become his closest friend at the Imperial Academy of Sciences and in St Petersburg. Castrén clearly highly appreciated both his person and his scholarly abilities.

ögonblick, då wi åter få fe den ena den andra, fkola höra till de lyckligare i vårt¹⁵² lif. Gud gifve att jag blott frisk och fund finge återwända till hemmet.

Såfom wiftande i Rysslands lysande hufvudstad wore jag wäl pligtig att omtala för Dig några ftorartade nyheter, men beklagligtwis wet jag ingen ting, som wore wärdt att omtalas. Kanfke fkall det dock intresfera Dig, att den ryktbara upprorstiftaren Petraschewski¹⁵³ nyligen aflidit i Nowgorod i¹⁵⁴ följe af en förkylning, fom han fkall hafva ådragit fig under galgen. Ett stort uppseende här i fladen väcker äfven den omständigheten, att vår landsman Pastor Çederholm¹⁵⁵ i Moskwa nyligen blifvit afsatt ifrån Presta-embetet för sina heterodoxa ideer. Om den i¹⁵⁶ Finland få ryktbar wordna Baron Hjerta¹⁵⁷ har jag här ingen ting kunnat erfara. Min wärd Schiefner har efter en lång wäntan nyligen erhållit ett bref ifrån sin Rosa. Hon hade d. 22 Febr[uarii] afrest ifrån Wien och borde wid detta här laget wara i Warschau.

Samma dag kl[ockan] ½12 om natten.

Jag har i afton warit bjuden på en soirée till Böhlingk, der jag i allmänhet trifs bättre än på något annat ställe i P[eters]burg. En färsild anledning till min trefnad i afton war en högst glädjande underrättelse, hwarmed wännen Böhlingk öfwerraskade mig. Han har neml[igen] så bedrifwit min affär i Academien, att jag i medlet af nästa wecka har löfte om att få lyfta mina penningar.¹⁵⁸ Sålunda kunde det möjligen hända, att jag i nästa Lördag eller Söndag kunde blifva färdig att göra uppbrott. Härom fkall

jag ännu framdeles underrätta Dig. Nu will jag endaft nämna, att Du hädanefter ej bör fkrifva till mig hit till Petersburg, ty brefven anlända hit blott om Tisdag och Söndag, och jag kan ej med wisshet fåga, om jag dröjer här ända till nästa Söndag. Skulle Du emellertid wilja hugna mig med några rader, få är det bäft att Du adresferar brefwet till *Wiborg*, med anmärkning att det "aflemnas i Gymnasii-huset hos Lector Ståhlberg¹⁵⁹".

Min oroliga wärd Schiefner för nu ett sådant regemente, att jag omöjligen kan hålla mina tankar tillsamman och fortsätta mitt bref. Anmäl min hellsning hos de hemmawarande och glöm ej

Ju Alexander.

P.S. Tandverken har åter beswärat mig ett par dagar, men ej i få hög grad, fom förra gången.

Böhtlingk, born in 1815, was only two years younger than Castrén, but he was lucky enough to live more than half a century longer, dying only in 1904. By the time of Castrén's visit to St Petersburg in 1850 Böhtlingk had already risen to become an active and influential figure in the Russian academic world. Spending the first part of his academically active life in Russia (1833–1868), he moved to Germany for the latter part (1868–1904), producing exceptionally important results in both countries. DBE 1: 780. (JJ)

159 Carl Henrik Ståhlberg; see note 14 above.

160 In September 2019, the letter of 24 Feb./8 March 1850 was stored in this envelope.

10 St Petersburg, 28 February/12 March 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

The envelope¹⁶⁰ has been sealed with red sealing wax with Asclepius's staff, an anchor, and the initials AS (similarly to Nos. 6 and 7 above). The letter is addressed to:

Ея Высокоблагородію
Госпожѣ Наталіѣ Ивановнѣ Тенгстрѣмъ
Въ Г. Гельсингфорсъ.
Mademoiselle Natalia Tengström
Helſingfors
Aflemnäs i Profesör J. J. Tengströms gård i
Kronohagen.

A postmark

С.ПБУРГЪ ОТД 4.
18   МАР   1

See also the notes on the previous letter.

P[eters]burg d. 12 Mars [1850].

Min egen, älfkade Natalia!

Mina kärafte förhoppningar hafwa ramlat öfwer ända. Jag har med otålig längtan bidat på några hugnande ord ifrån min Natalia, den ena poſten har anländt efter den andra, men all min wäntan har warit förjäfwes. Jag är innerligen öfwertygad derom, att Din kärleks thermometer nu icke wisar en lägre temperatur-grad än tillföre, men hvarföre har Natalia icke ſkrifwit till mig? Denna fråga gör mig ängslig och orolig till

finnes – jag tänker att Du kanske är fjuk, och Gud wet hvad jag icke tänker. Det är få oändligen wackert derute, karnawalen har tagit sin början, på Isaksplatsen jubla tusende inom tusende människors hjertan i högljudd fröjd, – men mitt hjerta förmår all denna glädje icke genomtränga, emedan bland de tusende, som äro glada, *en* fannas, om hwilken jag icke wet, om är¹⁶¹ glad eller bedröfwad. Jag har derföre också i runda tvenne dygn afswurit de gladas krets och lefwat allena med mina Samojeder.

I dag hafwa wi Fastlags-tisdag i Petersburg och jag måste för mina fynders fkull ut på midtag till Sjögrén. Han fkall i går hafwa fått några refande (Proften Hipping¹⁶² med tvenne Damer) till sig och will nu för dem ställa till en wanlig finsk dinée med fastlags[-]bullor¹⁶³ och andra agrementer. Jag kan med bästa wilja icke blifva borta, ty Sjögrén kommer fjelf efter en half timma för att afhemta mig. För aftonen är jag äfwen bortbjuden och kan derföre icke komma hem före kl[ockan] 12 i natt. Då emellertid detta bref i morgon bittida måste lemnas på posten, är jag nödfakad att fatta mig i högst korta ordalag.

Mina 700 Rubel Silfver har j[ag] nu på fickan och är fälunda i det närmaste resfärdig. Doçk torde jag ännu för Samojedernes fkull komma att stadna här till Lördag eller Söndag. Sednaft den 22 Mars ärnar jag wara i Helfingfors, ty jag kommer¹⁶⁴ på återrefan ej att dröja annorftädes än i Wiborg och Borgå, och hoppas att man ej på någondera stället fkall länge uppehålla mig.

Min uppwaktning hos Schirinski-Schichmatow har haft det goda med sig, att frågan om mitt treåriga underftöd åter kommit i gång. Då jag

161 är || h<-->

162 Anders Johan Hipping (1788–1862), vicar of Uusikirkko (Viipuri/Viborg province), a well-known historian and Sjögrén's predecessor as Count Nikolaj Rumjancev's librarian. Before his learned career he played the violin in the Imperial orchestra in St Petersburg. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=11809>; Väisänen 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6054>. (TS)

163 fastlags-/bullor

Castrén was probably served the type of buns called *Heisswecken* or *Hetweck* in German and *hetvägg* in Swedish, either with or without an almond mass filling and eaten from a deep plate, in which the bun is sunk in warm milk. In the 18th century such buns were introduced from Sweden to Finland, where they are known until today as *fastlagsbullar* (earlier also: *-bullor*) 'Shrovetide buns', in Finnish *laskiaispullat*. Artukka 2017, <https://blogit.utu.fi/suomenhistoria/hillolla-vai-mantelilla-vai-ko-sittenkin-kenties-maidolla/>; Hetvägg enligt Cajsa Warg, <https://historiskt.wordpress.com/tag/cajsa-warg/>, where the 18th-century recipe from Cajsa Warg's cookbook is published. (TS – JJ)

164 kommer || ärnar <-->

- 165 Alexander Armfelt.
 166 Karl Vilhelm Sirén; see note 36
 above.

nyligen besökte Finska Stats-Secreteriatets Cancellie, fann jag der ett papper ifrån Ministern¹⁶⁵, hvilket innehöll färskildta förfrågningar rörande min person. Egentligen hade detta papper bordt afsändas till Alexanders-Universitetet, för att derifrån måhända efter ett halft år beswaras, men jag bedref faken få i Secreteriatet, att Ministern redan i går fick svar på alla sina frågor. Jag har fålunda allt större och större skäl att vara nöjd med min refa, ehuru ringa min trefnad här i öfrigt också varit.

Mammas commissioner kommer jag tro-
 ligen att uträtta mera dåligt. Garn har jag köpt
 eller rättare låtit köpa, men för ett litet dyrare
 pris än bestämdt var. Saken är neml[igen] den,
 att man här ej säljer halfwa, utan hela marker
 ullgarn. Mindre quantiteter än 1. $\mathcal{T}$ följas härftals
 och blifva då något dyrare. – Hvad kragor beträffar,
 få finner man dem af mårdsquinn ej i några
 bättre magaziner, ty de äro nu alldeles ur mode
 i P[eters]burg. Att åter handla i Gostinoj Dvor
 är en farlig sak, emedan man lätt kan blifva be-
 dragen. Jag har derföre ärnat låta hela denna
 handel för denna gång blifva ogjord och efter
 skedd öfverläggning derhemma gifva någon här
 i uppdrag att framdeles köpa en eller annan slags
 krage och en dermed harmonierande muff. Efter
 min mening wore det en god ekonomie att köpa
 en äkta zobel-krage, ty den räcker ett helt lif och
 kan fås för omkring 35 Rub[el] Silfver. – – – – –

Kl. 1 om natten. Jag kommer ifrån Sjögrén, der jag
 dragits hela eftermiddagen med andefattiga Pre-
 later. Bland dem wille Sirén¹⁶⁶, att jag nödwän-
 digt skulle stanna här till Söndagen och deltaga i
 en storftätlig dinee, som han är finnad att ställa till

för Grefwe Mannerheim¹⁶⁷ och andra höga her-
rar. Jag har wisferligen afsagt mig denna bjud-
ning, men ikulle man börja enwißt plåga mig,
så lærer jag ej kunna undandraga mig nämnda
bjudning. I sådant fall kommer jag naturligtwis
någon¹⁶⁸ dag fednare till Helsingfors. Emellertid
måfte jag bedja Dig vara god och underrätta min
jungfru¹⁶⁹ derom, att hon oförtöfwadt kan bör-
ja elda mina rum, i fall hon icke förut gjort det.
Jag hinner nu ej annat tillägga, än att Schiefner i
öfwormorgon väntar sin brud och i¹⁷⁰ Lördag är-
nar hålla sitt bröllop. Skulle jag till dess ej blifva
resfärdig, så måfte jag naturligtwis föka mig ett
annat logis, hvilket wore för mig högst oange-
nämt. God natt!

D. 13 Mars. Efter att hafva tillbragt en fömnlös
natt har jag beslutit att, om möjligt, redan i Fre-
dag eller fednaft i Lördag afresa ifrån Petersburg,
der jag owillkorligen innan kort blir sjuk af de
oupphörliga middagarna. Jag ärnar redan i dag
börja med mina afskeds-visiter och afsäger mig
alla bjudningar för morgon och öfwormorgon.
Äfwen Samojederne ärnar jag med denna dag
förpassa, ehuru de ännu i morgon ikulle få till
begagnande. Med anledning häraf kan Du med
full fäkerhet wänta mig hem innom utgången¹⁷¹
af nästa wecka. Något bref får Du ej mera ifrån
mig i annan händelse, än att jag af en eller annan
orsak ikulle nödgas qwarftadna här en längre
tid, än jag nu har för afsigt. Hellsa hjertligen alla
hemmawarande ifrån

167 Count Carl Gustaf Mannerheim (1797–1854), President of the Court of Appeal in Viipuri/Viborg, a well-known amateur entomologist, whose large collection of insects was later purchased by the Imperial Alexander University. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12619>; Kallinen 2005/20015, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3544>. (TS)

168 någon || några

169 Possibly the same Gustafva mentioned earlier; see note 65 above.

170 i Lördag || dagen derpå

171 utgången || loppet

11 S. 1., 13 March 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Den 13de Mars 1850.

Min allra raraste Alexander.

Äntligen är det nu då få långt kommet, att jag får fkrifva till Wiborg; ej till Petersburg mer! Nå ja, det kan nu allt vara godt och väl det, men bättre hade varit om jag ej alls behöft fkrifva mer, utan i des ställe, fåsom jag fednaft hoppades, fått muntligen omtala alla mina småfaker, ty annat har jag ju ändå ej att förtälja. Ja, jag hade minfann stor lust att derföre banna Dig juft rätt kapitalt; men efter Du nu, allt detta oaktadt, ändå är på hemvägen, få må jag denna gång låta nåd gå för rätt och uppfkjuta dermed tills Du kommer hem, då jag ärnar vara riktigt dugtigt fnurrig och på knollrigt humeur. Få se om jag ens bevärdigar Dig med en hälsning; ja, få se, få se! Bra knapphändig och ceremoniös blir den åtminstone, det är då tvärfäkert! – I des ställe har jag ju nu allt fkäl att vara god och vänlig juft med besked, och tackar Dig derföre af innersta hjerta för ännu *ett*, godt och kärvänligt, bref, för att Du längtar bort från Petersburg, och för att Du, Samojeder och Soiréer oaktadt, ändå haft litet, litet ledsamt efter Finlands storståtliga hufwudstad och des bebyggare, ingen nämnd och ingen glömd. Största fröjd har det ändå gjort mig att Du i Dina bref till mig alltid talat "Ditt

hjärtas innersta språk,” ty gladt eller forgligt är detta mig *alltid* det kärafte att höra. Till och med Dina ”wemodiga utgjutelser” ha, om de äfven emellanåt gjort mig litet ängslig, ändå på det hela taget mera fögnat mig; de woro ju alltid bevis på att Du saknar och håller af ”Din lilla Nattu” och intet är mig kärare än detta, det wet Du nog. Det är ju derföre hvar och ett af Dina kära fnälla bref gjort mig få öfver måttan lycklig och glad; tack, tack.

Äfven från Sofi hade vi bref i går; hon är få lycklig och nöjd åt hela sin refa och har haft få roligt, få roligt; men fägr sig likwäl längta hem åter, ty hon är få ovan att wara skild hemifrån och har litet ledsamt efter oss, hon och få. Gubben Kellgrén¹⁷² är nu få frisk och rak, fägr Sofi, få det är en fröjd att se, och hade henne till ära arrangerat en stor bal. Polonäsen började han sjelf med min kära Syfter. Jag tycker, de borde tycka litet mycket om henne, ty nog är hon allt mera föt och fnäll, glad och vänlig dertill. I morgon, eller öfvermorgon wänta vi dem hem; det blir bra roligt, ty äfven vi ha haft icke få litet tomt och ledsamt efter dem; det är ju första gången vi varit få länge skilda. Ja, jag riktigt undrar att tiden ändå gått, som den gått nu då ni, alla våra kära, varit borta. Ingen Castrén, ingen Sofi och ingen Kellgrén! Nej minfann jag kan begripa hur vi kunnat få sluta på en sådan tid, till som Bergmästarn nu och få varit borta öfver en vecka. Men nu kom Morbror Fredrik¹⁷³ hem i dag, i öfvermorgon fredaft, få vi Kellgréns hem, och i nästa vecka hvem kommer väl då! ”Socker i botten,” heter det, och få tyckes det gå äfven nu. Få se hur ledsen och förtretad jag blir då Du kommer hem; jag är helt rädd,

- 172 Johan August Kellgren; see note 126 above. (TS)
 173 ”Bergmästarn”, i.e. Fredrik Tengström; see note 48 above.

- 174 Lars Isak Ahlstubbe; see note 8 above.
- 175 Most probably meaning Anders Johan Chydenius (1795–1865), Master of Laws and assessor at the Senate Internal Auditing Department, owner of the manor of Nordsjö (Vuosaari), i.e. a neighbour of the Botby manor, where the Tengströms spent their summers. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12398>. (TS)
- 176 Sundmans; see note 129 above.
- 177 “Halsfluss”, i.e. tonsillitis (*angina tonsillaris*), a potentially serious bacterial infection of the tonsils and the upper part of the throat. It is, however, not clear whether this was the correct diagnosis, as no reliable distinction could be made at the time between serious bacterial and milder viral infections. The fact that several persons in Natalia’s circle had similar problems points rather to a contagious viral infection. Wikipedia: Tonsillitis, <https://en.wikipedia.org/wiki/Tonsillitis> (JJ)
- 178 The industrialist Henrik Borgström’s (1799–1883) eldest daughter, Henrietta Carolina (Lina, 1828–1893). Ojala 2000/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4242>. (TS)
- 179 Count Adolf Aminoff (1806–1884), Lieutenant-Colonel, later General in the infantry. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13340>; Suomalaiset kenraalit ja amiraalit, <https://kansallisbiografia.fi/kenraalit/henkilo/6>. (TS)

att jag ännu hinner glömma hela mitt löfte. Dröj fåledes ej alltför länge! – Fremmande ha wi haft hvar dag wi varit hemma, bland desfa Snellmans, som bådo hälfa; Snellman bad mig desutom påminna Dig om, att det war Ahlftubbe¹⁷⁴ han egentligen wille ha till Helfingfors i Påfk, och lofvade fig i den händelsen många roliga aftnar. Desutom ha wi rätt ofta varit bortbjudna om aftnarna, fednaft hos Lagufes, der jag war alldeles orimligt hes. I dag skola wi till Chydeniufes¹⁷⁵, i morgon på stor bal hos Sundmans¹⁷⁶, dit och få jag, all motfägelse till trots, är dömd att gå, till som Helene i dag hittat på det orädet att skaffa fig halsflu¹⁷⁷, och fåledes går med hufvudet alldeles på fned. Desutom har Lina Borgström¹⁷⁸ förbehållit fig att jag, om än aldrig få hes, icke får bli borta, emedan Fru Sundman nödwändigt will se mig der, och i annan händelse blefve högst mislynt. Ufch då, få förtretligt, ty jag har ingen luft, dit, i werlden. Kommer nu till på köpet Kellgréns hem; ja, då blir jag bestämt hemma. Hvad har väl jag på stor bal att göra? Den Fru Sundman hade juft kunnat låta bli att bjuda mig, fast jag väl i den händelsen ändå hade blifvit litet stött på henne. Men det är få orimligt påkostande att nu rufsa fig på bal, jag som är få ovan, och desutom en fån liten dum och tåpiger en, och båda få ej bli hemma. I öfvermorgon åter skola wi på ett, af Grefwe Aminoff¹⁷⁹ för Pauvres-honteux tillfäldt, Franfyskt spektakel¹⁸⁰; det¹⁸¹ famma gafs för några dagar sen för bjudet fällskap, alldeles utomordentligt väl, fäger man. I Lördag ges Kärleksdrycken¹⁸², och få wi billeter, få wisst gå wi opp. Du ser fåledes att vår tid nu är upptagen för hela långa tiden, men bra mycket

längtar jag, att all denna härlighet fnart måtte ta flut och wi¹⁸³ fen alla aftnar få fitta hemma och ta emot, hvem fom komma will. Endaft det då finnes någon, fom will komma!

Bäft jag nu fatt här och fkref och tänkte på Dig, få uppftämdes här utanför en ferenad, få vacker och ljuflig. Hvad det war roligt, och hvad de Studenterna ändå alltid äro fnälla.

Många hjertliga hälsningar från Mamma, Pappa och Helene. Likafå från Charlotte Trapp, den fnälla, fom futtit hos mig hela långa förmiddagen, warit föt och wänlig fom wanligt och narrat mig att fkratta riktigt af hjertans grund. Hvad jag håller grufligt af henne, hon är alltid få rolig och glad.¹⁸⁴

Och nu farväl, tills wi träffas! Om Du wisste hur jag längtar att få er alla hem, nu åter en gång! Låt nu fe att det blir fnart, på Dig beror det ju att göra famlingen fulltalig. Glöm ej

Din Natalia.

180 *Pauvres-honteux* or “the bashful poor” means people who belonged to the higher estates of society and had fallen into poverty but because of their earlier status were unable to use society’s help. They were helped by private charitable means. Otavan iso tietosana-kirja 3: 1031.

The theatre plays *Charlot* and *Les deux voleurs* were performed for the Women’s Association (*Frintimmersföreningen*) on 15 March. *Charlot* may mean the three-act tragicomedy *Charlot, ou la comtesse de Givri* by Voltaire. *Les deux voleurs* was a comic opera in one act by the composer Narcisse Girard (1797–1860), with a libretto by Leuven and Brunswick. It was first performed in Paris in 1841, but has fallen into complete oblivion since then. [Voltaire] 1767; *Les deux voleurs* 1843; Wikipedia: Narcisse Girard, https://en.wikipedia.org/wiki/Narcisse_Girard; Helsingfors Tidningar 21, 22/1850 (13, 16 March 1850). (TS)

181 *det [...] gafs* || *det*

182 The comic opera *L’elisir d’amore* by Gaetano Donizetti (1797–1848), with a libretto by Romani, first performed in Milan in 1832. The opera is still performed today. According to *Helsingfors Tidningar* the show was already sold out in advance. Kennedy 1994: 270; Helsingfors Tidningar 22/1850 (16 March). (TS)

183 *wi fen alla* || *wi alla*

184 Anna Charlotta Trapp; see note 76 above.

- 185 This, like many other letters in this collection, was transmitted with the help of the “milk-man” (*mjölkbudet*), a person responsible for transporting milk from the manor house to the city. Even so, milk was also produced in the city, as many households kept cattle to meet their daily need for fresh milk and milk products. (JJ)
- 186 Of his professorial (*pro munere*) dissertation, which he was preparing for print at the moment. Castrén 1850; Castrén, G., 1945: 322. (TS)
- 187 Fredrik Tengström. See note 48 above.
- 188 Members of the Lagus family.

12 Undated, probably summer 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

Sent without an envelope; the address is written on the letter:

Mademoifelle Natalia Tengström
Botby.

The letter has been sealed with an unidentified green material, which most probably is not sealing wax but also not the type of sticker used by Natalia.

Min fnälla Natalia!

Oförmodadt flötte jag jußt nu tillhoppa med mjölkbudet¹⁸⁵ från Botby hos Willebrand. Jag begagnar mig af detta tillfälle för att fåga Dig, att jag omöjligen hinner komma ut i dag, emedan tvenne correctur-ark¹⁸⁶ ännu måfte af mig genomgåås och manuscript för morgonen beredas i denna afton. Willebrand, Bergmästaren¹⁸⁷ komma ut i morgon till middagen, om vädret är gynnande. Bergmästaren tyckes äfven vilja hafva några Lagider¹⁸⁸ med fig, men jag håller på att contraminera denna plan. Jag hinner ej vidare.

Din
Alexander

13 **Helsinki, 28–29 June 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström**

SLSA 1185.7

The envelope has been sealed with red sealing wax with the initials MAC (similarly to Nos. 15 and 23). The letter is addressed to:

Mademoiselle
Natalia Tengström
Botby.

Fredagen den 28 Juni [1850]

Älfkade Natalia!

Det är hos mig lika mycket grundsats och beslut, som mitt hjertas djupaste behof att i allt vara öppen och uppriktig emot min brud, att för henne icke dölja det minsta, som djupt eller lätt hvilar på mitt samvete. Ledd af fådana motiver vill jag oförställdt bekänna, att vårt första afsked mycket, oändligen bedröfwat mig. Det är möjligt att jag i många stycken felat emot Dig, men att jag wid vår skilsmesfa skulle gifwit Dig en grundad anledning till ledsnad och missnöje, detta kan jag ännu i denna stund icke fatta. Det var ju oss emellan öfwerenskommet att jag ej skulle följa Dig på landet, och i denna föresats stärktes jag ännu mera, då jag märkte¹⁸⁹ den vara stridande emot Dina föräldrars önskan. För att emellertid inför dem rättfärdiga mitt förändrade beslut, yttrade jag att min närvaro på landet wore öfverflödig och att jag der i affärsväg ej hade något att uträtta, sedan Melan¹⁹⁰ gifwit ordres om rummens reparation. Jag vill ej tro att Du i detta yttrande funnit något förolämpande, men annat skäl till ledsnad ifrån Din fida kan jag ej finna. Kanske hafwa motgångar och våra öden

189 *märkte* || *erfor*
190 Gustaf August Vilhelm Melan (1816–1880), a naval officer, in 1850 still a lieutenant, but ultimately promoted to the rank of rear-admiral in the Imperial Russian Navy. Serving mainly in various positions outside Finland, he was the owner of the Botby manor, where the family of J.J. Tengström was staying for the summer. *Suomalaiset kenraalit ja amiraalit*, <https://kansallisbiografia.fi/kenraalit/henkilö/279>. (JJ – TS)

- 191 *missförstådd [...] af* || *miss-*
förstådd af
 192 *weka* || *ömma*

härdat mitt finne, så att jag icke alltid med tillräcklig finkänslighet kan umgås med Ditt ömma, weka hjerta; men det wisfa är, att jag afsigtligen aldrig velat såra Dig, och det gör mitt hjerta oändligen ondt, när jag stundom fer mig wara missförstådd¹⁹¹ till och med af min egen, unga fästmö. I medvetande af den warma kärlek, hvarmed jag omfattar Dig, känner jag mig ganska olycklig, hvarje gång Du låter förebråelfens tagg drabba mitt hjerta. Jag ber Dig, goda Natalia, war icke häftig och uppbrusande, utan mild och öm emot mig. Qvinnan har i sin makt att oändligen lätt kunna mana fram stormen i mannens hjerta; men denna makt är farlig. Jag för min del älfkar Dig för mycket, för att någonsin kunna upphöra att innerligt hålla af min egen Natalia, men jag har tillika efter mitt lifs djupa forger ett obeskripligt behof att lefwa i frid med mitt hjerta. Hwarje gång jag rubbas i denna frid, känner jag en kyla, lik dödens, ila genom min blod, och jag önskar i fådana ögonblick ingenting så mycket, som att mitt sargade hjerta en gång måtte få sitt fista slag. Rubba derföre, goda Natalia, alldrig friden i mitt hjerta, och bed Gud att han måtte förlåna Dig kraft dertill, likfom jag ber honom om förmåga att med tillräcklig ömhet kunna vårda mig om Ditt weka¹⁹², känslofulla hjerta. Ännu en gång, goda Natalia, war mild och fkonfam emot mig. Jag som ända ifrån min spädafta barndom ej haft något hjerta att luta mig till, jag behöfwer mera än de flesta menniskor wid min fida ett wäfen, som städse bemöter mig med kärlek och godhet, som bemöter mig så, att jag derunder glömmar all den hårdhet jag tillförene rönt i lifwets skilda skiften. Och skulle jag understundom synas Dig för sträf och kärf – ett fel som jag gerna widgår – få betänk att detta är en nödwändig följd af mitt lifs öden och erfarenheter. Granen behöfwer i norden ett tjockt skal för att berga

fig mot fröst och kyla; och likaså [har] äfwen hos mig det yttre fkalet tilltagit i mon af mina ödens mindre ljufwa beskaftenhet. I mitt wäfande är jag wek som det vekaste barn, och jag försäkrar Dig, att Du oändligen lätt kan besegra¹⁹³ och beweka mig med wekhet, men aldrig med hårdhet.

Förlåt mig för desfa alltför allwarsamma betraktelser, dem jag nu vill lemna, för att nämna ett par [rader] om mitt alldagliga lif. Om Tisdagen spisade jag middag¹⁹⁴ på societeten och satt sedan hemma hela dagen, full af oro och bekymmer. Om Onsdagen hade Hartwall¹⁹⁵ bjudit mig på en middag, arrangerad för Dammerts¹⁹⁶ på brunnshuset, men jag afsade mig äran och satt äfwen denna dag på min kammare. I går måste jag ändteligen fåsom deltagare bivifta en middag, som Bergmästaren hade arrangerat för Dammertska och Sirenfka¹⁹⁷ familjerna på Thölö. Middagen var ganska treflig och räckte ända till kl[ockan] 10 på aftonen. Det bästa härwid war, att jag ändteligen fick tillfälle att förklara mig för Fru Sirén och blifva försonad med henne. I dag har jag gjort min afskedsvisit hos Bergmästarens gäster, hvilka middagstiden afreste landvägen till Åbo.

Såsom Du fer af denna lilla chronik, har mitt lif varit ganska enformigt sedan Din bortresa. Jag har sjelf icke gjort besök, men deremot ofta fått emottaga visiter af Sjögrén och Golovnin¹⁹⁸ – tvenne mindre trefliga gäster. Just nu hör jag ringas och måste därför fluta desfa rader.

Lördagen den 29 Juni. I går futo hos mig Arpe¹⁹⁹, Kellgrén, Tikkanen och Bergmästaren ända in på natten²⁰⁰, så att jag ej hann fluta detta bref, som jag i dag på morgonen ärnade afsända. Af Kellgrén hörde jag, att Du haft ledsamt ute på landet – jag har kanske icke haft det mindre ledsamt i staden. För öfrigt nämnde

193 *besegra och beweka* || *besegra middag på societeten* || middag

195 *Hartwall* || Damm[ert]

Possibly Viktor Hartwall (1800–1857), mine inspector, owner of a mineral water factory in Helsinki, earlier Adjunct in Chemistry in the Imperial Alexander University. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=13008>. (TS)

196 Possibly the family of Adolf Vilhelm Dammert; see note 138 above.

197 Meaning the pastor Karl Vilhelm Sirén and his wife Maria from St Petersburg. See note 36 above.

198 Aleksandr Vasil'evič Golovnin (1821–1886), from 1843 a secretary of the special office of the Minister of the Interior, Lev Alekseevič Perovskij. Golovnin was in Finland in 1843–1844, sent by the Minister to collect material on the history and present-day situation of Finnish towns. From 1848 he was working in the Russian Naval Headquarters under Aleksandr Sergeevič Menšikov (1787–1869). From 1861 until 1866 Minister of Public Education and Active Privy Councillor. Никулин 2007; Wikipedia: https://ru.wikipedia.org/wiki/Головнин,_Александр_Васильевич. (TS)

199 Adolf Edvard Arppe (1818–1894), Professor of Chemistry at the Imperial Alexander University in 1847–1870,

later also rector of the university, Senator and Head of the Expedition of Trade and Industry in 1890–1894, Chancery Councillor in 1859, raised to the nobility in 1863, Active State Councillor in 1869, member of the Diets of 1863–1864, 1872, 1877–1878, and 1891. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=15064>; Savolainen – Pyykkö 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3121>; Pakkanen 1989: 67. (TS)

200 As can be seen, Castrén was also in constant interaction in Helsinki with colleagues and friends who, like himself, belonged to the sphere of the Tengström family: Herman Kellgren and Paavo Tikkanen married Natalia's two sisters Sofi and Helene (Kellgren in 1849 and Tikkanen in 1851), while "Bergmestaren" was J.J. Tengström's cousin. See notes 38, 41, and 48 above. Eirinen 2019. (JJ)

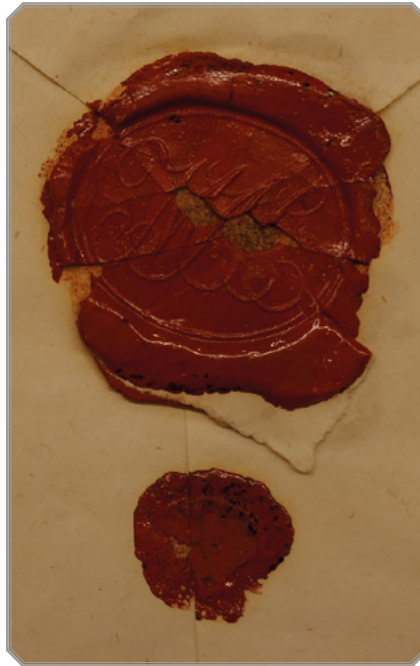
201 Carl Axel Gottlund (1796–1875), lecturer in Finnish at the Imperial Alexander University, was, as Castrén writes, his only rival for the professorship in Finnish to which Castrén was later appointed. Gottlund was not considered competent for the position. Korhonen 1986: 63–64. (JJ)

K[ellgrén] att han i Måndag ärnar resa till Kuopio på tio dagar, hvarunder Sofi kommer att viftas på Botby. Jag hoppas, att lifwet då blir trefligare för Dig. I flutet på nästa wecka ärnar äfven jag inträffa på landet, fannolikt i fällskap med Bergmestaren. I morgon torde Ni få besök af Tikkanen, kanfke äfven af Sofi, få framt deras resa ej uppskjutes till Måndagen.

Helfa Dina föräldrar rätt hjertligt ifrån

Din egen
Alexander

P.S. Gottlund är min enda medsökande till den Finska professionen. Han har icke begärt någon termin för sitt specimen. Confistorium har ännu icke yttrat sig i frågan.²⁰¹ – Jag flutar desfa rader, för att möjligen ännu i dag få mitt bref afsändt.

The seal on the back of the envelope. Photograph by Timo Salminen.

14 Botby, 30 June 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Sent without an envelope, with the address written on the last page:

Till

Philosophie Doktorn, Herr M. A. Castrén

Helsingfors

Remnants of red sealing wax.

Botby den 30 Juni 1850.

Min egen älfkade Castrén.

Om du visste huru tomt, tungt, och ängsligt jag haft sen vår fskiljs]messa, huru jag väntat och längtat efter helst en enda liten vänlig rad och huru jag nu ändå icke alls är bättre till mods utan om möjligt ännu mera nedstämd och modftulen få fskulle du i fanning beklaga mig. Du kan icke fatta huru tungt det kändes att fskiljas från dig få, utan all förklaring öfver mitt befynnerliga uppförande, och ändå kunde jag ej annat. Huru jag tänkte, hur jag kände det, kan jag ej göra mig reda för, men fäkert är att jag hade ledfamnt, grufligt ledfamnt. Hade vi ändå dröjt helst fem minuter längre i ftan, få hade jag undgått att få här länge plåga både dig och mig, och framför allt hade jag kanfke varit fnällare och bättre i dina ögon än nu, ty då hade jag fäkert hunnit ångra mig, fagt dig allt, och ännu en gång bedt dig vara fnäll och icke alltför nogräknad med mig oförftåndiga och barnsliga "lilla

Nattu". Men nu var det omöjligt du fåg ju få kall och, fom du emellanåt brukar, litet högfärdig ut. Först då vi redan voro ute på fjön, fåledes för fent, infåg jag det dumma och obefkedliga i mitt beteende; jag hade ju nu återigen låtit min otålighet och hetta taga öfverhand och det nästan utan all anledning, hade kanfke till och m[ed] fårat och bedröfvat den, fom jag än[då] af alla menniskor mest älfkar och värderar. Du vet inte du huru nedflående en fådan känsla är!

Det var ju bra dumt af mig att tro dig med affigt villja göra mig ledfen i få många personers närvaro och ändå uppfteg ovillkorligen en fådan känsla hos mig, omöjlig att befegra, jag rädde ej därför.

Urfäkta mig, hvarken kan, eller vill jag endast bedja dig, hjertligt, innerligt bedja dig förlåta och urfkulda mig. Du får inte tro mig vara få obefkedlig fom det kanfke fåg ut, du får inte tro att jag varit obefkedlig af öfvertygelse utan att det fkedt endast af en ögonblicklig öfverilning, och framför allt måste du lofva att ännu hålla af mig (få befynnerligt det än kan låta) lika mycket fom hittills.

Söta, fnälla, goda, älfkade Castrén var fnäll och god emot din egen Natalia fåfom du hittills varit det, glöm, om du kan, att jag nu varit rysligt, rysligt obefkedlig och tänk, fom hittills med kärlek o[ch] välvilja på

din Natalia.

Tikkanen²⁰² refer på ögonblicket, jag raffsat ihop detta emedan det få kommer bäst fram. Gerna hade jag nu med detfamma skrifvit längre och vidlyftigare men häften är förefpänd och mina ögon äro af Brunnsdrickningen rätt skrala²⁰³, få det nu ej går an. Men du, fnälla min egen Castrén skrifver inte du snart ett litet fnällt och vänligt bref, att du inte mera är ledsen utan gerna förlåter mig allt, allt.

Om du visste hur jag förjt grubblat och funderat, jag har haft få ledfamnt, få rysligt, rysligt ledfamnt.

202 Paavo Tikkanen; see note 41 above.

203 Drinking mineral waters and bathing in them was considered healing for almost any illness. Waters with different mineral contents were used against different diseases. The amounts of water drunk were often several litres per day. Typically, such treatment was carried out as a form of social activity in spas, like the one founded by Castrén's good friend Frans Johan Rabbe (1801–1879) in Brunns-parken (Kaivopuisto, literally: 'park with a (mineral) well'), Helsinki, but Natalia took mineral waters privately at the Botby manor. She describes her treatment in more detail in her letter of 2 July (No. 16 in the present collection) and mentions that she was drinking bottled mineral water brought to her from Helsinki on the orders of Knut Felix von Willebrand, another friend of Castrén's. About him, see note 42 above. Ekström 1848; Heikkinen, A., 1991: 76–97. (JJ – TS)

204 jag [...] ett || jag ett

15 [Helsinki, 1 July 1850],
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

A reply to a letter written by Natalia Tengström on 30 June and received from Paavo Tikkanen's hand during the previous night. Thus, this letter can be dated to 1 July. The envelope has been sealed with red sealing wax and the initials MAC (similarly to Nos. 13 and 23). It is addressed to *Natalia*.

Goda, fnälla Natalia!

Du måste förlåta mig, att jag nu ej hinner med mera, än ett par flarfviga rader. I natt kl[ockan] emellan 11 och 12 erhöll [jag] Ditt wackra och hjertliga bref, som jag sjelf afhemtade ifrån Tikkanen. Jag wille genast fkynda mig hem, men Snellman war med och twang mig att följa sig till Cygnæus, der wi fedan futo till kl. 2. Jußt nu wid mitt uppwaknande fann jag²⁰⁴ på mitt bord ett bref ifrån Kellgrén, med underrättelse att han om en timme är färdig att resa. Hwad skall jag nu på denna korta tid hinna fåga Dig annat, än att jag älfkar Dig med hela min fjäls värme, att jag håller af Dig likfom förr och, om möjligt, ännu mera. Jag har haft mycket ledsamt här, det har varit så tungt och tomt och ödsligt inom mig, jag har liksom Du gått och grubblat och ej kommit till någon ro med mitt hjerta. Nu känner jag mig åter lätt och lugn till finnes, Ditt bref har försonat mig med mitt eget hjerta. Jag ser att Din kärlek till mig, oaktadt det lilla missförståndet, är lika warm och innerlig som den varit; hwad behöfwer jag wäl mera för min fällhet? Hwad

det är illa, att wi ej fått råkas och förklara oss för hwarandra och försona hwad wi brutit emot vår kärlek. Jag hade fannerligen icke behöft mera än en enda blick af²⁰⁵ Dig, för att glömma allt och åter med hela mitt hjerta få hängifwa mig åt min kärlek. Det är för mig ett oemotståndligt behof, en natur-nödwändighet att älfka Dig. Min kärlek är icke af det smäktande, pjunkande slaget; men jag tror att jag älfkar Dig så mycket, som en man någonfin kan älfka en flicka. Till och med efter Din afresa, då jag gick grubblande och med fargadt hjerta, kände jag mig så stark i min kärlek, att jag icke ett enda ögonblick hade tvekat att gå i döden för Dig, ”och ändå”, tänkte jag i mina dystra stunder, ”och ändå misstror Natalia min kärlek och är färdig att tvifla på mig för ett enda, förfluet ord.” Gudskelof att Du ej mera är ledsen på mig, att jag åter kan kalla Dig min goda, snälla Natalia. Detta gör mig så oändligen lycklig, att jag ej finner ord att uttala min fällhet. Måtte äfwen Du känna Dig lika lycklig och fäll, måtte Du förmå att betwinga oron i Ditt ömma hjerta. Det gör mig så ondt, att Du gått grubblande och forgsen för min skull. Lugna Dig nu och tänk med kärlek på

Din innerligt tillgifne
Alexander.

P.S. Snellman berättade för mig i går afton, ”att hans jungfrur af Tengströms jungfrur fått höra, att Tikkanen och Helene [ ]²⁰⁶ under promotions-högtidligheterna”. Jag fäde mig ej hafva fått del af fädana förtroenden, men Snellman tyckte att jag ej kunde hålla god mine. Det är ledsamt att Snellman ej håller tand för tunga. Han omtalade faken äfven för Cygnæus. – Urfäkta mitt brådskanie flarf.

205 af|| för

206 Some words are missing here, apparently as the result of an unintentional mistake, as the letter was written in haste. Obviously, the discussion mentioned by Castrén concerned the soon-to-be-announced engagement of Paavo Tikkanen and Helene Tengström. The news had spread to Johan Vilhelm Snellman and from him further to Fredrik Cygnaeus (about him, see note 81 above). The issue was, of course, no news to Castrén and Natalia. Eiranen 2019: 82. (TS – JJ)

16 Botby, 2 July 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Sent without an envelope, with the address written on the last page:

Philosophie Doktorn Herr M: A: Castrén
Helsingfors.

Botby d: 2: Julii 1850.

Min egen rara Castrén.

Så fnällt, godt och kärvänligt var ditt fifta bref, att jag, alla stränga förbud till trots, ändå icke kan underlåta att helt litet bemöda mina ögon med des befvarande. Nog var ditt förra bref vackert och bra, det och få, men huu, få strängt och allvarligt; jag blef just helt skrämmd och ängslig till mods. Nu deremot kändes det som om en sten fallit från mitt hjerta, och glad, lycklig och nöjd blef jag, få till och med Pappa anmärkte det och både kysste och omfamnade mig, med tårar i sina fnälla ögon. Han hade förut tyckt litet fynd om sin stackars obefkedliga Nattu och fåg nu helt nyter och nöjd ut, tack, tack för de kära raderna. Det är få roligt att efter få många dagars oro och ängflan åter en gång få ha det godt och varmt om hjertat, och framför allt att återigen få heta din "fnälla goda Natalia." Ja fnäll och god, det ämnar jag härefter alltid vara. Vet du jag har fattat ett stort, ett allvarligt beslut att aldrig vara obefkedlig mera; man kan allt hvad man vill heter det ju och nu, nu vill jag, med Guds hjälp, alltid vara din egen fnälla goda Natalia. Usch, det är få ledamt att vara obefkedlig!

Batby, d. 2. Juli 1850.

Min egen rara Castrén.

Så snällt, govt och kärvanligt var
ditt fjerta bref, att jag, alla stränga förbud
till trots, ändå icke kan underlåta att helt
litet bemöda mina ögon med dess beswa-
rande. Nog var ditt förra bref vackert
och bra, det och ja, men huu, ja strängt
och allvarligt, jag blef just helt skräm-
d och ängslig till ræds. Nu deremot kän-
des det som om en sten fallit från mitt
hjärta, och glad lycklig och nöjd blef jag, ja
till och med Pappa anmärkte det och bå-
de kysste och omfamnade mig, med tår-
nar i sina snälla ögon. Han hade för-
ut tyckt litet synd om sin stackars ober-
skedliga Vatta och såg nu helt nytt
och nöjd ut, tack, tack för de kära rader-
na. Det är ^{först} ja många dagars oro och äng-
slan åter en gång ja ha det govt och varmt
om hjertat, och framför allt att återigen
ja keta din "snälla gode Natalia." Ja snällt
och god, det ämnar jag härfter alltid vara.
Vel du jag har fattat ett stort, ett allvarligt

bestemt att aldrig vara obefkedlig mera; man
kan allt hvad man vill heter det ju och
nu, nu vill jag, med Guds hjälps, alltid
vara din egen snälla goda Natalia. Utel,
det är ju lifsammt att vara obefkedlig!

Min Brunnssdrickning började
jag, som jagot var, ren dagen efter vår
hittkomst, först med två, och nu sednast
i fyra dags tid med fyra glas; det både
luktar och smakar gement, men efter det
nu ändå bestämt hjälper, så må gå. Det
värfte är att man under hela tiden ingen-
ting får göra, hvarken so, läsa, eller skriva;
jag vet g rätt, huru få dagen tillt ändå,
i synnerhet denna tid då mina tankar
haft endast angeligt och bedräfeligt att få-
sta sig vid. Jag börjar det väl nu ändå
smärningom att gå, sen allt blifvit godt
och bra åter, Sofi är här, och jag dessutom
och så snart får dig hit ut. Thorndan eller
Fredan kommer du, sade Sofi, men inte
väntar jag ändå förrän Fredagen, "ty skona
Slevarar fadla bitti och rida sent," skulle
ni dock emat förmödan i Thorndag göra
mig en liten kär surpriss, så gerna min
nervogen, jag vet du hur gläd jag blifver.
Men innan du lemnar staden så må
ste du vara snäll och fråga Lillbrand
om jag verkligen bör öka till sex glas, samt
huru många quart bouteiller i den händel
sen böna upphandlas, huru många veckor

Min Brunnsdrickning började jag, fom fagdt var, ren dagen efter vår hitkomst, först med två, och nu fednaßt i fyra dars tid med fyra glas; det både luktar och smakar gement, men efter det nu ändå bestämt hjälper, få må gå. Det värsta är att man under hela tiden ingenting får göra, hvarken fy, läsa, eller skriva; jag vet ej rätt, huru få dagen till ända, ifynnerhet denna tid då mina tankar haft endast ängsligt och bedröfvligt att fästa sig vid. Nog börjar det väl nu ändå småningom att gå, fen allt blifvit godt och bra åter, Sofi är här, och jag desutom och få snart får dig hit ut. Thorsdan eller Fredan kommer du, fad Sofi, men inte väntar jag ändå förrän Fredagen, ”ty stora Herrar sadla bitti och rida fent;” skulle ni dock emot förmodan i Thorsdag göra mig en liten kär surprise, få gerna meinetwegen, nog vet du huru glad jag blefve. Men innan du lemna staden få måste du vara snäll och fråga Willebrand om jag verkligen bör öka till sex glas, samt huru många quart bouteiller i den händelsen bära upphandlas, huru många veckor jag bör hålla på med min Brunnskur, och huru många quart buteljer jag på slutet bör begagna. Skulle du sedan villja vara snäll och förja för vattnets²⁰⁷ upphandling och hitkaffande få kom ihog att begära en butelj mindre än Willebrand fäger emedan här ute ännu finnes en obegagnad. Det förstås att du låter skriva upp alltfamman på Pappas räkning. – Fråga vidare huru länge man bör hålla upp mellan vatten och kaffedrickningen; Mamma fäger två, jag en timme, hvilkendera har rätt? Jag?

Mamma skyndar på mig, jag har ren futtit för länge, farväl då, vi träffas. Till des glöm ej
din Natalia.

Alla hälsa. –

Kom nu bra snart hit ut!

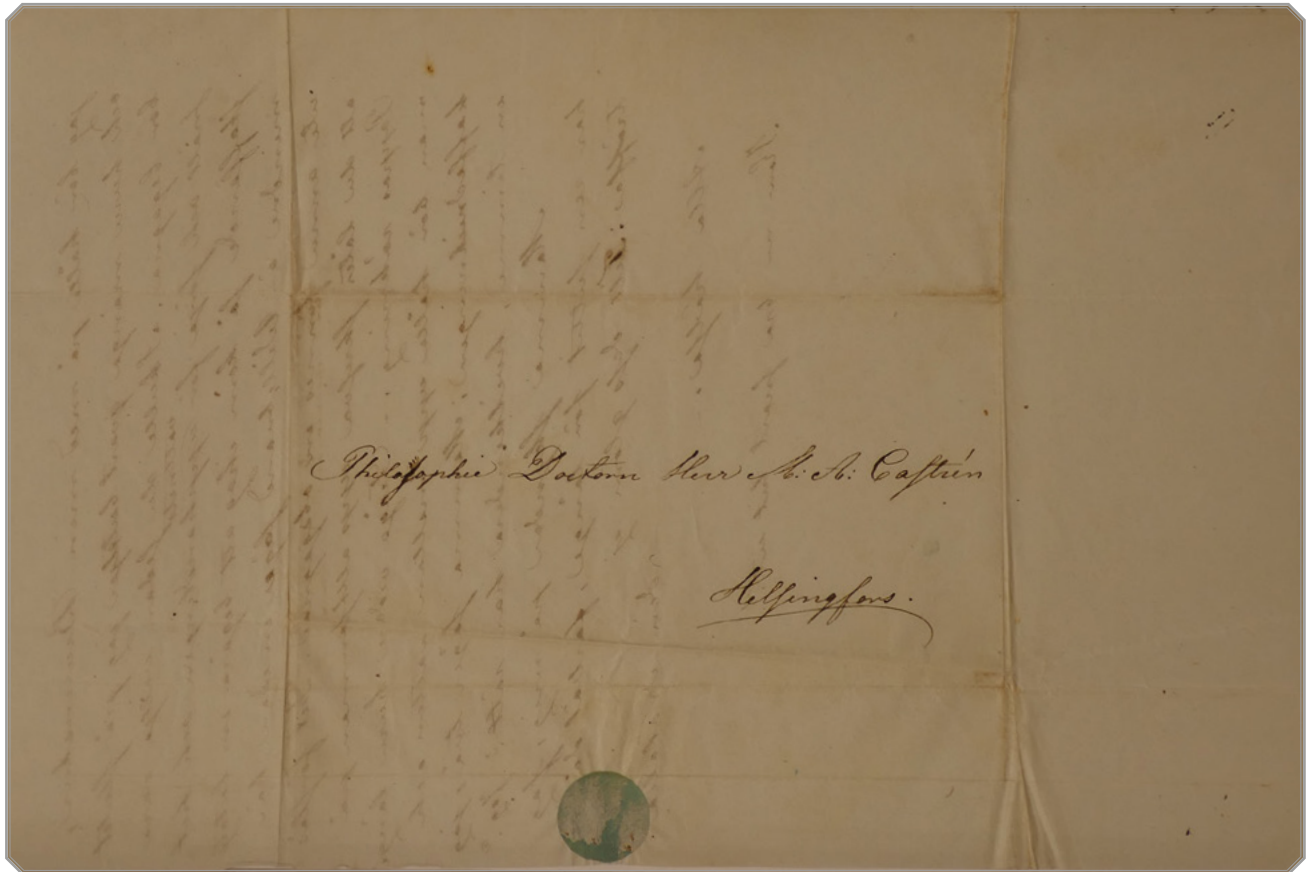
jag bör hålla på med min Brunnstur,
och huru många gvar buteljer jag på flutet
bör begagna. Skulle du sedan vilja vara
frält och följa för ^{vattnets} upphandlingen och hit-
skaffande så kom ihåg att begära en butelj
mindre än Willebrand säger emedan här
ute annu finnes en obegagnad. Det förefås
att du låter skriva upps altfamman på
Pappas räkning. - Fråga vidare huru länge
man bör hålla upp mellan vatten och
kaffedrickningen; Mamma säger två, jag
en timme, hvilkendera har rätt? Jag?

Mamma skryddar på mig, jag
har ren puttit för länge, farväl då, vi
träffas; Till des glöm ej
din Natalia.

Alla hälsa. -

Kom nu bra snart hit ut!

JULY 1850

208 *känsla [...] för* || känsla för

17 **Helsinki, 2 July 1850,**
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

Addressed to

Mademoiselle Natalia Tengström
Botby

Goda, älskade Natalia!

Den utomordentliga brådskan wid Sofis afresa hindrade mig att ordentligen besvara Ditt lilla, fnälla bref, som ländt mig till få mycken tröst och hugswalelfe. Jag har åter börjat känna mig lugn och förnöjd till finnes, sedan jag erfarit att Du ej mera tänker på mig med ledsnad och harm, utan omfattar mig med kärlek och godhet. I sjelfwa werket har jag alldrig, icke ens efter Din afresa, tvekat ett ögonblick på Din kärlek, men det har ändå icke welat lyckas mig att bringa till ro mitt af naturen oroligt ftormande finne. Jag hör, fåsom Du wäl längesedan insett, icke till desfa jemna, glatta naturer, hvilka alldrig låta hänföra sig af sin känsla, utan ftädse wandra sin bana efter klokhetens prosaifka lagar. Jag är kanfke för mycket slaf af min känsla, den werkar hos mig med ljungeldens kraft och jag undrar att den icke bragt mig i förderfwet. Jag klagar ej att Gud skapat mig sådan, utan twertom tror jag och är öfwertygad derom, att jag har denna känsla²⁰⁸ att tacka för allt det lilla, jag i werlden kommer att uträtta. Men detta hindrar icke, att ju ej min mäktigt brusande känsla ofta gör mig mycket, mycket olycklig. Huru jag än

209 *den [...] grunden* || *grunden*
 210 *bragt* || 1. fort || 2. <till>

må föka att wyssja den till ro, få will det ej lyckas. Jag medger att jag fällan warit få orolig till finnes som efter vår fednafta skilsmesfa. Utan att hysa i mitt finne den ringaste bitterhet emot Dig har jag dock inom mig haft många strider att bekämpa. I synnerhet har den känslan grufligen plågat mig, att Du kanske trott min kärlek icke vara nog warm och derföre yttrat missnöje med mig. Jag är ju få mycket äldre än Natalia, och dessutom hafwa hårda öden och våra pröfningar medtagit en god del af min kraft och energie – hwad är fåledes naturligare än att Natalia icke finner mig fullt sådan, som hon hade önskat och hoppats? Se der den²⁰⁹ förnämsta grunden till den oro, som i få hög grad plågat och beswärat mig. Men sedan jag nu sett, att Du åter är tillfreds med mig, har äfven lugnet inom mig återwändt. Jag tröstar mig åter med den glada tanken, att min känsla för Dig warit ren, ädel, oegennyttig, att det warit en fann, warm, innerlig kärlek, som fört mig till Dig. Jag har också icke på mitt samwete att genom galanterier och småkonfiter hafva tubbat mig till Din kärlek, utan påtagligen har en huld försyn bragt²¹⁰ oss den ena till den andra. Jag har älskat hos Dig det glada finnet, det warma hjertat, den höga känslan för fanning, för wetande, för fosterland, för allt ädelt och godt, och Du har, enligt hwad både Snellman, Runeberg och mitt eget samwete säga mig, Du har älskat hos mig den ande, som wisat sig vara redo att efter sitt mått verka för allt det fanna och ädla. Ledda af sådana känslor, huru skulle wi icke städse älska och högakta hvarandra och bereda den ena den andras lycka och fällhet. Ja, lyckliga skola wi blifwa, jag will wåga mitt lif derpå, att wi skola blifwa öfvermåttan lyckliga. Natalia måste endast hafva litet tålmod och fördragsamhet med mina större eller

- 211 *kärleksfullt förja* || förja
 212 Fredrik Cygnaeus; see note
 81 above.
 213 *af [...] befordras* || affärdas

fmärre brifter, och allt fkall gå oss wäl i handen. Du lofvar ju, att icke mera blifva ledsen på mig, om jag också i ett och annat fkulle förgå mig emot Dig. Du wet ju och målte wara förwisad derom, att jag i djupet af min själ hyser till Dig den varmaste kärlek och aktning; hvarföre fkulle Du då icke för-låta mig, hwad ögonblicket någon gång kan bryta. För min del lofwar jag, att jag städse fkall bemöda mig om att kärleksfullt²¹¹ förja för Ditt unga lifs fällhet och glädje; och fkulle mitt handlingsfätt i yttre måtto någon gång fynas svärja emot detta löfte, få beder jag att Du af blotta ytan ej dömmar till mitt hjertas inre känslor. Just i det ögonblick, då jag tycktes få kall och bål framför Dina ögon, led jag i mitt hjerta osägliga qwal. Men naturen har i mannens bröst nedlagt den känslan, att han ej will förråda sin fvaghet, och derföre håller det wanligen att han bemannar sig med fkenet af lugn och köld, då hjertat som värft blöder.

Jag fkulle få innerligt önska, att desfa rader måtte tröfta och lugna Dig, fåsom de Dina lugnat mig. Jag har fkrifvit hwad ögonblicket ingifvit mig; men om det för Dig är gladt eller forgligt, kan jag icke bedöma. Det enda jag wet, är att kärlekens och fridens anda herrskar i mitt hjerta, och jag hoppas att en fläkt af denna anda äfven målte uppenbara sig i desfa rader och tjena till att åtminstone i någon mån anslå strängarna i Ditt hjerta. Mera hinner jag nu ej tillägga, emedan wi i afton hafva en tillfällning för Cygnæus²¹², som i morgon refer till Sverige. Dessförinnan lemnar jag brefvet åt jungfrun för att i morgon bittida af²¹³ henne befordras till mjölkbudet. I fredag eller lördag ärnar jag komma ut, få fram ej något hinder inträffa. Farväl!

Din egen

Alexander.

Tisdagen d. 2 Juli [1850].

Helfa Dina föräldrar, Sofi och Helene.

P.S. Säg åt Mamma att punsch-buteljerna finnas i mitt förwar och otullade²¹⁴ ikola med mig anlända till Botby. – Sjögrén och Tikkanen ikola hafva varit betänkta på att i Söndag komma ut; Willebra[n]d²¹⁵ ärnar fig i veckan till en patient der i nejden och besöker då förmodligen äfven Botby.

²¹⁴ The customs border of the town of Helsinki towards the north-east was at the southern end of the Long Bridge (*Långa bron*, *Pitkäsilta*), but the so-called “little customs” was not collected at the land borders of Finnish towns any more after 1809. All goods travelling to and from Helsinki by sea had, however, to be declared, and Castrén most probably means that he can bring the bottles without customs by boat too. The Botby manor could be reached from Helsinki both by a rather long land route and by a more direct one across the sea. Kovero 1950b: 257; 1950a: 426–427. (TS – JJ)

²¹⁵ Knut Felix von Willebrand; see note 42 above.

216 *du nu likfom* || du likfom
 217 As can be seen from Natalia's letter, it was Erik Alexander Ingman (see note 46 above) and not Knut Felix von Willebrand who was the family doctor of the Tengströms, which is why Castrén was asked to act as a mediator towards the latter in connection with Helene Tengström's hearing problem. (JJ)

18

S. I., [possibly 3 July 1850],
 Natalia Tengström to M. A. Castrén

SLSA 1185.1

Most probably, this letter dates from 3 July 1850. Sent without an envelope, closed with a green sticker, with the address written on the last page:

Philosophie Doktorn Herr M: A: Castrén.
Helsingfors.
Sederholmfska stenhuset.

Min egen fnälla Castrén.

Bref två dar å rad, det blir då näftan för mycket, tänker du väl; men lugna dig min vän, denna gång är det icke för egen utan för Pappas räkning jag fkrifver, och långt blir det inte heller, det lofvar jag. Pappa hade nemligen ren i staden talt vid Ingman om Helenas öron och af honom erhållit det vanliga fvaret att dertill *intet* vore att göra; ingalunda nöjd härmed litar Pappa nu till Willebrands ord att *något* dock kunde och borde förfökas, och anhåller derföre hos dig att du²¹⁶ nu likfom förut ville åtaga dig att bli vår "goda förefråkare." Du vet ju fjelf bäst huru fvårt det är för Pappa att directe vända sig till Willebrand, då Ingman ändå är vår egentliga Läkare, ehuru Pappa oändeligt gerna fåge, att han toge litet vård om Helenes öron ochfå, han fom alltid varit få fnäll mot min hals.²¹⁷ Goda, fnälla Castrén fråga honom nu hvad han anfer lämpligaft att begagna och bed honom riktigt vackert att för Helenes öron hitta upp en dylik underkur fom

mitt Aachnervatten, den må gerna vara fast ännu mera motbjudande och svår endast den hjälper; och hjälper den inte, få har man nu ändå förfökt och kan då ha bättre famvete. Grufligt roligt vore ju om hon ännu kunde återfå sin hörfel, hon som ren i många, många år varit så döf; jag törs icke ens hoppas något ditåt. Se, då vore nu först Willebrand riktigt rysligt föt och fnäll, fast han nog är det hela hopen förut, men Helenes öron äro ändå förmer än min hals; tänk om de ännu kunde bli bra. Snälla lilla Helene, hon skulle få väl behöfva den glädjen.

Från min lilla klocka skall jag hjälpa, den är ju rätt obefkedlig och lemnar sig efter hela hopen hv[ar]enda²¹⁸ dag, ju som inte tiden änd[å] skulle gå för långsamt för mig. Så länge den låg i fodralet blef den efter en qvart om dagen, men sen jag nu²¹⁹ till straff hängt upp den på väggen så nöjer den sig med att förlänga dagen fem minuter för mig; det är ändå för mycket, eller huru?

Mamma, Pappa Sofi och Helene hjälpa al-lefamman. – När kommer du hitut till

din Natalia

218 The edge of the page is worn.
219 nu [...] hängt || nu hängt

- 220 Herman Kellgren's father, Johan August Kellgren; see note 126 above. His death must have been totally unexpected, since Sofi Kellgren had written from Kuopio that he had been "in such good health" earlier the same year, as Natalia had reported in her letter to Castrén of 13 March (No. 11 in the present collection). (JJ)
- 221 Stenberg; see note 137 above.

19 S. I., [20 August 1850],
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

The letter can be dated on the basis of Castrén's letter to Natalia on 21 August. Sent without an envelope, closed with a green sticker, with the address written on the last page:

Till
Herr Doktorn M: A: Castrén.

Min egen fnälla Castrén. – Vi ha haft bref af Sofi, ett forgeligt bref, med underrättelse om "Gubben" Kellgréns död.²²⁰ De äro naturligtvis ytterst nedslagna och bekymrade, Kellgrén ifynnerhet, och refa redan i öfvermorgon till Kuopio. Hit hinna de ej för att taga affked, men vi, Mamma, Helene, jag refa i defs ställe nu, ren i afton, till staden för att hjälpa Sofi, som nu har hufvudet fullt med bekymmer om forgrägrter åt både sig och Kellgrén, m: m, m m.

Kanfke kommer du hit öfver med Stenberg²²¹, annars, farväl för flere dar; före Fredan komma vi väl ej tillbaka. Måtte ni nu ej få alltför ledfamnt, vi få väl det i mer än ett affeende. Nu hinner jag ej mera, jag måfte ju laga mig och mina effekter i ordning. Adieu.

Din egen Natalia.
En bok från Willebrand medföljer.

Så ledfamnt att måfte refa utan att förut få träffa dig; det var ju annars ochfå ledfamnt att ej få fe dig på få många dagar, huru mycket mera nu. Jag hade god lust att stadna qvar, men numera går det

ej an. Af ofvanstående ser du likvisst min goda villja; Stenbergs var ty värr icke få, han "flapp för blåsten ej öfver viken".²²² I Fredag komma vi väl tillbaka, till des farväl, ifall ej och så du ett, tu, tre befluter dig för en liten stadsexpedition, annars skrifver du kanske, för att få en hel mängd kommissioner uträttade. Vi få gärna till tjänst. Adieu min egen rara Castren. Ha nu bra ledsamt efter Natalia.

222 Natalia means the bay between Botby and Rastböle. Lipponen 2010: 111. (TS)

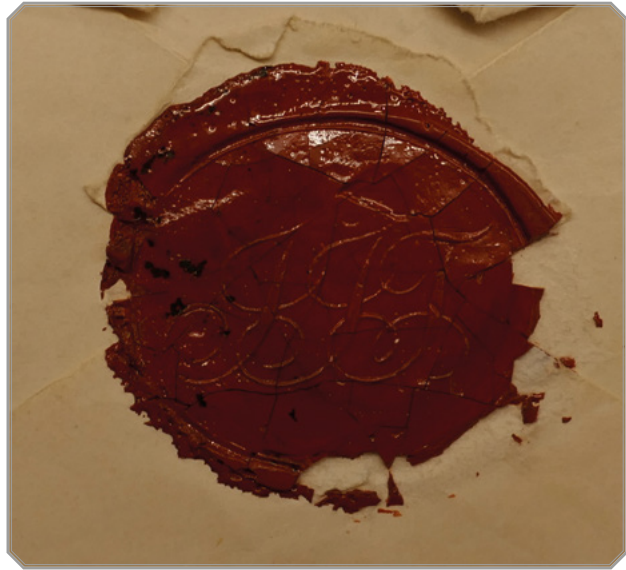
223 Today's Rastila/Rastböle, north-east of the city centre of Helsinki. Lipponen 2010. (TS)

20 **Rasböle²²³, 21 August 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström**

SLSA 1185.7

Sealed with red sealing wax with the initials JJT [probably J. J. Tengström], addressed to:

Mademoiselle
Natalia Tengström
Helsingfors.

The seal on the back of the envelope. Photograph by Timo Salminen.

Min egen fnälla Natalia!

Tänk Dig min öfverraskning, då jag i går afton kom till Botby och stulade genom flera rum, utan att träffa någon lefvande warelse. Sjelfwa köket war tomt, men i köskammaren träffade jag ändteligen Lotta, som underrättade mig om hvad som timat hade. Bestört öfver den forgliga nyheten begaf jag mig ut på en promenade, hvarunder jag träffade "Pappa" och af honom erhöill närmare besked om orsaken till Eder plötsliga²²⁴ afresa. Sedermera erhöill jag äfven Din lilla biljet och förargade mig ej litet öfver Stenberg, som "för blåstens skull ej slapp öfver den wik", hvaröfwer jag rodde en $\frac{1}{4}$ timme fednare. Jag kan och bör naturligtvis ej beklaga mig öfver Din afresa, ehuru det känts nog tomt att lefva i dag. Vi hafva ju ockfå nu ett få melancholiskt wäder, att man wore frestad sofva bort hela dagen. Det regnar, stormar och är få mörkt, att jag knappt fer skrifwa, fastän klockan är 11 f[ör]m[iddagen] Farbror och jag hafwa träffat²²⁵ öfwerenskommelse om en wassbuks-expedition till Kallwiken²²⁶ i afton; – får se, om den kan utföras. Med mina suffixer går det mera dåligt.²²⁷

Med anledning af Ditt godhetsfulla löfte att uträtta mina commissioner bad jag Farbror i går requirera för min räkning den årgång af Mehiläinen, der Lönnrot skrifwit om de Finska suffixerna²²⁸. Tikkanen åtager sig wäl att bestyra om denna bok, men om Er refa af en eller annan anledning skulle komma att fördröjas utöfver Fredagen, få måfte jag bedja Dig wara god och hitsända nämnda arbete med mjölkbudet. Mitt ur medtager Du wäl sjelf, om det

224 *plötsliga afresa* || *afresa*

225 *träffat* || <kom>

226 The present-day Kallahti/Kallvik, on the opposite side of Nordsjö/Vuosaari, east of Rastböle, at N66°49'49" E39°6'27" (N60°11'53" E25°7'44"). (TS)

227 A reference to Castrén's dissertation for the professorship in Finnish, which dealt with personal suffixes (affixes) in the "Altaic" languages. Castrén 1850. (JJ)

228 Lönnrot wrote about suffixes in several articles in *Mehiläinen*, but none of them dealt with suffixes alone. Lönnrot 1836a; 1836b; 1837; 1839.

- 229 Fredrik Tengström; see note 48 above.
 230 *Sedan* || Slutligen
 231 The Kivinokka Cape Castle means here was situated at the Botby manor. KA MMH Geometrisk Charta öfwer Botbys Ägor belägne i Sibbo Sokn i Borgå Härad och Nylands Lähn, Afmät Åhr 1751 af N. Österman, <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=13742035>. I express my gratitude to Ph.D. Mikael A. Manninen for bringing this map to my attention. (TS)

är färdigt. I Boçkfröms magazin skulle Du låta efterfråga, om det möbeltyg, som jag och Bergmeästaren²²⁹ i comp[agnie] requirerade, ännu ej ankommit, och huruvida jag kan hysa någon förhoppning om dess erhållande. Sedan²³⁰ måste jag ännu besvara Dig med uppköpet af en bok skrifpapper hos Frenkel. Pappret bör vara af den fort, som följes till 2 Rub[el] Silfver riset. Litet postpapper skulle jag också behöfwa. Jungfrun har redan länge erinrat mig om franskt win, en half kanna eller deromkring. Några marker kött och bröd skulle hon väl också gerna hålla till godo. Härmed äro mina commissioner, hoppas jag, för denna gång till ända, få framt jungfruns fintlighet ännu ej kan upptäcka något behöfligt.

Kl[ockan] 2 e[fter]m[iddagen] Omkring kl. 12 började himlen klarna och i stället för att ro öfwer till Botby, styrde jag nu mina fjät inåt skogen. Jag gick utan att det minsta bekymra mig om vägen, förwillade mig och kom slutligen fram till ett hemman invid Nordsjö. Så nära Chydenius kunde jag ej låta bli att sticka mig in hos honom. Man satt till bords, men jag lät ej gerna mig, satt en quart timme och converserade med Gamla herren, som hellre drack öl med mig, än åt filbunke med de öfriga. Nu är min egen middag färdig och jag måste sluta, för att soppan ej skall kallna.

Nu är kl. nära 7 och Farbror synes icke till. Han flipper väl med sin stora båt ej öfwer wiken i den starka stormen. Får se, om det skall lyckas mig att ro till Kivinokka.²³¹ Försöka duger. Jag slutar desä rader med den önskan, att snart få återse Dig. Jag borde väl då wisa mig litet ond

och förtretad, då Du få²³² behändigt rymde ifrån mig. Nu vågar jag det icke af fruktan, att Du i det fallet kanfke ikulle dröja länge på Din rymmarefärd. Farwål!

Din egen

Castenius

Rasböle d. 21 Augusti.

P.S. Chydenius med fru ärnar sig i morgon bittida till staden. Hellsa alla!

– Jag kom lyckligen, men med möda öfver till Botby, der Farbror meddelade mig ett och annat ur Mammas bref. För löftet om bönor tackar jag henne på det förbindligaste, men en fvarighet torde det blifva att få dem hitut. Kanske kunde det fke genom Chydenius, som ärnar begifva sig till staden med båt.

- 233 *aftonen* || *dagen*
 234 *aftonen* || *dagen*
 235 A word is missing here.
 236 This is an apparent exaggeration, as Castrén had been separated from Natalia on several occasions during the summer, especially in June. However, they seem to have stayed for most of July and August together with Natalia's family at the Botby manor. (JJ)
 237 *wi då ej* || *wi ej*

21 [Helsinki, probably 16 September 1850],
 Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

The letter can be dated on the basis of the one from Natalia Tengström to Castrén, 17 September 1850.

Sent wrapped in a folded sheet of paper. There is "Mademoife" scribbled on the front side. There are remnants of red sealing wax and some kind of sticker made of thick material and of a greenish-blue colour. It is like a coat-of-arms with a crown and the letter C.

Min goda, fnälla Natalia!

Huru bråd tiden också är, kan jag dock ej underlåta att helsa på min Natalia och fåga henne, huru oändligen ledsamt, tomt och ensligt det nu känns i mitt hjerta. Det är ju ockfå fnart fagdt den första aftonen²³³, wi nu warit åtskilda under hela fommaren – den första aftonen²³⁴, då jag efter dagens tunga [ ]²³⁵ ej får wederqwicka mig af Din glada blick.²³⁶ Jag smickrar mig med hoppet, att äfven Du i någon mon känt samma tomhet, samma faknad som jag. Måtte Du blott icke misströsta och med bäfwande hjerta gå framtiden till möte, utan med glädje och tillförsigt tänka på kommande dagar. Wi känna ju ömsesidigt våra hjertans ädla, rena grundsatser, hvarföre fkulle wi²³⁷ då ej kunna hoppas, att frid och wälfignelse fkola följa oss städse i spåren. Jag för min del tror alltid, att försynen belönat mina mödofulla fräfvanden med Din kärlek,

och denna kärlek är i sjelfwa werket den högsta belöning jag för dem fordrar. Men denna belöning måtte jag äga, den är för mig lika nödwändig som sjelfwa luften, hvilken jag andas, den är villkoret för min existens såsom menniska, vetenskapsman och medborgare. Det är för min tanke omöjligt att fatta annat, än att Du alltid skall innerligt älska mig. Denna öfwertygelse gör mig så oändligen fäll, att jag derwid förgäter alla lifwets små forger och bekymmer. O huru glad skulle jag ej vara, om jag kunde vara fullt öfwertygad, att Du är lika nöjd med Ditt öde, som jag med mitt! Du²³⁸ är stundom likfom litet ängslig och grubblande; jag hoppas dock, att ingen misströftan och tveksamhet wunnit infteg i Ditt hjerta, utan att Du litar fullt och fast lika mycket på Din egen, som på min kärlek, och att det lätta moln, som stundom sväfwar öfwer Din panna, endast är en nödvändig följd af den stora förändring i Ditt lif, som nu förestår. Du är mycket förbehållsam i denna fråga, och detta har stundom gjort mig orolig; men jag kan dock alldrig tro, att min Natalia skulle ångra det steg, hon tagit. Twertom är det min öfwertygelse, att Natalia icke ens skulle anse det mödan värdt att lefwa mig förutan, likfom å min sida jag hellre skulle se jorden öppna sig för mig, än jag wille lefwa utan Dig. Säg mig, om jag har orätt.

För att komma till dagens små tilldragelser, bör jag nämna att min resa i går gick efter önskan. Den beställda båten anlände²³⁹ ett par minuter efter min ankomst till landningsplatsen²⁴⁰ vid Klubbens. Kl[ockan] ½8

- 238 Du [...] ängslig || Du fer stundom ängslig
 239 anlände || ankom
 240 landnings-/platsen

- 241 Lovisa cannot be identified.
- 242 Reinhold Frenckell (1823–1880) owner of the Helsinki bookshop and printing house of J.C. Frenckell & Co., later director of the Bank of Finland and Head of the State Treasury. Hanski 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/5999>; Hanski 2001/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/5788>. (TS)
- 243 Carl Axel Gottlund; see note 201 above.
- 244 Possibly Maria Crohns (1826–1911), who was married to Professor Immanuel Ilmoni (1797–1856) in 1851. Railo 2004/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3490>. (TS)
- 245 Miss Perander cannot be identified.
- 246 J.V. Snellman's wife. Snellman had married Johanna Lovisa (Jeanette), b. Wennberg (1828–1857) in 1845. Klinge 1997/2015, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3639>. (TS)
- 247 Carl Constantin Snellman (1837–1858), J.V. Snellman's nephew and foster-son, later a seaman. J.V. Snellman, Kootut teokset, <http://snellman.kootut-teokset.fi/fi/henkilot/snellman-carl-constantin-calle>. (TS)
- 248 *stearin-ljus* [...] *har* || *stearin-ljus* *har*

anlände jag till staden, affärdade genast min jungfru med brevet ifrån Mamma till Lovisa²⁴¹, besökte sjelf Tikkanen och öfwerlemnade åt honom alla öfriga bref. Återstoden af aftonen tillbragte jag hemma och arbetade på min disputation ända till midnatten. I dag har jag lemnat manuscript till tryckeriet och med Frenkel²⁴² ytterligare fattat öfwerenskommelse om förlaget, som han lofwat åtaga sig. En god del af min förmiddag gick förlorad derigenom, att jag fick ett oförmodadt besök af Gottlund²⁴³. Han ärnar föka sig tillåtelse att få utgifva sin disputation på Finska och försvara den på Latin. Willebrand råkade jag som hastigast på gatan; han stod just i beråd att fara ut till Mamsell Crohns²⁴⁴, hwars hellso-tillstånd skall hafva försämrats. Snellman fökte jag i afton, men träffade honom icke hemma. Mamsell Perander²⁴⁵ fäste mig, "att Jeanette²⁴⁶ är bättre, men att lilla Calle²⁴⁷ i dag är mycket, mycket skral". Mysklukten kändes ända ut på gatan. Med Bergmästaren har jag ännu ej communicerat mig. Om stearin-ljus²⁴⁸ och andra beställningar har jag ännu icke skrifvit till Petersburg, man skall göra det med nästa post. Något vidare hinner jag nu ej tillägga, utom hjertliga hellsningar till Föräldrarna och Helen. Jag hoppas att Du ej länge låter mig vänta på några rader ifrån Din hand. Farväl och glöm ej Din

M A Castrén.

Måndags-aftonen.

P.S. Jag hade knappt flutat desfa rader, då Bergmästaren²⁴⁹ kom och tubbade mig ut till Willebrand, som mötte oss i min portgång och förde oss hem till sig. Der församlade sig äfven andra bekanta, men jag vantrifdes och kom hem redan kl[ockan] 10 och har sedan arbetat på min disputation. Nu är kl. 12 och jag önskar Dig god natt.

249 Fredrik Tengström; see note 48 above.

The coat-of-arms-like sticker with which the letter was sealed. Photograph by Timo Salminen.

22 S. I., 17 September 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Sent without an envelope and closed with brownish stickers, with the address written on the last page:

Philosophie Doktorn Herr M: A: Castrén.
Helsingfors

Botby d: 17de Sept: 1850.

Min egen rara Castrén.

Så roligt att jag nu åter har ett litet nytt, godt och vänligt bref att trösta mig med; de andra voro alla få gamla ren och dem hade jag defstom läst få många gånger ren förut, få jag kunde dem näftan utantill. Men nu, nu har jag ju åter något nytt att tänka och fundera på, åter något att glädja mig åt, och det kunde nog behövas. Ty fanningen att fåga tyckte jag det var ju litet mycket ledfamnt då du reftte, jag fkäms att fåga att jag näftan litet gret. Tänk dig fåledes min ftora fröjd, då ditt kära, fnäl-la bref, för några timmar fen anlände; vet du jag blef få glad, få glad, till och med åt, att ochfå du, på ditt håll, haft det litet tomt och ledfamnt, att vi fåledes ändå delade famma öde. Ren tidigt i morfe började jag att längta efter mjölkbudet (jag visfte nog hvad jag hade att vänta) men det dröjde och dröjde, det har aldrig i verlden dröjt få länge, få jag hann bli både otålig och tålig och otålig om igen, innan jag slutligen fick min längtan uppfylld. Den fom väntar på något godt väntar aldrig för

länge, och vi fingo nu hela tre bref på en gång, Helene hade bref af Tikkanen, Mamma af Sofi och jag af – den jag mest håller af. Det var en fröjd, må du tro; Helene påstod fitt ha varit ”det fnällaste” och jag, jag tänkte för mig fjelf, inte var det ändå fom mitt. Tack, tack. Men fnälla min Castrén hvarföre återigen oroa dig öfver ”min ängslan mitt grubbel”? Nog vet ju du likfå väl, fom jag fjelf, att jag håller af dig mer än jag hittills hållit af någon, få mycket jag någonfin kan hålla af någon mennifka, att hvad fom nu förestår mig fker enligt mitt eget fria val, mitt eget hjertas påbud, att jag utan dig och din kärlek, fom nu gör mig få lycklig, få stolt, fskulle numera känna mig djupt, gränslöst olycklig, att lifvet utan dig och den fskulle förefalla mig tomt värde och glädjelöst. Allt det der vet du ju lika få bra och bättre än jag fjelf, och ändå vill du ej tro mig. Det är ju en få viktig och betydelfefull tid för mig, och om jag vid tanken på de ffora förändringar fom nu komma att inträffa i mitt, hittills få jemna och enformiga, lif underftundom känner mig orolig, mycket, mycket orolig, få rår jag ju ej derfor, det är ju få naturligt. Det är få mycket fom blir annorlunda, få mycket kärt och godt jag går att lemna, och fedan få, huru fkall jag väl kunna vara få bra och god jag både borde och ville vara, jag få ba[rn]flig, oförståndig och otålig. Ja Gud gifve att jag kunde göra dig få lycklig du hoppas, och jag af hela mitt hjerta önfkar det; men då får du inte heller ha alltför ffora pretensioner på mig, du vet inte huru obefkedlig jag är! Jag riktigt fkäms för mig ibland.

Ännu kunde Sofi intet fåga om deras hemkomst, ty Kellgrén har allt ännu fullt opp med arbete, dock icke få fom i början. För öfrigt trifvas och må de der i allone väl. ”Nog vet jag ändå,”

fäger Sofi[,] ”att jag efter Nattus förfta lysningsdag börjar längt[a] hem åter.” Snälla Sofi! De hälfa, likafå alla här hemma. Vi ha lefvat här alldeles fom förr blott med den fkilnad att jag kanfke nu varit litet flitigare och spatferat litet mindre än då du var här, ehuru utomordentligt vackert vädret än varit. Flitig har ju ochfå du varit, låt nu fe att [du] fnällt håller dig frisk och rask. Huru fkall det gå med Gottlunds disputation, förmodligen blir deraf intet. Att Snellman var hemkommen visfte vi förut; få roligt att han träffade fin Fru på bättningen ännu, men Calle, huru fkall det väl gå med honom? Jag längtar att höra. – Allt är få tyft och fömnigt ikring mig, alla i hela hufet sofva utom jag, fom i min vishet funderat ut att ju förr jag befvarar ditt [k]ära fnälla bref defs förr fkrifver du åter till din egen Natalia.

23 [Helsinki], 19 September 1850,
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

250 *Dina* || nå
251 *glad* || 1. ~ || 2. omm || 3. <-lje>
252 *lifwet, [...] träder.* || lifwet.

SLSA 1185.7

Sealed with red sealing wax and the initials MAC (similarly to Nos. 13 and 15), addressed to:

Demoiselle Natalia Tengström
Botby

Min snällaste Natalia!

Sällan har jag läst ett bref med fådan glädje och förtjusning, som Ditt eller rättare Dina sednaste, som jag i dag förmiddag ifrån min jungfrus hand emottog. Det har fällan känts mig så tungt att lefwa, som i dessa dagar. Du har kämmt bort mig med för mycken kärlek och godhet; jag kan ej mera lefwa allena. Denna upptäckt har glädt mig, men den har kostat mig många mulna, dystra stunder. Jag har i synnerhet om aftnarna varit gripen af en oro och ängslan, som jag aldrig i lika hög grad erfarit. Ett par gånger har jag redan haft för afsigt att komma ut till Botby på några timmar, men min tid har varit så upptagen, att jag icke en gång hunnit skrifa till Dig några rader. Nu sedan jag fått Dina²⁵⁰ bref, känner jag mig åter lätt och glad²⁵¹ till sinnet. Det har i synnerhet glädt mig att se Dig ännu i det sista, afgörande ögonblicket blifwa Din kärlek fullkomligt trogen och ej yttra några andra bekymmer öfver framtiden än sådana, som nödvändigt härflyta af den förändrade ställning i lifwet,²⁵² hvari Du

253 och || med
 254 den || min
 255 öden || lefnad
 256 wet || <ho>
 257 Castrén is here referring to the banns, that is, the public announcement of the coming wedding at a local church, in this case the church today known as the “Old Church” in Helsinki. In the Lutheran churches of Finland, banns were published by the parish priest on three consecutive Sundays. The first banns of Castrén and Natalia were published on Sunday, 22 September 1850. Banns had no direct relation to the wedding day. As Castrén writes, his and Natalia’s wedding was planned to take place only after the marriage of Natalia’s elder sister Helena to Paavo Tikkanen. However, the two weddings followed each other with a short interval, and Castrén and Natalia were married on 31 October 1850. (JJ)

nu träder. Jag måste tacka Dig för denna ståndaktighet, hwaraf icke hvarje flicåka är mäktig. Det är upplyftande att se en qwinna våga allt för sin kärlek och²⁵³ göra det med gladt mod, med rakhet och beslutsamhet. Det mål, hvartill Du nu efter några få dagar hunnit, det är Ditt första och högsta mål i lifwet; derifrån gifwes ej mera någon återgång. Det är ej under, att Du med oro och báfwan blickar fram mot detta mål och med en viss ängslan tänker på, hwad försynen der månne beskära Dig. Men det är vackert, stort och herrligt att utan tvekan ändå våga träda fram till målet. Detta mod, denna rakhet och beslutsamhet aktar jag hos Dig, och det är för mig en borgen därför, att Ditt sinne är mäktigt af höga känslor. Jag äger fjelf famma mod, jag misströftar icke, känner ingen ånger och tveksamhet, utan ser förtröstansfullt framtiden till möte. Wisst fwallar äfwen mitt hjerta af en oro wid tanken på den²⁵⁴ förestående förändringen i mina öden²⁵⁵, men sakernas nuvarande ställning wille jag för allt i werlden ej hafwa förändrad. Likfom Du är äfwen jag stark i min kärlek och fullkomligt öfvertygad derom, att Gud skall wälsigna vårt rena, kyska, ädla förbund. Sannt är wäl, att Du genom detta förbund *kan* förlora mera än jag, men war lugn ändå, Natalia! Hwad Du ock hos mig må komma att sakna, få wet²⁵⁶ jag dock med wisshet, att Du alltid skall finna mig wärd Din aktning och kärlek – och hwad höfwes wäl mera för lifwets lycka? – Jag har kommit på desfa allwarfamma betraktelser emedan jag ju st nu besörjt om wår lysning, som enligt öfwerenskommelse inträffar nästa Söndag.²⁵⁷ Du är wäl god och underrättar äfwen Föräldrarna derom.

Snellman har jag besökt. Han förde mig in till sin Fru, som nu är convalescent, men ännu ligger under täcket. Calle är fortfarande mycket dålig, men läkarene gifva dock hopp om hans wederfående, sedan febern nu börjat stilla sig. Med Mamsell Chrons skall det ej vara någon fara. Gripenberg²⁵⁸ är emot förmodan rak, fägar Willebrand. Bergmästaren krasslar jemt, han har rådfrågat Willebrand, som i går i största förtroende yppade för mig, att det onda hos Bergmästaren fitter i hjertat. Han skall vara förtwifladt kär i den sköna hertiginnan. Willebrand själf tänker än hit, än dit, och vill ej komma till något beslut. Sådan är hans natur. Såsom någon ting roligt vill jag omnämna, att man här i staden öfwerallt talar om Tikkanens och Helenes bröllop, som skall ske förrän vårt. Det heter att Föräldrarna ej vilja låta den yngre dottern gå tidigare ur hemmet än den äldre. Tikkanen fäges också hafwa sitt hus redan färdiginredt och möbleradt. Förmodligen är det hans bestyr med möbleringen, som föranlett hela detta rykte, som²⁵⁹ Du ej bör meddela åt Helene.

Skrif till mig hellst några rader i morgon med mjölkbudet, och låt mig weta, om det wore passligt för Dig, att jag i Lördag afton skulle komma ut. Troligen hinner jag ej, förrän i Söndag, men för säkerhetens skull önskade jag dock få weta, om Du i Söndag förmiddag är mycket fysselfatt med Din toilette och hushållsbestyren. Jag hinner ej med mera. Glöm ej

Din egen
M. A. Castrén

Thorsdagen d. 19 Sept [1850].

258 It is impossible to identify this Gripenberg definitely, because there are several Gripenbergs who may have been in Helsinki in 1850. Autio 2004, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6635>. (TS)

259 *fom* || *hvarom*

260 Karl Vilhelm Sirén and his wife Maria; see note 36 above. The issue concerns the “commissions” that Castrén had had from Natalia and her stepmother. The “commissions” are taken up again in Castrén’s letter of 23 September and Natalia’s letter of 26 September, 1850 (Nos. 24 and 27 in the present collection). (JJ)

261 *uti min correctur-läsning* || *uti correctur-läsning*

262 Major-General Johan Mauritz Nordenstam (1802–1882) was appointed the acting vice-chancellor of the Imperial Alexander University in 1847; he became a Senator and member of the economic department of the Finnish Senate in the following year, and from 1858 its vice-chairman. As the vice-chancellor he emphasized above all control and maintaining order at the University, especially during the European political events of 1848–1849, but also legal forms.

In 1850, Nordenstam, as vice-chancellor of the university, together with Minister State Secretary Alexander Armfelt (1794–1876) and influenced by the Governor-General, Aleksandr Sergeevič Menšikov (1787–1869), introduced new and stricter regulations of discipline. Wearing a student uniform was made compulsory and a special university police force was founded. The

university police consisted of a special student inspector and six *pedells* with police authority. These reforms anticipated the new university rules ("statutes"), which were then implemented from 1852. It caused the vice-chancellor's reputation among the students to fall rapidly.

Savolainen 2006, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3570>; Klinge 1978: 203–205; Klinge & al. 1989: 206–209. (TS – JJ)

- 263 Johan Philip Palmén (1811–1896), Professor of Roman and Russian law at the Imperial Alexander University, later Professor of Civil and Roman Law and Senator, at first in the Economic Department, later in the Judicial Department and deputy chancellor of the university. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14354>; Saastamoinen 2006, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3580>. (TS)
- 264 Wilhelm Gabriel Lagus; see note 73 above.
- 265 Nathanael Gerhard Schultén; see note 134 above.
- 266 Jakov Karlovič Grot; see note 56 above.
- 267 Lars Henrik Törnroth (1796–1864), Professor of Surgery and Obstetrics in 1838–1857, vice-rector of the Imperial Alexander University in 1848–1855, archiater (chief physician), Director-General of the Board of Medicine in 1855–1863. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=12731>; Leikola 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3673>. (TS)
- 268 för || hos

PS. Till Sirén har jag med dagens post fkrifwit om stearin-ljus, muffen och kragorna.²⁶⁰ – När jag nu genomläste mitt bref, fann jag det så sammanhangslöst och dåligt, att jag rätteligen ej borde afsända det. Du måste åtminstone lofva att bränna upp det efter förfta genomläsningen.

P.S. Jag har i afton blifwit flörd uti²⁶¹ min correctur-läsning af kommande och gående, och i följe deraf varit twungen att fitta uppe ända till midnatten. Det är andra arkets första correctur, som jag nu genomgått. Så mycket de talrika besöken ockfå oroat mig, få har jag dock af en anledning gladt mig deröfwer. Jag har nemligen i afton fått erfara den wigtiga nyhet, att Consistorium fattat det enhälliga beslut att till Cancellor inlemna en klagoskrift öfver Nordenstams olagliga förfarande i frågan om de nya pedanterna, studenternas uniformer o.f.v.²⁶² Skriften fkall wara wäl affattad, och uppsatt af Palmén²⁶³. Nu är likwäl saken den, att ifrågasvarande fkrift lærer böra insändas genom Nordenstam sjelf, som troligen ej är mycket angelägen om att befordra den till sin bestämelseort. Kommer den fram, få förespår jag åt Consistorium en fkrapa, men Nordenstam lærer wäl ock få sin befkärda de[l]. Jag bör tillägga, att Lagus²⁶⁴, Schultén²⁶⁵, Grot²⁶⁶, Törnrot²⁶⁷ m.fl. ej deltagit i nämnda Consistorii beslut. Uppwakta Farbror med denna nyhet och anmäl för²⁶⁸ honom, för Mamma och Helen min hjertliga hellsning. Säg åt Helene, att jag nu omöjliggen hinner fkrifwa till henne!

Din
Alexander

24 [Helsinki, 23 September 1850],
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

269 *Doktorn* || Doch
270 *anblicken* || h[varje]
271 *fom* || <---->

SLSA 1185.7

The envelope has been sealed with red sealing wax with the initials
AK. Addressed to:

Mademoiselle Natalia Tengström
Botby

Natalia has written and partly struck out on the envelope:

Philosophie
Doktorn²⁶⁹ Herr M. A. Castrén
angelägen att ej i morgon lemna dig utan under-
rättelser härifrån då du få fnällt kommit ihog
mig med bref fednast i onsdags

Min egen, älskade Natalia!

Måndags-aftonen kl[ockan] 11.

Innan jag flutar denna afton, kan jag ej låta blifva
att innerligt tacka Dig för de glada och hjertliga
stunder, Du i dag beredt mig. Jag känner mig
åter uppfriskad och wederqwickt till mitt finne,
redo att i morgon med gladt mod widtaga mina
arbeten. Ack hwad lifwet ändå är ljuft och skönt,
då det bestrålas af kärlekens låga. Denna tanke
har otaliga gånger uppstigit i mitt finne under
min refa till staden. Wid anblicken²⁷⁰ af hvar-
je stjerna, fom i nattens dunkel dykade upp på
fästet, tackade jag Gud af allt mitt hjerta, för det
Han låtit äfven på min dunkla bana en stjerna
uppgå, fom²⁷¹ mildt och kärleksfullt omhuldar

- 272 Maria Margareta Lovisa Sirén and her daughter Olga; see note 36 above.
- 273 *prisade hennes* || hennes
- 274 *andra* || nag [några]
- 275 *stearin-/ljus*
- 276 *nämna* || tillägga
- 277 August Engelbrekt Ahlqvist (1826–1889), a scholar of Finnish and Finno-Ugrian languages, later Professor of Finnish Language and Literature at the Imperial Alexander University, developer of the Finnish language and founder of several learned societies. Known also as a poet with the pseudonym A. Oksanen. Ahlqvist was an illegitimate son of J.M. Nordenstam; about him see note 262 above. He had a complex relationship with Castrén and, later, his memory. Among other things, he thought that Castrén's popularity was somewhat undeserved and overshadowed the pioneering position of A.J. Sjögren. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=16176>; Riikonen 2000, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3105>. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=16176>; Riikonen 2000, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3105>. (TS – JJ)

mig. Måtte Du alldrig behöfwa ångra, att Du
 fkänkt mig Ditt rena hjertas första, friska, ömma
 kärlek. Ack hvad jag wore lycklig, om Du alltid
 kunde af hjertat älfka mig. Icke fåsom jag skul-
 le tweka derpå, men jag är stundom likfom litet
 rädd att förespegla mig en så skön lott. Derom
 blir jag emellertid med hvarje dag allt mera och
 mera öfvertygad, att Gud skapat oss båda för
 hwarandra, och att det är Han, icke slumpen,
 som beseglat vårt förbund. O måtte Han i all
 framtid låta oss väl gå! Med denna aftonbön
 flutar jag desfa rader och går nu för att drömma
 om Dig, min egen, goda, ömma, älskade Natalia!
 God natt!

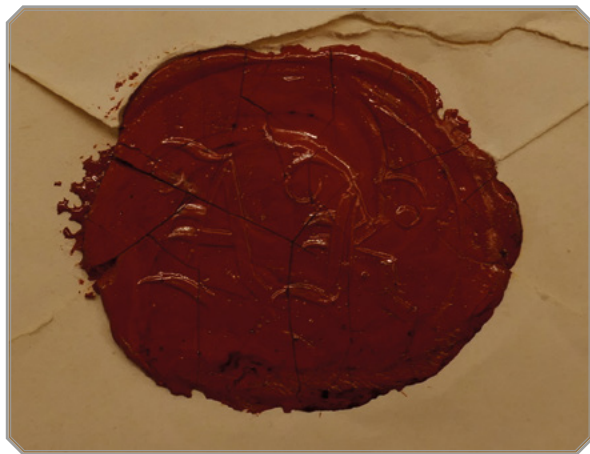
Tisdagen kl 2 eftermiddagen

Jag kommer just nu ifrån Fru och Olga Sirén.²⁷²
 De berättade likt och olikt om sin refa, beröm-
 de Runeberg omåttligt och talade emot sin wana
 godt om moster R., *prisade*²⁷³ hennes hygglig-
 het, *modeftie* m.m. – något, som jag aldrig till-
 förene hört Fru Sirén yttra om *andra*²⁷⁴ frun-
 timmer. Runeberg har gifwit sitt löfte att i vinter
 komma till Petersburg med mig. Olga ärnar fe-
 dan följa med oss tillbaka och bosätta sig i Bor-
 gå. Hennes afsigt är att emancipera sig, och till
 bewis derpå, att hon redan gjort en god början,
 wisade modren åt mig hennes cigarrdofa. Jag
 rådde Olga, att hon, fåsom försedd med ett gou-
 vernante-diplom, skulle inrätta ett emancipa-
 tions institut, – ett förslag, som hos henne väck-
 te mycken munterhet. För resten öfwerlade jag
 med Fru Siren om muffen, kragorna och stearin-
 ljusen. Hon lofwade ombesörja allt efter bästa
 förstånd, men hon läser ännu komma att dröja
 här en weckas dagar och wille att jag ytterligare

fkulle öfwerlägga med henne om det ena och andra. Fråga emellertid Mamma, om jag fkall beställa ett eller två pud stearin[-]ljus²⁷⁵, och huru mycket the hon will hafwa. Stearin-ljusen af bästa slaget fkola verkligen kosta 25 kop[ek] s[ilfve]r *℥*. För att slippa alla vidlöftigheter med pening-remisfer och transporter, har jag ärnat lemna Fru Sirén i handom 70–80 Rub[el] Silfver. Middagen står redan färdig på bordet, och jag måfte derföre fluta. I eftermiddag är jag öfwerhopad af correctur, och för aftonen är jag bortbjuden till Willebrand, der åtfkilliga Doktorer fkola vara församlade. Slipper jag i tid ifrån detta kalas, få fkall jag väl i natt ännu tillägga några rader. Nu vill jag blott nämna²⁷⁶, att Ahlqvist²⁷⁷ i dag befökt²⁷⁸ mig – han fynes wara fullkomligen återställd, men något generad. Henrik Borgström har äfwen besökt och gratulerat mig. Dessutom har jag åter warit beswärad af Europæus²⁷⁹, fom jag för rolighetens fkull fläpade med mig till Fru Sirén.

278 *befökt [...] fynes* || befökt och fynes

279 David Emanuel Daniel Europæus (1820–1884), a linguist, folklorist, journalist, and language developer. He collected considerable amounts of folk poetry in Finland, Karelia, and Ingria, studied place names, and conducted archaeological excavations. He was one of the founders and the editor of the newspaper *Suometar* in 1847–1850. Castrén, like most of his close friends and colleagues, including Elias Lönnrot and A.J. Sjögren, had a negative opinion of Europæus, based partly on scholarly disputes and partly on personal competition. Europæus, however, was largely unaware of the negative reception of his person and work. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=16165>; Timonen 2001, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4434>. (TS – JJ)

The seal on the back of the envelope. Photograph by Timo Salminen.

280 It appears that one of the persons responsible for the type-setting of Castrén's professorial dissertation at the typography had been ill, and this had caused unexpected changes in Castrén's movements between Helsinki and Botby. Castrén again comments on the type-setting of his dissertation in his letter to Natalia of 26 September 1850 (No. 26 in the present collection). (JJ)

25 **Botby, 24 September 1850,
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén**

SLSA 1185.1

Sent without an envelope, with the address written on the last page:

Philosophie Doktorn Herr A: Castrén.
Helsingfors.

Botby, den 24de Sept[ember] 1850.

Snällaste min Castrén.

Visst skrifer jag nu efter jag lofvat, men fannerligen jag vet [icke] hvad jag skall skriva. Du vet ju nog fjelf huru dagarna här gå den ena alldeles som den andra, få utan alla händelser och variationer, få man emellanåt knappt vet hvad man skall tala, ännu mindre skriva om. Nu har jag ju inte ens något bref att bevara, det är för bekymmerfamt!

Dock nå'nting har jag likvisst att berätta som du, ehuru ofta jag än denna tid upprepat detfamma, fäkert ännu ej tröttnat att höra, nemligen att jag nu åter sen din gåriga afresa haft just som litet mycket tomt och ledamt efter min allra raraste Castrén, som i går spelte mig ett fånt spratt; det är inte utan att icke jag väntat, att du i dag skulle komma, att i all ödmjukhet be mig om urfåkt därför. Nå ja, nog kunde det nu för den här gången vara tillräkligt fnållt att du kom i går, men om Sättarn fortfar att vara fjuk²⁸⁰, få hvem vet hvad för pretensioner man då kan hitta på; bref får jag väl i morgon, annars blir jag högst

onådig. Huru gick din hemfärd med lilla Lojander, han är ju en föt och behändig liten kusk, men rädd var jag att han en och annan gång skulle köra dig i diket.²⁸¹ Du delte väl fnällt din kapp med honom?

Jag var i förmiddags med Mamma ut att promenera ända till Björns²⁸². Vi voro på tu man hand, fåledes²⁸³ ganz ungeniert och du kan inte tro få föt och fnäll Mam[m]a var. Vi talte om ett och annat, men ifynnerhet om dig, det var naturligtvis det intressantaste jag kunde hitta på och vet du Mamma var få god, fnäll och vänlig, få jag numera ej fätter ens det allra ringaste tro till Magifter Tickanders²⁸⁴ alla fpökelfehistorier. Det är visst inte fannt att Mamma är afvogt finnad emot dig, tvertom få fade Mamma fig vara fullt öfvertygad om att jag ”nog blir riktigt lycklig med Castrén, fom är få bra och att lita på, ehuru nog ochfå han har fina små fel, fom alla andra”. Du skulle ha hört huru fnällt och godt Mamma talte, vet du Mamma riktigt fick tårar i ögonen och smekte och pajade om mig få det kändes helt godt och varmt om hjertat. Endast det bekymrade Mamma att du alltid håller dig få fremmande och på distance med henne. Sofi, fade Mamma, har alltid puttrat öfver att jag ej haft ledfamnt efter henne, har du samma önskan, få kanske blir den uppfylld, ty du kommer fäkert att bli mera skild hemifrån än hon och det är det, fom kostar på mig. Jag berättade Mamma då, hvad man sagt om ”Mammas och ditt olyckfäliga förhållande” och vet du Mamma fvarade precis, fom du fjelf för egen räkning, att framtiden nog skall utvisa att Mamma aldrig menat dig annat än af innersta hjerta väl, ehuru Mamma ej kunnat underlåta att anmärka dina små fel få fom Mamma gör det

281 Lojander was apparently a driver at the Botby manor. This time Castrén seems to have taken the land route from Botby to Helsinki. (JJ).

282 Björns cannot be identified.

283 *fåledes* || och

284 Paavo Tikkanens; see note 41 above.

- 285 Augusta Matilda Carolina Melan (b. Elmén, 1822–1892), wife of Lieutenant Gustaf August Vilhelm Melan. *Suomalaiset kenraalit ja amiraalit*, <https://kansallisbiografia.fi/kenraalit/henkilo/279>. (TS)
- 286 Most probably Maria Jakobina Fahlander (b. Simelius, 1822–1895), wife of Leonard Fahlander (1807–1870), Dr. Med. and senior physician at the Lapinlahti mental hospital in Helsinki. YOM 1640–1852, <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/henkilo.php?id=14033>. (TS)

med Kellgréns och Tikkanens, utan all ond mening. Det var ett ängsligt och hjertnjupet famtal vi kommit i och båda storgreto, men refultatet är att jag ej på eviga tider få varmt och innerligt hållit af min egen Mamma som nu, de der Tikkanenska idéerna hade äfven till en del fått fäste hos mig. Nu är jag dem qvitt och dubbelt gladare och mera belåten än hittills. Men och få du min egen rara älskade Castrén måste bjuda till att slå dem ifrån dig, att hålla af, och vara litet hjertligare och vänfkapligare med Mamma än härtills, Mamma har ju gjort mig få mycket godt hvad hade jag blifvit utan Mamma, som enkom bedt mig att få mycket hälfa Castrén. Pappa och Helene hälfa väl äfven genom din egen Natalia.

Fru Melan²⁸⁵ et Fahlander²⁸⁶ futto härnere och pratade få länge, få du får lof att hålla till godo med idel slarf och fjesk. Jag både pratade och fkrattade mer än på länge, länge, allt i glädjen att åter kunna ”riktigt rysligt” hålla af min egen fnälla Mamma[.]

26 [Helsinki, probably 26 September 1850],
Matthias Alexander Castrén to Natalia Tengström

SLSA 1185.7

The letter is addressed to:

Mademoifelle Natalia Tengström
Botby

There are remnants of red sealing wax on the envelope.

287 beredt || fkan[kte]
288 äfwen || emo[t]

Älskade Natalia!

Då nu tre föttare på en gång öfverhopa mig med correctur och ideligen tigga om manuscript, hin-
ner jag föga mera än hjertligen tacka Dig för den
glädje, Du beredt²⁸⁷ mig genom Ditt sednaste
bref. Hwad Du deri fkrifwer om Mamma och
hennes wälwilliga finnelag äfwen²⁸⁸ emot mig,
har i mitt hjerta framkallat känslor af innerlig
tacksamhet. Jag förstår att åtminstone i djupet af
min själ uppskatta denna wälwilja, om ock lå mitt
yttre fkick och wäsende någon gång fkulle tyckas
fvärja deremot. Min natur är en gång fådan, att
jag icke genom ord och åthäfwor, utan genom
handling ger luft åt mina känslor; och denna na-
tur står det ej i min makt att förändra. Nog fkall
Mamma ändoçk förr eller sednare öfwertyga sig,
att jag älfkar henne fom en fon, om hon älfkar
mig fom en mor. Jag medgifwer gerna, att jag
hitintills iaktagit en wiss försigtighet i mitt för-
hållande mot henne, men detta har fannerligen
icke fkett af briftande aktning och tillgifvenhet
för henne, utan för min egen säkerhets skull.
Menniskorna hafva fökt inbilla mig att hon, fom

- 289 *med [...]* moderliga || med moderliga
 290 *jag* || Du

jag snart kommer att anfe för min mor, icke omfattar mig med²⁸⁹ de mest moderliga känslor, utan gerna blottar mina fvagheter och gör dem till föremål för kritik. Detta har djupt smärtat mig, ty ehuru jag ingalunda vill höra till deras tal, som omgifwa sig med en helgon-gloria, har jag dock det medvetande om mitt mennisko-wärde, att ett moderligt öga bör kunna öfwerse eller åtminstone för andra öfverskyla mina fel och brifter. Dock jag vill nu på Dina ord tro, att det icke finnes någon fanning i desfa dumma, utan mitt förvällande utspridda rykten om Mammans obenägenhet emot min person. Jag skall på mitt fätt älfka, akta och wörda henne såsom en son, och jag ger mitt mannaord derpå, att hon kan hysa till mig ett fast förtroende. Skulle det höfwas mig att göra några fordringar ifrån hennes fida, få skulle jag önfka, att hon för vinnande af ömse-sidig kärlek och förtrolighet icke för andra, än för mig sjelf omtalar mina möjliga fel och svagheter. Jag är mycket ömtålig i denna punkt, ty det hör till mina egenheter, att jag för småsaker alldrig tadlar dem, som gjort sig förtjenta af min kärlek och vänskap, och jag kan ej neka, att jag icke äger samma anspråk på andra. – Hwad den farhåga beträffar, att Du genom mig skulle mera än billigt aflägsnas ifrån föräldra-hemmet, få finner jag föga eller ingen grund dertill. Twertom anser jag det för en oskattbar lycka, att Du äger föräldra-hemmet så nära och ej behöfwer afbryta förbindelsen med Dina närmafte. Jag gläder mig så mycket mera deråt, som jag ofta plågar mig med den oroande tanken, att jag för mina studier icke alltid skall hinna egna åt Dig få mycket deltagande, som jag²⁹⁰ önfkade. Tilltro mig med ett ord, min älfkade Natalia, den adelhet i sinnet,

att jag fkall föka efter bäfta förmåga ftälla wäl till för Dig och Din framtid, och framför allt, att jag fkall älfka och akta Dina närmafte. Till och med Kellgrén fkall finna, att han uti mig äger en bättre wän, än han kanfke sjelf tror.

Jag har ofta gjort Dig uppmärksam på de obehagliga omftändigheter, som kunna uppstå i följe af det tvåfaldiga fwågerskap, hvari jag nu träder, i fynnerhet då det är en afgjord sak, att twenne bland fwågrarna ej komma att draga ett. Jag upprepar ännu en gång, att jag ärnar ftälla mig på jemlik fot med båda fwågrarna och hoppas på detta fått bäst bibehålla frid och fämja. I ftället för att ftifta oreda fkall jag göra till min uppgift att föka förmedla fkilda intresfen. Sålunda tycker jag mig hafva ett fredadt famvete, om ock mina bemödanden få wäl i ett som annat afseende komma att misskännas. Beqwämaft wore det wäl för mig, att draga mig undan all närmare beröring med begge fwågrarna, men jag will det ej för Din och föräldrarnas fkull.²⁹¹ Skulle mina bemödanden misslyckas, få vet jag dock att, hvad som äfwen må hända, Du icke fkall fwika mig i tro och kärlek, och detta är nog för min lycka. Det gifwes mångt och mycket här i werlden, som gläder menniskans hjerta, men det är egentligen blott i tre ting, jag fätter mitt lufs fällhet, och dessa heta: Natalia, fosterland²⁹², wetenskap. För dem will jag lefwa och dö, kämpa, strida och lida för dem. Så widt mina krafter det medgifwa, fkall jag bjuda till att werka äfwen för wänner och fränder, men jag fätter icke deri mitt lufs uppgift, lika litet som min fällhet af dem beror. Blott Du älfkar mig, så är jag lycklig och nöjd med mitt öde.

Desfa rader började jag nedskrifwa i den akt och mening, att de äfwen fkulle kunna uppläfas

291 Castrén's tense relationship with his brothers-in-law Herman Kellgren and Paavo Tikkanen has been explained by referring to their business interests, but no certainty about the background exists. At least in public, they kept up the façade of what was even an overemphasized harmony and unanimity. Natalia's letter of 24 September 1850 suggests that both Kellgren and Tikkanen had expressed some unfavourable opinions about Castrén's character, which may also have influenced the attitude of Natalia's stepmother towards Castrén. As far as the scholarly sphere is concerned, Kellgren had to some extent entered Castrén's domain with his "Ural-Altaic" comparisons (Kellgren 1847a, 1847b), but internationally Castrén had already secured a reputation far above that of Kellgren. Eiranen 2019: 79–80; Castrén, G., 1945: 322, 359. (TS – JJ)

292 *fosterland* || wetensk[ap]

- 293 The exact reference remains unclear.
- 294 The rumour was false. Lina Borgström never married. Ojala 2000/2008, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4242>. Berger cannot be identified. (TS)

för Mamma; nu finner jag, att detta ej låter göra fig, men kanske kan Du dock utdragswis meddela henne ett och annat. Hwarom ej, få hellsa henne i alla fall ifrån mig rätt hjertligt och försäkra henne derom, att hon kan wara wiss om min aktning och tillgifwenhet. Anmäl äfwen min wördnadsbetygelse för honom, fom jag så oändligt gerna hedrar med faders-namnet och för hvilken jag skulle hysa den djupa ste wördnad, äfwen om Natalia icke wore min Natalia. Ack huru gerna skulle jag ej wilja glädja hans ålderdom, om det blott stode i min förmåga. Helfa äfwen Helen – hon fom är få hjertlig och god, att man ej kan låta blifwa att rätt innerligt hålla af henne.

Slutligen och sist borde jag wäl undfägna Dig med några hufvudstads-nyheter, men förhållandet är att jag på tre dygn ej rört mig utom hus och följakteligen ingen ting har att förtälja. Kanske intresferar det dock Mamma, att hennes ofärdiga pupill²⁹³ här i huset i dag blifwit begrafwen. Hos Snellmans skola både Frun och gosfen med hwarje dag repa fig. I afton hörde jag tillfälligtwis berättas, att Lina Borgström verkligen skall wara förlofwad med Berger.²⁹⁴ Nu är det wäl redan tid att fluta, ty brandwakten ropar redan: "klockan är två flagen". Ursäkta min brådska.

Din egen
M. A. Castrén.

Natten mot Thursdagen.

PS. När jag wid dagens ljus genomläser hwad jag i nattens mörker nedskrifwit, waknar hos mig den önskan, att allt det här sagda måtte blifwa oss emellan.

27 **Botby, 26 September 1850,**
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

The letter has been folded for sending without an envelope and is closed with a green sticker, with the address written on the last page:

Philosophie Doktorn, Herr M: A: Castrén.
Helsingfors

However, it was most probably not sent until the next day, wrapped into the letter below (No. 28).

295 Augusta Matilda Carolina Melan; see note 285 above.

296 Natalia is referring to the banns that had been published on the previous Sunday. See note 257 above. (JJ)

297 *huru* || jag,

298 *jag [...]* ångra || jag ångra

Botby, den 26te Sept[ember]

Min egen allra rareste Castrén.

Nu just hemkommen från ett litet besök hos Fru Melan²⁹⁵ fkyndar jag mig att bevara ditt fifta kära brev, angelägen att ej i morgon lemna dig utan underrättelser härifrån då du få fnällt kommit ihog mig med brev, fednast i onsdags. Det var ett litet godt och vänligt brev, ditt fifta, och hjertinnerligen gladde det mig att ochfå du känt dig få lycklig och nöjd till finnes, nu efter vår fifta sammanvaro. I föndags föreföll mig allt få högtidligt, få på en gång gladt och ängsligt att jag ej visste om jag borde skratta eller gråta, tårarna togo dock öfverhand och hela dagen var jag m[er]a ängsligt än gladt stämd.²⁹⁶ Nu deremot var det helt annorlunda, allt fyntes mig få ljust, godt[,] gladt och fkönt att ochfå jag af innersta hjerta tackade och prisade Gud som fskapat lifvet få fkönt och härligt, som gifvit mig, dig att älfka och lefva för. Och huru²⁹⁷ skulle väl jag²⁹⁸ någonfin ångra min kärlek till dig, jag som med Morbror Runeberg ville säga: "Mer än lefva,

- 299 åren, [...] men || åren, men
 300 Gustaf August Vilhelm Melan; see note 190 above.

fann jag, var att älfka", jag som håller af dig med hela min fjäls värme, få som jag ännu aldrig hållit af någon. Men du, skall inte du småningom ledna vid mig, tycka mig vara alltför barnslig och oförståndig, få som alla här hemma göra det. Det är visserligen något som afhjelps med åren,²⁹⁹ fä- ger man, men om, som det synes, förståndet hos mig ej infinner sig så snart, som hos andra, få måste du lofva mig att ändå ej alldeles misströsta, tröttna och ledna vid mig, som fäkert i alla mina dar kom[m]er att bli en: "Pjolle<r>ftina".

Pappa fkyndar på mig, klockan är så mycket och Mjölkbudet är ej länge att träffa om aftnarna, huru skall jag nu hinna fåga det allra nödvändigaste ens. Mamma ber hälfa och tacka för väl ut- rättade kommisfioner; gerna ville Mamma, om det låter sig göra, ha 2 pud Stearin ljus, äfvensom 3 *W* Famille thé af det der till 2-20. Glöm ej att be Fru Sirén köpa ofö utmärkt vackra kragor, muffen icke till förglömmande. Pappa tyckte, ochfå han, det vara bäst att genast ge Fru Sirén penningarne om händer.

Och nu, farväl för denna gång, efter jag *måf- te* fluta ehuru gerna jag än skrifvit ett och hvarje, äfven om Willebrand, som du skall hälfa få mycket, nog vet ju du att han är allas vår och ifynnerhet min Stora Favorit.

Du är väl öfverlupen af visiter, kan jag tänka; här har varit Mélan³⁰⁰ i Gala-uniform, han vil- le ej, då vi fednaft träffade honom gratulera ofö för fin kostyms skuld.

I morgon får jag väl bref och i Söndag kom- mer du ut, så roligt!

Glöm ej

din egen Natalia.

Alla hälfa.

28 [Botby, 27 September 1850],
Natalia Tengström to Matthias Alexander Castrén

SLSA 1185.1

Sent without an envelope, closed with a brown sticker. The address is written on the last page:

Philosophie Doktorn Herr M: A: Castrén.
Helsingfors.

The previous letter (No. 27) seems to have been wrapped in this short one.

Snälla min Castrén.

Genomglad och förtjust åt ditt gåriga bref fattade jag ett fermt beflut att genaft befvara detfamma, och här ligger det nu ändå färdigförsegladt fåfom jag i går aftfe lemnade det. Mjölkbudet, fom det fynes, föga mon om defs fortkomst kuskade af i morfe undersbitti, medan alla ännu här fofde i fin fötafte fömn. Kanfke var det en ödets fkickelse, en invit att jag ej borde affända detfamma, men jag gör det ändå, och nu må Tikkanen förja för att det riktigt kommer dig tillhanda. Då jag i morfe litet nogare fynade mitt bref märkte jag huru dumt jag förseglat det, få man ganfka beqvämt kunde läfa hela hopen utan att öppna detfamma, derföre får du nu detta på köpet fom kuvert. Mamma fkyndar på mig och jag hinner ej mera än ännu en gång berätta huru ledfamt jag haft efter min egen goda rara Castrén.

När fkrifver du nu fnart åter till
din

Natalia.

Tikkanen har åter få grufligt berömt dig i sitt bref till Helen.

*Bjudes ödmjukast att nästa Thorsdag den 31
Oktober kl. 7 e. m. öfvervara Doktor M. A.
Castréns och vår dotter Lovisa Natalias
vigningsakt.*

J. J. Tengström.

Carolina Tengström.

Invitation to the wedding of Natalia Tengström and M.A. Castrén. SLS arkiv/SLSA 1185 Gunnar Castréns släktarkiv.

Sources and Literature

Abbreviations

KA	Finnish National Archives	SLSA	The Archives of Svenska
SKSA	Archives of the Finnish Literature Society		Litteratursällskapet i Finland
DBE	Deutsche biographische Enzyklopädie, Hrsg. Rodulf Vierhaus. 2. Ausgabe. K.G. Saur, München.	YOM	Kotivuori, Yrjö, Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852, verkkojulkaisu 2005, https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/ .
NRF	Castrén, M.A., <i>Nordiska resor och forskningar</i> I–VI. Helsingfors 1852–1870.		
БРЭ	Большая российская энциклопедия. Издательство Большая российская энциклопедия, Москва.	Энциклопедический словарь	Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. Д-ло, С.-Петербург.

Archival sources

National Archives of Finland, Helsinki (KA)

KA Maanmittaushallitus (MMH) Geometrisk Charta öfwer Botbys Ägor belägne i Sibbo Soken i Borgå Härad och Nylands Län, Afmät Åhr 1751 af N. Österman, <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=13742035>.

Archives of the Society of Swedish Literature in Finland, Helsinki (SLSA)

SLSA 1185 Gunnar Castrén's collection

Newspapers

Helsingfors Tidningar 1850

Suometar 1858

Published sources and the works mentioned in the letters

See also *Internet sources*

Castrén, M.A., 1850. *De affixis personalibus linguarum Altaicarum*, Helsingforsiae.

Castrén, M.A., 1854. *Grammatik der samojedischen Sprachen*. Hrsg. von Anton Schiefner. Nordische Reisen und Forschungen VII. Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, St. Petersburg.

Castrén, M.A., 2019. *Itineraria*. Ed. by T. Salminen. Manuscripta Castreniana, Personalalia II. Finno-Ugrian Society, Helsinki.

Ekström, F.A., 1848. Medevi brunn, sommarn 1847. *Hygiea. Medicinsk och Pharmaceutisk Månadsskrift* No 4, April 1848: 193–206.

Ilmoni, Immanuel, 1833. *Dissertatio Academica De Pathologica Systematis Nervorum Gangliosi Dignitate*, quam Venia Experimentissimae Facultatis Medicae in Universitate Imp. Alexandria Fenniae, Publicae Censurae Submittit Immanuel Ilmoni Medic. et Philos. Doctor, Anatomiae et Physiologiae Adjunctus n. n. Anatomiae Prosector ad Universitatem Alexandream, Societ. Medic. Svecanae Membrum, Respondente Matthia Alexandro Castrén, Stipendiario Ekestubb., Ostrobothniensi. In Auditorio Philosophico die 30 Octobris 1833. h. a. m. s. Ex Officina Typographica Frenckelliana, Helsingforsia.

Lönnrot, Elias, 1836a. Suomen Kielestä. *Mehiläinen* 3/1836.

Lönnrot, Elias, 1836b. Suomen Kielestä (Sekalaatuja). *Mehiläinen* 8/1836.

Lönnrot, Elias, 1837. Suomen Kielen Lausukoista. *Mehiläinen* 10–11/1837.

Tengström, J.J., 1822. *Försök till Grekisk språklära för scholar*. J. C. Frenckell & Son, Åbo.

Tengström, Johan Jacob, 1834. *Aphorismi*. [V]enia ampl. Fac. Philos. Imper. Alexandreae in Finlandia Universitatis stipendiariis ad disputandum propositi a Mag. Ioh. Iac. Tengström, Philosophiae Theoret. et Pract. Professore, Stipendiorum h. a. Inspectore; respondente Matthia Alexandro Castrén, Ostrobothniense, Stipendiario Ekestubbiano, in auditorio Philos. die XXII. Ianuarii MDCCCXXXIV, h. a. m. s. Ex Officina Typographica Frenckelliana, Helsingforsia.

Topelius, Zacharias, 1922. *Självbiografiska anteckningar*. Utgivna av Paul Nyberg. Holger Schildts förlagsaktiebolag, Helsingfors.

Literature

Aalto, Pentti, 1980. *Classical Studies in Finland 1828–1918. The History of Learning and Science in Finland 1828–1918 Vol. 10a*. Societas Scientiarum Fennica, Helsinki.

Bergholm, Axel, 1901. *Sukukirja. Suomen aatelittomia sukuja*. Otava, Helsinki.

Brückner, Heidrun – **Zeller**, Gabriele (Hrsg.), 2007. *Otto Böhtlingk an Rudolf Roth. Briefe zum Petersburger Wörterbuch 1852–1885*. Glasenapp-Stiftung 45. Harrasowitz-Verlag, Wiesbaden.

Castrén, Gunnar, 1945. *Herman Kellgren. Ett bidrag till 1840- och 1850-talens kulturhistoria*. Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet i Finland CCCII. Helsingfors.

Castrén, Paavo – **Pietilä-Castrén**, Leena, 2000. *Anttiikin käsikirja*. Otava, Helsinki.

DBE 1, 2005.

DBE 3, 2006.

DBE 8, 2007.

DBE 9, 2008.

Douglas, Christina, 2011. *Kärlek per korrespondens. Två förlovade par under andra hälften av 1800-tal*. Carlssons, Stockholm.

Eiranen, Reetta, 2019. *Lähisuhteet ja nationalismi. Aate, tunteet ja sukupuoli Tengströmin perheessä 1800-luvun puolivälissä*. Tampereen yliopiston väitös-

kirjat 79. Tampere. On the Internet: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1130-8>.

Estlander, B., 1928. *Mathias Alexander Castrén. Hans resor och forskningar*. Söderström & Co Förlagsaktiebolag, Helsingfors.

Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften. Livland. Verlag für Sippenforschung und Wappenkunde C. A. Starke, Görlitz s. a. [1929].

Heikkinen, Antero, 1991. *Terveiden ja ilon tähden. Herrasväki liikkeellä Suomessa 1700- ja 1800-luvuilla*. Historiallisia tutkimuksia 159. Suomen Historiallinen Seura, Helsinki.

Heinricius, G., 1912. *Anteckningar om Immanuel Ilmoni enligt bref och dagböcker*. Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet i Finland 109. Helsingfors.

Ijäs, Ulla, 2015. *Talo, kartano, puutarha. Kauppa-huoneen omistaja Marie Hackman ja hänen kulutusvalintansa varhaismodernissa Viipurissa*. Turun yliopiston julkaisuja – Annales universitatis Turkuensis, Sarja – ser. C 402. Turku. On the Internet: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/104609/Annales%20C%20402%20Ijäs%20VK.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

Kellgren, Herman, 1847a. *Das Finnische Volk und der Ural-Altäische Völkerstamm. Jahresbericht der Deutschen morgenländischen Gesellschaft für das Jahr 1846: 181–197*.

- Kellgren**, Herman, 1847b. *Die Grundzüge der finnischen Sprache mit Rücksicht auf den ural-altaischen Sprachstamm*. F. Schneider & Comp., Berlin.
- Kennedy**, Michael, 1994. *The Oxford Dictionary of Music*. 2nd edition. Oxford University Press, Oxford – New York.
- Keravuori**, Kirsi, 2011. Itseoppineet ihmiset kirjeenkirjoittajina. Perhekirjeenvaihtoa 1860-luvun saaristosta. M. Leskelä-Kärki & al. (toim.), *Kirjeet ja historian tutkimus*. Historiallinen Arkisto 134: 163–191. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Klinge**, Matti, 1978. *Ylioppilaskunnan historia. Ensimmäinen osa 1828–1852. Turun ajoista 1840-luvun aktiivisiin*. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta – Gaudeamus.
- Klinge**, Matti & al., 1989. *Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto 1808–1917*. Helsingin yliopisto 1640–1990. Toinen osa. Otava, Helsinki.
- Korhonen**, Mikko, 1986. *Finno-Ugrian Language Studies in Finland 1828–1918*. The History of Learning and Science in Finland 1828–1918 Vol. 11. Societas Scientiarum Fennica, Helsinki.
- Kovero**, Martti, 1950a. Helsinki kauppakaupunkina. *Helsingin kaupungin historia III*:1: 367–464.
- Kovero**, Martti, 1950b. Helsinki liikennekeskuksena. *Helsingin kaupungin historia III*:1: 255–365.
- Laine**, Päivi, 2020. Suutarinpojasta Venäjän tiedeakatemian akateemikoksi. A. J. Sjögrenin ura Pietarissa 1820–1855. Tampereen yliopiston väitöskirjat 255. Tampere University. Internet: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1567-2>.
- Lambrecht**, Roland, 1996. *Der Geist der Melancholie. Eine Herausforderung philosophischer Reflexion*. Wilhelm Fink Verlag, München.
- Les deux voleurs**. Opéra-comique en un acte par MM. de Leuven et Brunswick, musique de M. Girard. J.-A. Lelong, Bruxelles.
- Leskelä-Kärki**, Maarit, 2011. Kirjeet ja kerrotuksi tulemisen kaipuu. Kirjailija Helmi Krohnin ja säveltäjä Erkki Melartinin kirjeystävyyden, 1906–1936. M. Leskelä-Kärki & al. (toim.), *Kirjeet ja historian tutkimus*. Historiallinen Arkisto 134: 242–271. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Liljewall**, Britt, 2007. "Ack om du vore här". 1800-talets folkliga brevkultur. Nordiska museets förlag, Stockholm.
- Lipponen**, Matti, 2010. *Rastböle, maiseman historiaa Vuosaarella*. Kellastupa, Vantaa.
- Litterära Soiréer i Helsingfors under hösten 1849**. Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri, Helsingfors 1849.
- Litterära Soiréer i Helsingfors under våren 1850**. Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri, Helsingfors 1850.
- Marouis**, F., 1956. Brosset, Marie-Félicité Xavier. *Dictionnaire de biographie française* 7: 436–437. Librairie Letouzey et Ané, Paris.
- Miller**, Forrest A., 1983. Shirinskii-Shikhmatov, Platon Aleksandrovich. J.L. Wicczynski (ed.), *The Modern Encyclopedia of Russian and Soviet History* 34: 243–245. Academic International Press, s.l.
- Nenonen**, Kaisu-Maija – **Teerijoki**, Ilkka, 1998. *Historian suursanakirja*. Werner Söderström Osakeyhtiö, Porvoo – Helsinki – Juva.
- Oksanen**, Eeva-Liisa, 1991. *Vanha Pyhtää. Pyhtään ja Ruotsinpyhtään historia vuoteen 1743*. Pyhtään ja Ruotsinpyhtään kunnat.
- Otavan iso tietosanakirja – Encyclopaedia fennica** 3. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki 1962.
- Pakkanen**, Veikko, 1989. Kemian laboratorio- ja museorakennus/geologian laitos. E. Pekkala-Koskela (toim.), *Yliopiston Helsinki*: 67–72. Helsingin yliopisto, Sanomaprint.
- Pikkanen**, Ilona, 2004a. Ensimmäiset kaksitoista. I. Sulkunen (toim.), *Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1831–1892*: 34–40. SKS toim. 952. Helsinki.
- Pikkanen**, Ilona, 2004b. Paavo Tikkanen. I. Sulkunen (toim.), *Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1831–1892*: 97. SKS toim. 952. Helsinki.
- Säkkijärvi kautta aikojen. Muištojulkaisu**. Säkkijärvi-säätiö, s.l. 1952.
- Salminen**, Timo, 2019. Matthias Alexander Castrén as a Travelling Researcher. *Itineraria*. Ed. by T. Salminen. Manuscripta Castreniana, Personalialia II: 18–54. Finno-Ugrian Society, Helsinki.
- Saxén**, Uno, 1910. Galvanismi. *Tietosanakirja II*: 1345–1347. Tietosanakirja-Osakeyhtiö, Helsinki.
- Sjögren**, A.J., 1955. *Tutkijan tieni*. Käsikirjoituksesta suom. Aulis J. Joki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Snellman, J.V., 1870. M. A. Castrén's lefnadsteckning. C.G. Borg (red.), *Nordiska resor och forskningar af M. A. Castrén*. Sjette Bandet: IX–LXXVIII. Kejserliga Alexanders-Universitetet i Finland, Helsingfors.

Tammiksaar, Erki, 2009. The contribution of Karl Ernst von Baer to the study of ethnic minorities in the Russian Empire, 1819–1878. A case study. M. Branch (ed.), *Defining Self. Essays on emergent identities in Russia. Seventeenth to Nineteenth Centuries*. Studis Fennica/Ethnologica 10: 139–151. Finnish Literature Society, Helsinki.

Taskinen, K., 1917. Sähköparannus. *Tietosanakirja* IX. Tietosanakirja-Osakeyhtiö, Helsinki.

Tietosanakirja VIII. Tietosanakirja-Osakeyhtiö, Helsinki 1916.

Toivanen, Pekka, 2000. *Kuopion historia 2. Savon residenssistä valtuusmiesten aikaan*. Kuopion kaupunki.

Бобынинъ, В.В., 1902. Фуссъ (Павель Николаевичъ или Паулъ Генрихъ, фонъ). *Энциклопедическій словарь* 36.

Лескинен, М.В., 2019. «Что мы, Гагенбеки какие, что ли.» Люди в зоосадах Российской империи. *Антропологический форум* 43: 61–88. On the Internet: <http://anthropologie.kunstkamera.ru/files/pdf/043/leskinen.pdf>.

Модзалевскій, Б.Л., 1908. *Списокъ членовъ Императорской Академіи Наукъ 1725–1907*. Императорская Академія Наукъ, Санктпетербургъ.

Tommila, Päiviö, 1960. Bonsdorff, Johan Gabriel von. *Otavan iso tietosanakirja – Encyclopaedia Fennica* 1: 1365. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Tommila, Päiviö, 1988. Yhdestä lehdestä sanomalehdistöksi 1809–1859. P. Tommila (päätoim.), *Suomen lehdistön historia 1. Sanomalehdistön vaiheet vuoteen 1905*: 77–265. Kustannuskiila Oy, Kuopio.

Vahros, Igor, 1963. Petraševski, Mihail Vasiljevitš. *Otavan iso tietosanakirja – Encyclopaedia Fennica* 6: 1170. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Wasastjerna, Oskar, 1879. *Ättar-taflor öfver den på Finlands Riddarhus introducerade adeln* I. Borgå.

Wes, Marinus A., 1992. *Classics in Russia 1700–1855. Between two horsemen*. Brill's Studies in Intellectual History 33. Brill, Leiden.

[Voltaire], 1767. *Charlot, ou la comtesse de Givri*. Piece dramatique. Geneve.

Никулин, М.В., 2007. Головин, Александр Васильевич. *БРЭ* 7. Москва.

Ригер, В.Г., 2009. Кеппен (Кёппен), Пётр Иванович. *БРЭ* 13: 580.

Сухова, Н.Г. – **Таммиксаар**, Э., 2005. *Александр Федорович Миддендорф 1815–1894*. Нвука, Москва.

Шумков, А.А., 2007. Дондуков-Корсаковы. *БРЭ* 9: 263–264.

Internet sources

Artukka, Topi, 2017. Hillolla vai mantelilla? Vaiko sittenkin kenties maidolla? *Lastuja Suomen historiasta*, <https://blogit.utu.fi/suomenhistoria/hillolla-vai-mantelilla-vaiko-sittenkin-kenties-maidolla/>. Accessed 24 Feb. 2020.

Autio, Veli-Matti, 2004. Gripenberg. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6635>. Accessed 25 Feb. 2020.

Bible, New International Version. Bible Study Tools, <https://www.biblestudytools.com>. Accessed 31 March 2020.

Branch, Michael, 2002. Sjögren, Anders Johan. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3634>. Accessed 22 Oct. 2019.

Find a grave. *World's largest gravesite collection*. <https://www.findagrave.com/>. Accessed 24 Feb. 2020.

Forsius, Arno, 2004. Lääketiede 1800-luvun alkupuolella. *Kuvauksia lääketieteen historiasta*, <http://www.saunalahti.fi/arnoldus/1800alku.html>. Accessed 1 Nov. 2019.

Forstén, Carl Gabriel. *Sibelius-demo 20181107*, <http://www.saunalahti.fi/pekval8/pp1/f/o/de2b823066641a392cfbbb689of.html>. Accessed 11 Feb. 2020.

Hanski, Jari, 2001. Frenckell, Reinhold. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/5999>. Accessed 24 Feb. 2020.

- Hanski**, Jari, 2001/2008. Frenckell, Johan Christopher (1789–1844). *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/5788>. Accessed 24 Feb. 2020.
- Hetvägg enligt Cajsa Warg**. *Historiskt. Om litteratur i historia och andra närliggande ämnen*, <https://historiskt.wordpress.com/tag/cajsa-warg/>. Accessed 24 Feb. 2020.
- Kallinen**, Maija, 2005/2015. Mannerheim, Carl Gustaf. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3544>. Accessed 29 Nov. 2019.
- Karl von Lingen**. *Wikipedia*, https://de.wikipedia.org/wiki/Karl_von_Lingen. Accessed 10 Feb. 2020.
- Karttunen**, Klaus, 2000. Kellgren, Herman. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3502>. Accessed 7 Nov. 2019.
- Klinge**, Matti, 1997. Runeberg, Johan Ludvig. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/2846>. Accessed 21 Oct. 2019.
- Klinge**, Matti, 1997/2015. Snellman, Johan Vilhelm. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3639>. Accessed 29 Nov. 2019.
- Klinge**, Matti, 2001. Grot, Jakov. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3199>. Accessed 31 Oct. 2019.
- Klinge**, Matti, 2003/2016. Cygnaeus, Fredrik. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3175>. Accessed 28 Nov. 2019.
- Landgrén**, Lars-Folke, 2002/2009. Berndtson, Fredrik. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3137>. Accessed 7 Nov. 2019.
- Leikola**, Anto, 2001. Törnroth, Lars Henrik. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3673>. Accessed 25 Feb. 2020.
- Luukkanen**, Tarja-Liisa, 1999. Tengström, Johan Jakob. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3659>. Accessed 5 Feb. 2020.
- Luukkanen**, Tarja-Liisa, 2010/2018. Laurell, Axel Adolf. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3523>. Accessed 29 Nov. 2019.
- Medical insects irritate**. *Linné on line*. Uppsala universitet 2008, <http://www2.linnaeus.uu.se/online/pharm/insekt.html>. Accessed 1 Nov. 2019.
- Narcisse Girard**. *Wikipedia*, https://en.wikipedia.org/wiki/Narcisse_Girard. Accessed 24 Feb. 2020.
- Ojala**, Jari, 2000/2008. Borgström, Henrik. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4242>. Accessed 29 Apr. 2020.
- Paul Theodor von Krusenstern**. *Wikipedia*, https://de.wikipedia.org/wiki/Paul_Theodor_von_Krusenstern. Accessed 5 June 2020.
- Railo**, J.E., 2004/2008. Ilmoni, Immanuel. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3490>. Accessed 20 Feb. 2020.
- Reitala**, Aimo, 2004. Forstén, Lennart. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3365>. Accessed 20 Feb. 2020.
- Riikonen**, H.K., 2000. Ahlqvist, August. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3105>. Accessed 4 Dec. 2019.
- Saastamoinen**, Lotta, 2006. Palmén, Johan Philip. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3580>. Accessed 10 Dec. 2019.
- Savolainen**, Raimo, 2001. Willebrand, Knut Felix von. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3689>. Accessed 15 Jan. 2020.
- Savolainen**, Raimo, 2001/2008. Armfelt, Alexander. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3119>. Accessed 22 Jan. 2020.
- Savolainen**, Raimo, 2006. Nordenstam, Johan Mauritz. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3570>. Accessed 25 Nov. 2019.
- Savolainen**, Raimo – **Pyykkö**, Pekka, 2001. Arppe, Adolf Edvard. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3121>. Accessed 13 Jan. 2020.
- Snellman**, J.V., *Kootut teokset*. Päätoim. Raimo Savolainen. Snellman-instituutti – Edita Publishing Oy. <http://snellman.kootutteokset.fi/fi>. Accessed 10 Feb. 2020.
- Sorvali**, Irma, 2006/2017. Ståhlberg, Carl Henrik. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4612>. Accessed 10 Jan. 2020.
- Suomalaiset kenraalit ja amiraalit Venäjän sotavoimissa 1809–1917**. *Studia biographica* 7. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki 2006–. <https://kansallisbiografia.fi/kenraalit>.
- Suomela**, Leo, 2007. Lappeenrannan unohdettu suomenkielinen teatteri. *Turun Sanomat* 28 Dec. 2007, <https://www.ts.fi/mielipiteet/aliot/1074249166/Lappeenrannan+unohdettu+suomenkielinen+teatteri>. Accessed 21 Feb. 2020.

Tarkiainen, Kari, 1998. Nordström, Johan Jakob. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3573>. Accessed 27 Apr. 2020.

Timonen, Senni, 2001. Europaeus, David Emanuel Daniel. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4434>. Accessed 13 Jan. 2020.

Tonsillitis. *Wikipedia*, <https://en.wikipedia.org/wiki/Tonsillitis>. Accessed 10 Nov. 2020.

Väisänen, Maija, 1998. Lagus, Wilhelm. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3519>. Accessed 5 Feb. 2020.

Головнин, Александр Васильевич: *Wikipedia*: https://ru.wikipedia.org/wiki/Головнин,_Александр_Васильевич. Accessed 14 Jan. 2020.

Väisänen, Maija, 2000/2016. Brunér, Edvard af. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3156>. Accessed 28 Nov. 2019.

Väisänen, Maija, 2001. Hipping, Anders. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6054>. Accessed 24 Feb. 2020.

Väisänen, Maija, 2005. Lagus, Wilhelm Gabriel. *Kansallisbiografia*, <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/3520>. Accessed 5 Feb. 2020.

YOM 1640–1852: Kotivuori, Yrjö, *Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852*. Verkkojulkaisu 2005; <https://ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi/>. Accessed 27 Apr. 2020.

Грот (Семенова) Наталья Петровна (1824–1899). *Литературная карта Липецкой области*, <http://map.lib48.ru/index.php/personalii/urozhentsy-lipetsko-go-kraya/105-grot-n-p>. Accessed 10 Nov. 2020.

Indexes

Compiled by Timo Salminen

In the indexes of personal names and places, English alphabetical order is followed, except for V = W, which Castrén used as equivalents. Identified Russian personal names have been normalized according to the scholarly standard. The spelling(s) used by Castrén is/are in brackets if different from the normalized form. The unidentified Russian names are in italics as spelled by Castrén and, if given only in Cyrillic script by him, transliterated in square brackets. Mythical figures and literary characters are included in the index of personal names.

Personal names

Ahlqvist, August Engelbrekt (~, Oksanen, A.) 56, 126, 127	Castrén, Kristian (<i>min fader</i>) 33
Ahlstubbe, Lars Isak 26, 84	Castrén, Robert 11, 15
Ahrenberg, Karl Vilhelm 30, 31	Cervantes Saavedra, Miguel de 32
Alexander I, Emperor of Russia 19	Chateaubriand, François René de 48
Aminoff, Adolf 84	Chydenius, Anders Johan (~, <i>Gamla herren</i>) 84, 112, 113
Armfelt, Alexander (~, <i>vår Finfka Minister</i>) 55, 56, 75, 80, 123	Crohns, Maria → Ilmoni
Arnell, Henrik Edvard 50, 51	Crusell, Gustaf Samuel 63, 70
Arppe, Adolf Edvard 13, 89	Cygnaeus, Fredrik 52, 94, 95, 104
Asclepius 53, 58, 78	Dammert family 89
Baer, Karl Ernst Ritter von 62	Dammert, Adolf Vilhelm 70, 89
Baer, Karl Marie Juliane von → Lingen	Dammert, Miss 70
Bergbom, Fredrik 36	Dondukov-Korsakov, Mixail Aleksandrovič 59
Berger 134	Donizetti, Gaetano 85
Berndtson, Fredrik 68, 69	Ehrström, Emilia Augusta (b. Mattheiszen) 50
Bockström, merchant 112	Ehrström, Fredrik August 50, 51
Böhtlingk, Otto von 32, 33, 35, 43, 49, 59, 69, 74–77	Elijah, prophet 26
Bonsdorff, Johan Gabriel von 68	Elmén, Augusta Matilda Carolina → Melan
Borgström, Henrietta Carolina (<i>Lina</i>) 84, 134	Enckell, Maria Margareta Lovisa → Sirén
Borgström, Henrik, Sr. 84, 127	Estlander family 49
Brosset, Marie-Félicité 63	Estlander, Gustaf Adolf 49
Brosset, Miss 63	Europaeus, David Emanuel Daniel 127
Brunér, Edvard Jonas Wilhelm af 68, 69	Fahlander, Leonard 130
Brunswick, writer 85	Fahlander, Maria Jakobina (b. Simelius) 130
Butaševič-Petraševskij, Mixail Vasilevič (~, <i>Petraschewski</i>) 76	Forstén, August Abraham 51
	Forstén, Berndt Lennart 38, 52, 68
	Forstén, Carl Gabriel 52

- Forstén, Emelie Charlotte 51
 Forstén, Gustaf Ernst 52
 Forstén, Sofia Lovisa (Sofie Louise) → Wirzén
 Frähn, Christian Martin Joachim 55, 56
 Frenckell, Reinhold (*Frenkel*) 116
 Fuss, Paul Heinrich von 55, 56
 Geddner, Miss 49, 50, 62
 Girard, Narcisse 85
 Golovnin, Aleksandr Vasil'evič 89
 Gottlund, Carl Axel 90, 116, 120
 Graefe, physician 43
 Graefe, Christian Friedrich 43, 55, 56
 Gripenberg 123
 Grot, Jakov Karlovič 45, 52, 57, 62, 124
 Gustafva, handmaiden (probably = *min jungfru*) 49, 81, 104, 112, 116, 121
 Hartwall, Viktor 89
 Hegel, Georg Wilhelm Friedrich 30, 31, 48, 68
 Hipping, Anders Johan 79
 Hippius, Hedwig Elisabeth → Middendorff
 Hjerta, Gustaf Wilhelm 76
 Hollming, Katarina Charlotta → Trapp
 Ilmoni, Immanuel 14, 46, 116
 Ilmoni, Maria (b. Crohns) 116, 123
 Ingman family 38, 51
 Ingman, Erik Alexander 38, 52, 106
 Ingman, Eva Vilhelmina (b. Perander) 38
 Kellgren, Abraham Herman August 16–18, 30, 36, 38, 46, 67, 83, 84, 89, 90, 94, 108, 119, 130, 133
 Kellgren, Anna Sofia (*Sofi*) (b. Tengström) 15, 16, 18, 36, 38, 46, 67, 83, 84, 90, 99, 102, 105, 107, 108, 119, 120, 129, 130
 Kellgren, Johan August 67, 83, 108
 Köppen, Peter von 55, 56
 Krusenstern, Paul Theodor von 33
 Lagus family 50, 51, 84, 86
 Lagus, Hedvig Maria (b. af Tengström) 50
 Lagus, Wilhelm Gabriel 51, 124
 Laurell, Axel Adolf 68
 Laurell, Gustava Sophia → Sjögren
 Leuven, writer 85
 Lingen, Karl Marie Juliane von (b. von Baer) 62
 Lingen, Karl von 62
 Lojander, coachman 129
 Lönnrot, Elias 16, 18, 111, 127
 Lotta, handmaiden 111
 Lovisa 116
 Mannerheim, Carl Gustaf 81
 Mattheiszen, Emilia Augusta → Ehrström
 Melan, Augusta Matilda Carolina (b. Elmén) 130, 135
 Melan, Gustaf August Vilhelm 87, 130, 136
 Menšikov, Aleksandr Sergeevič 89, 123
 Middendorff, Alexander Theodor von (~, *Mittendorff*) 62
 Middendorff, Hedwig Elisabeth (b. Hippius) 62
 Nordenstam, Johan Mauritz 120, 124, 126
 Nordström, Anna (b. Synnerberg) 70
 Nordström, Eufrosyne Sofia 15
 Nordström, Jakob Johan 66, 70
 Palmén, Johan Philip 124
 Perander, Miss 116
 Perander, Eva Vilhelmina → Ingman
 Prytz, Hedvig Gustava Charlotta → Tengström
 Qvanten 51
 Rabbe, Frans Johan 13, 14, 32, 93
 Romani, writer 85
 Rumjancev, Nikolaj Petrovič 79
 Runeberg, Fredrik Carl 15
 Runeberg, Fredrika (b. Tengström) 14, 15, 23, 25, 37, 38, 67, 126
 Runeberg, Johan Ludvig 14, 15, 23, 37, 38, 67, 103, 126, 135
 Runeberg, Johan Wilhelm 15
 Sancho Panza 33
 Schiefner, Franz Anton 8, 9, 32–34, 38 45, 53, 57, 62, 75–77, 81
 Schiefner, Franz Anton's twin brother 57, 62
 Schiefner, Rosa 38, 57, 76, 81
 Schrenk, Alexander Gustav 56, 59
 Schroeder, Konstantin 27, 33

- Schultén, Nathanael Gerhard af 68, 69, 124
 Sederholm, Johan 106
 Sederholm, Karl (~, Cederholm) 76
 Seménova, Natal'ja Petrovna 52
 Sibyllae 27
 Simelius, Maria Jakobina → Fahlander
 Sirén, Karl Vilhelm (~, *gamla herren*) 34, 61, 80, 89, 123, 124
 Sirén, Maria Margareta Lovisa (b. Enckell) 34, 35, 40, 50, 61, 62, 89, 123, 126, 127, 136
 Sirén, Olga 34, 35, 50, 61, 70, 126
 Širinskij-Šixmatov, Platon Aleksandrovič (~, *Schirinski-Schichmatow*) 34, 44, 55, 56, 75, 79
 Sjögren, Anders Johan 16, 17, 33, 53, 63, 79, 80, 89, 105, 126, 127
 Sjögren, Berta Sofia (Sofi) 34, 40, 49, 62, 70
 Sjögren, Gustava Sophia (b. Laurell) 33, 34
 Snellman, Carl Constantin (~, *Calle, gossen*) 116, 120, 123, 134
 Snellman, Johan Vilhelm 13, 16, 17, 31, 51, 52, 67, 84, 94, 95, 103, 116, 120, 123, 134
 Snellman, Johanna Lovisa (Jeanette) (b. Wennberg) 50, 51, 67, 84, 116, 120, 123, 134
 Ståhlberg, Anna Sofia (b. Wenell) 31
 Ståhlberg, Carl Henrik 27, 31, 77
 Stenberg, servant 69, 70, 108, 109, 111
 Struve, Friedrich Georg Wilhelm von 67
 Struve, Gustava Georgina Lovisa → Woldstedt
 Sundman, Henriette (b. Wideman) 68, 84
 Sundman, Karl Salomon 68, 84
 Synnerberg, Anna → Nordström
 Tallqvist, Zacharias Malachias 33
 Tengström family 49, 51, 70, 84, 90, 95, 106
 Tengström, Anna Sofia → Kellgren
 Tengström, Carl Fredrik 14
 Tengström, Johanna Carolina (ex Bergbom, b. Tengström) (~, *Mamma*, included in *Dina Föräldrar*) 14, 15, 23, 30, 35–39, 45, 46, 49, 52, 57, 67, 68, 69, 71, 80, 85, 87, 90, 99, 105, 107, 108, 113, 116, 119, 122–124, 127, 129–134, 136, 137
 Tengström, Fredrik (~, *Bergmestaren, Bergmästarn*) 15, 16, 39, 51, 83, 86, 89, 90, 112, 116, 117
 Tengström, Fredrika → Runeberg
 Tengström, Hedvig Gustava Charlotta af (b. Prytz) 51
 Tengström, Hedvig Maria af → Lagus
 Tengström, Helena Maria (Helen, Helene) → Tikkanen
 Tengström, Johan Jakob (~, *Din Fader, Farbror, Pappa*, included in *Dina Föräldrar*) 13, 14, 16–18, 22, 30, 35, 36, 38, 39, 41, 46, 50–53, 57, 58, 67, 69–71, 78, 85, 87, 90, 96, 99, 105–107, 110, 111, 116, 122, 123, 130, 133, 134, 136
 Tengström, Johan Magnus af 51
 Tengström, Johan Robert 14
 Tengström, Sofia Magdalena (b. af Tengström) 13, 14, 50
 Thesleff, Alexander Amatus 66
 Tikkanen, Helena Maria (*Helen, Helene*) (b. Tengström) 15, 16, 36, 37, 39, 46, 49, 52, 57, 67–69, 71, 84, 85, 90, 95, 105–108, 116, 119, 122–124, 130, 134, 137
 Tikkanen, Johan Jakob 15
 Tikkanen, Johanna 15
 Tikkanen, Paavo (~, *Tickander*) 15, 16, 30, 36, 89, 90, 93–95, 105, 111, 116, 119, 122, 123, 129, 130, 133, 137
 Topelius, Zacharias 15
 Törnegren, Carl Wilhelm 68, 69
 Törnroth, Lars Henrik 124
 Trapp family 37
 Trapp, Anna Charlotta 51, 68, 85
 Trapp, Carl Wilhelm 37, 51
 Trapp, Katarina Charlotta (b. Hollming) 51
 Wahlström, Sofie 62
 Wenell, Anna Sofia → Ståhlberg
 Wennberg, Johanna Lovisa (Jeanette) → Snellman
 Wideman, Henriette → Sundman
 Willebrand, Knut Felix von 37, 38, 51, 57, 86, 93, 99, 105–108, 116, 117, 123, 127, 136
 Wirzén, Johan Ernst Adhemar 51, 68
 Wirzén, Sofia Lovisa (Sofie Louise) (b. Forstén) 51, 68
 Woldstedt, Fredrik 67, 68
 Woldstedt, Gustava Georgina Lovisa (b. Struve) 67
 Voltaire 85

Place names

- America 47, 61
 Baltic Provinces 56, 62, 67
 Björns (at Botby) 129
 Botby (present-day Vartiokylä/Botby) 10, 17, 84, 86, 87, 90, 91, 93, 96, 102, 105, 109, 111–114, 118, 121, 125, 128, 129, 131, 135, 137
 Caucasus 33
 Čita 14
 Čukotka Peninsula 33
 Čulkovo 26
 Egypt 74
 Enisejsk 13
 Estonia 45
 Europe 21, 34, 123
 Finland (~, *fosterlandet*) 9, 10, 14, 18, 22, 23, 30–33, 37–39, 44, 45, 49, 55, 66–68, 76, 79, 80, 82, 87, 89, 105, 116, 122, 123, 127
 Germany 77
 Hamina/Fredrikshamn 25, 26
 Xarkiv 76
 Helsinki (~, *Helsingfors*) 8–10, 13–18, 22, 26, 27, 31, 36, 39, 41, 45, 49, 50, 52, 53, 58, 65, 67–70, 78, 79, 81, 84, 85, 87, 89–91, 93, 94, 96, 102, 105, 106, 110, 114, 116, 118, 121–123, 125, 128–131, 135, 137
 Ingria 127
 Kallviken (present-day Kallahti/Kallvik) 111
 Kamčatka Peninsula 33
 Karelia 7, 127
 Kivinokka Cape (in Botby) 112
 Kuopio 31, 38, 51, 67, 90, 108
 Kymijoki River 25
 Lapland (~, *Lappland*) 7, 33, 75
 Lappeenranta 70
 Mezen' (*Mesen*) 33, 34
 Milan 85
 Moscow (*Moskwa*) 57, 63, 76
 Nisalahti 22, 26
 Nordsjö (present-day Vuosaari/Nordsjö) 84, 111, 112
 Novgorod 76
 Paris 85
 Pielavesi 27
 Porvoo (Borgå) 15, 23, 32, 38, 67, 68, 79, 112, 126
 Pulkovo 67
 Pyhtää/Pyttis 22
 Rajajoki River 32
 Rastböle (present-day Rastila/Rastböle) (~, *Rasböle*) 109–111, 113
 Rome 27
 Russia (~, *Ryssland*) 7–9, 13, 14, 19, 21, 25, 32–34, 44, 45, 55, 63, 66, 76, 77, 87, 89, 124
 Säkkijärvi (present-day Kondrat'ev) 26
 Sibbo/Sipoo 112
 Siberia (~, *Sibirien*) 7, 9, 13, 32, 55, 62, 75, 76
 Siestarjoki/Sestoreck (settlement) 32
 Siestarjoki/Systerbäck/Sestra-reka River → Rajajoki
 Siltakylä (~, *Broby*) 22
 Siltakylänjoki River 22
 St Petersburg 8–10, 16, 18, 22, 26, 27, 31–34, 36, 39, 41, 43, 45, 46, 51, 53, 55, 58, 62–64, 66, 67, 69, 72, 73, 76–79, 81, 82, 89, 116, 126
 Stockholm 66
 Sweden (~, *Sverige*) 25, 32, 66, 79, 104
 Tallinn (~, *Reval*) 45, 50, 62
 Turku (~, *Åbo*) 14, 39, 89
 Uusikirkko (Viipuri county) 79
 Uusimaa (*Nyland*) 112
 Valkeasaari (*Walkiasaari*; present-day Beloostrov) 27, 31–33
 Warsaw (*Warschau*) 57, 76
 Vienna (*Wien*) 76
 Viipuri/Viborg 22, 26, 27, 30, 79, 81
 Volga River 33

Topics

Administration for the Finnish Road and Water Construction 38
 Altaic languages and linguistics 7, 8, 111, 133
 antiquities, archaeological sites 55, 127
 Armenian language 63
 Bank of Finland 37, 116
 Bible (and its individual books) 26
 Board of Medicine of Finland 37, 124
 Demidov Prize (~, *Dimidoffska priset*) 56, 75
 Diet of Finland 31, 37, 90
 economy, funds 55, 56, 59, 60, 73, 74, 75, 79
 Fennomania/Finnish patriotic movement 14, 30, 36, 50
 Finnish language 16, 18, 34, 36, 37, 66, 67, 70, 79, 90, 111, 116, 126
 Finnish Literature Society 27, 36, 46
 Finno-Ugric languages 7, 32, 33, 126
 Frenckell, J. C., & Son, printing house and bookshop 116
 Galvanism 51
 Georgian language 63
 German language 8, 9, 32, 45, 49, 75, 79
 Germans (→ also Nemts people) 45, 56, 62, 67, 76
 Greek language, literature, and culture 16, 48, 55

Helsingfors Lyceum 27
 Helsinki Trivial School 52
 Imperial Academy of Sciences (in St Petersburg) 8–10, 27, 32–34, 43, 44, 55, 56, 59, 62, 63, 67, 73–76
 Imperial Senate of Finland (incl. its expeditions) 31, 37, 49, 68, 84, 90, 123, 124
 Latin language 8, 14, 16, 30, 116
 Mongolic languages 7, 32
 Oriental languages and literatures 16, 36, 55, 63
 Russian language 32, 33, 45, 55
 Russians 54, 66, 76
 Samoyed languages 7, 8, 10, 27, 34, 75, 51, 75
 Samoyeds 27, 33, 34, 43, 49, 54, 56, 61, 65, 75, 79, 81, 82
 Sanskrit language 32
 State Treasury of Finland 116
 student life and politics 15, 34, 36, 66, 123, 124
 Swedish language 8, 9, 18, 32, 67, 79
 University: Imperial Alexander University (Helsinki) 8, 9, 14, 16, 31, 36–38, 45, 50–52, 67–69, 80, 81, 89, 90, 123, 124, 126
 University: Royal Academy in Turku/Åbo 14
 Women's Association (Fruentimmersföreningen) 85

TAVASTEHEUS
HÄMEENLINNA

BORGÅ
PORVOO

Siltakylä

Botby

Ras(t)böle

Helsingfors
Helsinki

Gulf of Finland

REVAL
TALLINN

